Έτος ΣΤ'

Τεῦχος 127ον

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ: ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Ὁ κόκκινος Δεκέμβρης, ὑπὸ κ. Ν. Ἀρχιμανδρίτου, Ἀστυν. Δ/ντοῦ Α' (συνέχεια). 6151

ΑΝΤΙΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Ὁ κομμουνισμὸς καὶ ἡ καταπολέμησίς του, ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ F.B.I., κ. John Edgar Hoover 6153

Ἡ ἀληθὴς σημασία τῆς «ἀντιρεβιζιονιστικῆς» ἐκστρατείας τοῦ Κρεμλίνου, ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν τῆς 18-7-1958..... 6155

ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ἡ νόθευσις τῶν τροφίμων, ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Χημείας τῶν τροφίμων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Μέλους Ἀνωτάτου Χημικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ Καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς Ὑπαστυνόμων κ. Σπύρου Δ. Γαλανοῦ..... 6157

ΝΟΥΒΕΛΛΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΗΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Παληὸ καὶ νέο Φάληρο στὰ 1900, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου τῶν Ἀθηναίων κ. Δημητρίου Σκουζὲ 6160

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Αἱ σχέσεις Ἐπιστήμης καὶ Θρησκείας, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς πυρηνικῆς ἐποχῆς, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρείας Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης, Μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας Προαγωγῆς τῶν Ἐπιστημῶν κ. Χρίστου Π. Τσαχαγέα.... 6163

ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Δακτυλοσκοπία — Μία συνήθης περίπτωσις δακτυλοσκοπήσεως, — ὑπὸ τοῦ κ. KAZUO OKAMOTO, ἐκ τοῦ περιοδικοῦ F. Prindand Intertification. Κατὰ μετάφρασιν δοκίμου Ἀρχιφύλακος κ. Α. Πίσπα 6171

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΟΠΙΑ

Οἱ Ρόζενμπεργκ καὶ ἡ διεθνὴς κομμουνιστικὴ προπαγάνδα, ὑπὸ τοῦ κ. Φινέμπεργκ Προέδρου τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑβραϊκῆς Κοινότητος. Μετάφρασις ἐκ τοῦ περιοδικοῦ L. Magarine 6175

ΞΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Νέο φῶς στὴν ὑπόθεσι Λαντρύ, ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «La Tribuna Illustrata», κατὰ μετάφρασιν δοκ. Ὑπαστυνόμου κ. Δ. Σχοινὴ 6177

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ἑλληνικὸ Μηνολόγιο, ὑπὸ κ. Χ. Σταμάτη, Ἀρχιφύλακος (συνέχεια)..... 6179

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

«Οἱ ταπεινοὶ καὶ οἱ καταφρονεμένοι» ὑπὸ Ἀρχιφύλακος κ. Σ. Πηλοῦ 6186

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΝΟΥΒΕΛΛΑ

Στὶς γραμμὲς τοῦ τραίνου, ὑπὸ Ὑπαστυνόμου Β' κ. Ι. Ράϊκου (συνέχεια) 6191

ΔΙΕΘΝΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Χαμένα σκυλιά, χωρὶς περιλαίμιο, ὑπὸ Qil. Cesbron, κατὰ μετάφρασιν «Ἀστυνομικῶν Χρονικῶν» (συνέχεια) 6194

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ..... 6197

ΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΑΠΗΧΟΥΝ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΓΝΩΜΑΣ ΑΥΤΩΝ

Τὸ περιοδικὸν ἐκτυποῦται εἰς τὰ Τυπογραφικὰ Καταστήματα Ἀδελφῶν Γ. ΡΟΔΗ Κεραμεικοῦ 40 — Ἀθῆναι (τηλ. 522-512)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

15ΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

ΜΕΡΙΜΝΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ — ΤΜΗΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΟΘ. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, ΟΔΟΣ Ι. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ 11 (ΤΕΩΣ ΝΕΪΓΥ 17), ΤΕΡΜΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, ΤΗΛ. 881-262

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ { ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμαὶ 72.—Ἑξάμηνος δραχμαὶ 36.—Τιμὴ τεύχους δραχμαὶ 3.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δολλάρια 3. — Ἑξάμηνος δολλάρια 1,5.

ΕΤΟΣ ΣΤ'. | ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1958 | ΤΕΥΧΟΣ 127ον

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΠΟΛΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ (1921-1958)

Ὑπὸ κ. **Ν. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ**, Ἀστυν. Δ/ντοῦ Α'

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΙΕ'. Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

VI. ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1944

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

197.—Περισυλλογὴ ἀντικειμένων τῶν λεηλατηθεισῶν περιουσιῶν.

198.—Μέτρα γιὰ τὴν πρόληψι ἀντεκδικήσεων ἀπὸ μέρους συγγενῶν τῶν θυμάτων τοῦ κομμουνισμοῦ.

***

197. Περισυλλογὴ ἀντικειμένων τῶν λεηλατηθεισῶν περουσιῶν.

Τὰ κομμουνιστικὰ στίφη ποὺ ὡδηγήθησαν στὴν περιοχὴ τῆς Πρωτευούσης ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, σύμφωνα μὲ τὶς ὑποσχέσεις τῶν ἀρχηγῶν των, μόλις θὰ ἔσφαζαν ὅλους τοὺς πλουσίους θὰ ἐγκαθίσταντο στὰ σπίτια τους καὶ θὰ ἔπαιρναν τὰ πλούτη τους.

Ἔτσι ὁ κύριος σκοπός τους ἦταν ἡ λεηλασία τῶν σπιτιῶν στὰ ὁποῖα ἔμπαιναν. Θὰ ἀναφέρω ἕνα σχετικὸ περιστατικὸ ποὺ φανερώνει μὲ ποιὸ σχέδιο ἤρχοντο στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες τὰ διάφορα ἀσύνταχτα τμήματα καὶ συγκεκριμένως τὸ προσωπικὸ τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Στὴν περιοχὴ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν ἔφτασε ἕνα στῖφος ἐλασιτῶν ἀπὸ τὴν Τρίπολι. Μόλις ἔφτασαν οἱ ἐλασῖτες αὐτοὶ στὰ Ἐξάρχεια, τοὺς διέταξαν νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τοῦ οἰκήματος τῆς Ἀσφαλείας, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπίθεσι μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τραυματίσθηκαν. Τοὺς τραυματίες τοὺς πῆραν περίοικοι μέσα στὰ σπίτια καὶ τοὺς ἔδεσαν τὰ τραύματα. Ἕνας ἀπὸ αὐτούς, ποὺ τὸν πῆραν σὲ μιὰ πολυκατοικία καὶ τοῦ περιποιήθηκαν τὸ τραῦμα, ἄρχισε νὰ βρίζῃ τοὺς κατεπαταναίους, λέγοντας ὅτι αὐτοὶ τοὺς εἶπαν πὼς θὰ πᾶνε νὰ καθίσουν στὸ Κολωνάκι καὶ τώρα τοὺς ἔφεραν ἐδῶ στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ τοὺς σκοτώσουν.

Αὐτὰ λοιπὸν τὰ στίφη ἐπεδόθησαν σὲ λεηλασίες ὅλων τῶν σπιτιῶν, ποὺ βρί-

σκονταν στὴν ἐλασιτοκρατούμενη περιοχή. Καὶ ἡ μανία των ἦταν τόση, ὥστε ὅσα εἴδη δὲν μποροῦσαν νὰ τὰ πάρουν μαζί τους, τὰ κατέστρεφαν καὶ τὰ ἔκαιγαν. Ἔτσι, ἔπιπλα, βαρύτιμα κειμήλια καὶ ἄλλα εἴδη μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας καὶ τέχνης κατεστράφησαν. Μόνο τὸ σπίτι τοῦ Ἀντιστρατήγου Κ. Μαζαράκη Αἰνιᾶνος εἶχε μέσα ἀφάνταστο πλοῦτο σὲ ἔργα τέχνης (πίνακες, πορσελάνες κλπ.) τὰ ὁποῖα ἐλεηλατήθησαν καὶ τελικῶς ὅσα δὲν μπόρεσαν νὰ μεταφερθοῦν ἐτάφησαν στὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ ποὺ ἀνετινάχθη στὸν ἀέρα μὲ μεγάλη ποσότητα δυναμίτιδος.

Φυσικὸ ἦταν μετὰ τὴν ἐκδίωξι τῶν κομμουνιστῶν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα οἱ παθόντες νὰ καταφύγουν στὴν Ἀστυνομία καὶ νὰ ὑποβάλουν μηνύσεις ἐναντίον ἀγνώστων, γιὰ τὰ λεηλατηθέντα εἴδη τους. Καὶ ἡ Ἀστυνομία ἄρχισε τὸ ἔργο τῆς περισυλλογῆς τῶν λεηλατηθέντων.

Ἀποθῆκες ὁλόκληρες γέμισαν ἀπὸ εἴδη ποὺ κατεσχέθησαν σὲ διάφορα σπίτια κομμουνιστῶν καὶ στὰ οἰκήματα, ὅπου ἦσαν ἐγκατεστημένα τὰ γραφεῖα τῶν διαφόρων κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., τῆς Ο.Π.Λ.Α., τοῦ Ε.Α.Μ., τῆς Ε.Π.Ο.Ν., κλπ. Σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ κρησφύγετα βρέθηκαν καὶ κατεσχέθησαν περιουσιακὰ στοιχεῖα πάσης φύσεως. Ἔπιπλα, εἴδη ρουχισμοῦ, εἰκόνες, σκεύη πάσης φύσεως, ἐμπορεύματα καταστημάτων καὶ γενικῶς ὅ,τι μποροῦσε νὰ μεταφερθῇ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ὁλόκληρα αὐτοκίνητα εἶχαν φορτωθῇ καὶ εἶχαν φύγει γιὰ διάφορες ἐπαρχίες ὅπου ἔγινε ἡ διανομὴ σὲ στελέχη τοῦ κόμματος.

Πάντως οἱ ἀστυνομικοὶ ἐργάστηκαν ἀκούραστα καὶ ἀπέδωσαν στοὺς παθόντας τὰ ἀντικείμενα ποὺ ἀνεγνώριζαν, συντάσσοντες ταυτοχρόνως καὶ τὶς δικογραφίες γιὰ τὴ δίωξι τῶν αὐτουργῶν τῶν λεηλασιῶν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ὅμως δυστυχῶς, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔναρξι τῆς συνθήκης τῆς Βάρκιζας ἀμνηστεύθηκαν καὶ ἔτσι δὲν ἔδωσαν λόγο στὴ δικαιοσύνη, ἐκτὸς ἐὰν εἶχεν ἀποδειχθῇ ὅτι ταυτοχρόνως ἐδολοφόνησαν καὶ τοὺς ἐνοίκους τῶν σπιτιῶν ποὺ λήστεψαν.

198. Μέτρα γιὰ τὴν πρόληψι ἀντεκδικήσεων ἀπὸ μέρους συγγενῶν τῶν θυμάτων τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τὰ ἀποτρόπαια καὶ ἄγρια ἐγκλήματα τῶν κομμουνιστῶν ἦταν φυσικὸ νὰ ἐξεγείρουν τοὺς συγγενεῖς τῶν θυμάτων καὶ ν' ἀναμένωνται ἀντεκδικήσεις εἰς βάρος τῶν ἐγκληματιῶν.

Οἱ ἀστυνομικοὶ ἔχοντας ὑπ' ὄψει τους καὶ τὴν περίπτωσιν αὐτὴ ἔλαβαν ὅλα τὰ μέτρα ποὺ ἐπεβάλλοντο, ὥστε ν'ἀποφευχθοῦν οἱ ἀντεκδικήσεις καὶ νὰ λειτουργήσουν οἱ νόμοι, ὥστε κάθε ἐγκληματίας ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ τῶν ἐγκλημάτων τὰ ὁποῖα διέπραξε νὰ παραδίδεται στὴ δικαιοσύνη καὶ δικάζεται μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τοῦ δικαίου καὶ μὲ πλήρη ἐλευθερία τῶν δικαιωμάτων του ὡς κατηγορουμένου καὶ πολίτου.

Καὶ στὸ δύσκολο αὐτὸ θέμα ἡ Ἀστυνομία Πόλεων ἐπέτυχεν ἀπολύτως, γιατὶ πράγματι κατώρθωσεν ὥστε νὰ μὴ σημειωθῇ οὔτε μία περίπτωσις αὐτοδικίας, καίτοι τὰ φρικτότερα ἐγκλήματα ἔγιναν στὴν περιφέρεια τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ ὅταν οἱ πρῶτες δικογραφίες τῶν κομμουνιστῶν ἔφτασαν στὰ κακουργιοδικεῖα καὶ ἀποκαλύπτονταν σὲ ὅλη τὴν τραγικότητα τὰ ἐγκλήματα ποὺ διέπραξαν κατὰ τὴν κατοχὴ καὶ κατὰ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1944, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κατηγορουμένων ἀμνηστευθέντες ἀπὸ τὴ συνθήκη τῆς Βάρκιζας καὶ πλαισιωθέντες μὲ τὸν ἀρχηγό τους τὸ Νῖκο Ζαχαριάδη, ἄρχισαν νὰ γίνωνται προκλητικοὶ καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ παραστήσουν τὰ τεράστια ἐγκλήματα τοῦ Δεκεμβρίου 1944 ὡς «ξέσπασμα, δῆθεν, τοῦ τυραννουμένου λαοῦ ἀπὸ τὸ μοναρχοφασισμὸ» κλπ.

Οἱ ἀστυνομικοὶ ὅμως, γνωρίζοντες καλὰ τὰς μεθόδους τῶν κομμουνιστῶν, ἀντιμετώπισαν τὴν κατάστασι μὲ σθένος καὶ μὲ ἄγρυπνο παρακολούθησι τῶν ἀρχηγῶν τοῦ κομμουνισμοῦ, γιατὶ ἦσαν βέβαιοι ὅτι πολὺ σύντομα θὰ ξεσποῦσε νέα θύελλα μὲ τὸν «τρίτο γύρο», ποὺ σὰν νέο σύνθημα ψιθυριστὰ καὶ ἀπειλητικὰ ἄρχισε νὰ κυκλοφορῇ.

Καὶ ὁ τρίτος γύρος δὲν ἄργησε να ξεσπάσῃ, ἐνῷ ἀκόμη οἱ δίκες τῶν ἐγκληματιῶν τοῦ 1944 συνεχίζοντο. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὸ ἑπόμενο. *(Συνεχίζεται)*

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ* ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ

Ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ F.B.I.
κ. JOHN EDGAR HOOVER

Ὅσοι γνωρίζουν καλῶς τὰ τεχνάσματα τῆς στρατηγικῆς, ὑπογραμμίζουν ὅτι τὴν καλλιτέραν ἄμυναν εἰς ἕνα πόλεμον ἀποτελεῖ μία καλῶς ὠργανωμένη καὶ ἀποφασιστικὴ ἐπίθεσις, στηριζομένη εἰς πλήρη γνῶσιν τῶν μέσων ποὺ διαθέτει ὁ ἀντίπαλος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ ἀγὼν ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κερδηθῇ μὲ μίαν παθητικὴν ἀντίστασιν. Ἡ ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ πρέπει ἀρχικῶς νὰ στραφῇ πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ἰδικοῦ μας συστήματος διακυβερνήσεως—πρὸς τὸ ἄτομον, τὸν ἰδιώτην, πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μας.

Καί, πρῶτον ἐξ ὅλων, θὰ ἔπρεπε ὁ καθένας μας νὰ διερωτηθῇ:

Μήπως καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος κινδυνεύω νὰ παρασυρθῶ ἀπὸ τὰ τεχνάσματα τοῦ κομμουνιστοῦ συνωμότου καὶ νὰ ἐμπλακῶ ἀκουσίως μου εἰς τὰ δίκτυα του; Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὑπόκεισθε καὶ σεῖς καὶ κάθε ἄλλος εἰς τὸν κίνδυνον αὐτὸν ἐὰν δὲν γνωρίζετε τὸ ἀλφάβητον τοῦ κομμουνισμοῦ!

Ἐὰν τὸ γνωρίζετε, δὲν εἶσθε τελείως ἀπροστάτευτος. Αὐτομάτως ἀντιλαμβάνεσθε ἀπὸ ποῦ πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἡ μάχη κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν σας, διότι μόνον ὅταν κάθε ἄτομον μάθῃ τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ κομμουνισμοῦ, ἠμποροῦμε νὰ γίνωμεν ἀδιάβλητοι εἰς τὰς ἐπιθέσεις του. Ὁ καθένας μας, λοιπόν, ὀφείλει ν' ἀναμιχθῇ ἐνεργῶς εἰς τὸν τομέα ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ. Καὶ ἠμπορεῖ νὰ τὸ πράξῃ ἀποτελεσματικὰ μόνον μὲ τὸ ὅπλον τῆς γνώσεως καὶ τὸν θώρακα τῆς ἐπαγρυπνήσεως.

Εἶσθε εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσετε τὴν γραμμὴν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος; Γνωρίζετε κατὰ ποῖον τρόπον ἐλίσσονται οἱ ἐρυθροὶ διὰ νὰ σᾶς παρασύρουν εἰς τὸ καταχθόνιον ἔργον των; Γνωρίζετε κατὰ ποῖον τρόπον ὁ κρυπτοκομμουνισμός, ποὺ κατέχει κάποιαν ἐξέχουσαν θέσιν—εἴτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν, εἴτε εἰς τὰ μέσα ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ κοινοῦ, εἴτε εἰς τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις, εἴτε εἰς τοὺς ναοὺς ἢ τὰ σχολεῖα—εἰσάγει τὸ γλυκόπιοτο δηλητήριό του εἰς τὸν ὀργανισμὸ τοῦ ψευδοφιλελευθέρου, ποὺ τὸ ἀπορροφᾷ οὕτος εὐχαρίστως διὰ νὰ καταστῇ τελικά, μὲ μίαν ἀπίστευτον μωροπιστίαν, τὸ ἄβουλον μέσον τῆς διοχετεύσεώς του πρὸς ἄλλους ἐξ ἴσου εὐήθεις μὲ αὐτὸν ὀργανισμούς;

Ὑπάρχουν σαφεῖς ἐνδείξεις ὅτι ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς βαθμιαίας διεισδύσεως τῆς κομμουνιστικῆς συνωμοσίας εἰς μίαν χώραν εἶναι νὰ ἐξασθενήσῃ τὴν δύναμιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Ὁ κομμουνισμὸς ἐπιζῇ μόνον εἰς σκοτεινὰς περιοχάς, ὅπου οἱ διολισθαίνοντες πλόκαμοί του εὑρίσκουν πρόσφορον τὸ ἔδαφος διὰ νὰ συγκρατηθοῦν σταθερῶς ἐπάνω εἰς αὐτό. Μόλις ἐκτεθῇ εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ἡ δύναμίς του ἐξασθενεῖ καὶ μαραζώνει. Παρέχετε, ἆρά γε, ὅλην τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν πρὸς τὰ μέλη ἐκεῖνα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, τὰ ὁποῖα, ἐκτελοῦντα εὐσυνειδήτως τὸ καθῆκον των, ἀποκαλύπτουν τοὺς πυρῆνας τῆς ὑπονομεύσεως καὶ τὸν ἀναπόφευκτον περίγυρον τῶν συνοδοιπόρων της;

Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ ἐπιβάλλεται νὰ ἐπεκταθῇ ἐπὶ παντὸς ἐπιπέδου—εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν κάθε χώρας καί, εἰδικώτερον, εἰς τὸν τομέα τῆς διανοήσεως—διότι δὲν ζῶμεν πλέον εἰς ἕνα στατικὸν κόσμον. Αὐτὴ αὕτη ἡ Ἱστορία τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι ἕνα χρονικὸν

(*) Ἀναδημοσίευσις ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Βραδυνὴ» τῆς 2-6-1958.

συνεχῶν μεταβολῶν. Ἐὰν εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ ἐνισχύσωμεν μὲ ἀκλόνητον πίστιν τὰς μεγάλας πνευματικὰς δυνάμεις, ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας στηρίζεται κάθε φιλελεύθερον Κράτος, θὰ ἀναγκασθῶμεν τελικὰ νὰ ὑποχωρήσωμεν ἐνώπιον τῆς ἐλκυστικῆς δυνάμεως τῶν ψευδοπροφητῶν τοῦ ἐρυθροῦ παραδείσου.

Ὀφείλομεν νὰ προχωροῦμεν πάντοτε σταθερῶς εἰς τὸν δρόμον μας. Ἡ γνῶσις τοῦ ἐχθροῦ μᾶς βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ ἀναπτύξωμεν ἔτι μᾶλλον τὰ αἰσθήματα τῆς συνέσεως καὶ τῆς ὀξυδερκείας, ποὺ μᾶς εἶναι τελείως ἀπαραίτητα ἐὰν θέλωμεν νὰ τὸν ἀντιμετωπίσωμεν μὲ θετικὰ ἀποτελέσματα. Ὀφείλομεν νὰ προβλέπωμεν ἐγκαίρως κάθε νέαν του κίνησιν καὶ νὰ ἐξουδετερώνωμεν κάθε ἐνέργειαν προτοῦ αὕτη ἀκόμη ἐκδηλωθῇ. Ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς ἰατρούς, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὰ συμπτώματα τῆς νόσου πρὸ τῆς διαγνώσεώς της, πρέπει οἱ πολῖται κάθε χώρας νὰ μάθουν καλῶς τὴν φύσιν τοῦ κομμουνισμοῦ πρὶν ἀρχίσουν νὰ τὸν καταπολεμοῦν.

Ἡ ἡγεσία τῶν διανοουμένων μας πρέπει νὰ εἰσδύσῃ καλλίτερον εἰς τὸ βάθος τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀληθῆ του φύσιν εἰς τὸν κάθε πολίτην. Ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ὁ φυσικὸς ἐχθρὸς τοῦ γνησίου φιλελευθερισμοῦ. Εἶναι μοιραίως ὁ ἐχθρὸς τοῦ διανοουμένου. Εἶναι ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ Χριστιανοῦ, τοῦ Ἑβραίου καὶ τοῦ Μουσουλμάνου—ὅλων ἐκείνων, ποὺ πιστεύουν εἰς τὴν πατρότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀδελφότητα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἄτομον, ποὺ περιβάλλεται ἑκουσίως του μὲ τὸν μανδύαν τῆς οὐδετερότητος εἰς τὸν σημερινὸν ἀγῶνα μεταξὺ κομμουνισμοῦ καὶ ἐλευθερίας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ διακρίνεται οὔτε ἐπὶ εὐφυΐα οὔτε διὰ φιλελεύθερα αἰσθήματα. Δὲν πιστεύει εἰς τὴν ἀνωτερότητα τῆς θρησκείας. Εἰς τὴν πραγματικότητα, δὲν εἶναι οὔτε οὐδέτερος. Ὑπὸ τὰς ἀθῳοτέρας τῶν περιστάσεων, εἶναι ἁπλῶς ἓν τραγικὸν θῦμα.

Πρωταρχικὸν καθῆκον παντὸς ἀσχολουμένου εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι νὰ ἐμβαθύνουν καὶ οἱ ἴδιοι εἰς κάθε λεπτομέρειαν τῆς κομμουνιστικῆς συνωμοσίας. Μόνον ὅταν οἱ ἡγέται αὐτοὶ προχωρήσουν πέραν τῶν λεκτικῶν της ὁρισμῶν—μόνον ὅταν διερευνήσουν τὴν πραγματικότητα τοῦ κακοῦ ποὺ διαχέεται μὲ καταπλήσσουσαν σατανικότητα ἐκ μιᾶς τοιαύτης φιλοσοφίας—θὰ δυνηθοῦν ν' ἀποκαλύψουν τοὺς θανασίμους ἐναγκαλισμούς της εἰς τοὺς μαθητάς των.

Μὲ τὴν ἄγνοιαν τῆς κομμουνιστικῆς τακτικῆς, χιλιάδες ἐκπαιδευτικῶν παρασύρονται καὶ σήμερον δελεαστικῶς εἰς ἐνεργείας, ποὺ προάγουν ἔτι μᾶλλον τὴν κομμουνιστικὴν ὑπόθεσιν. Πολλοὶ τυφλώττονται ἑκουσίως των υἱοθετοῦντες ἀσυνειδήτως τὰ κομμουνιστικὰ συνθήματα. Ἄλλοι, ἀπαρνούμενοι τὰ ἰδεώδη, ποὺ κατέστησαν μεγάλην τὴν χώραν των, ἐξυπηρετοῦν ἐμμέσως μὲν ἴσως, ἀλλὰ ὄχι ὀλιγώτερον ἀποδοτικῶς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τὸ εὐφάνταστο μυαλὸ τῶν νέων εἰς τὰ Κολλέγια ἀποτελεῖ τὸ γονιμώτερον ἔδαφος, ὅπου ὁ συνωμότης προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπον νὰ ρίψῃ τοὺς σπόρους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ κομμουνισμὸς θ' ἀποκομίσῃ πλουσίους τοὺς καρπούς του. Τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ κομμουνισμοῦ οὐδέποτε θὰ τὴν μάθῃ κανεὶς ἀπὸ κομμουνιστήν. Ὁ κάθε κομμουνιστὴς εἶναι πεπειραμένος προπαγανδιστής, μοναδικὸς σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ν' ἀποκρύπτῃ τὴν ἀλήθειαν. Δὲν μαθαίνει κανεὶς τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς συνωμοσίας ἀπὸ τὸν προσεκτικὸν εἰς τὰς ἐκφράσεις του καὶ ἐν νηφαλιότητι τελοῦντα προπαγανδιστὴν τοῦ κομμουνισμοῦ. Αἱ βαθύτεραι προθέσεις του τηροῦνται αὐστηρῶς μυστικαὶ ἢ ἀποκαλύπτονται μόνον ἐξ ἀκριτομυθιῶν εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐλέγχει τὸν ἑαυτόν του.

Η ΑΛΗΘΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ "ΑΝΤΙΡΕΒΙΖΙΟΝΙΣΤΙΚΗΣ,,* ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

Ἐκ τοῦ δελτίου τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν τῆς 18-7-1958

Ἡ ἀντιρεβιζιονιστικὴ ἐκστρατεία τῆς Μόσχας ἔλαβεν προσφάτως ἰδιαιτέρως ἔντονον μορφήν. Οὐδεμία πλέον δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τοῦ τί ἐννοοῦν οἱ σοβιετικοὶ ἡγέται ὅταν λέγουν ὅτι ὁ ρεβιζιονισμὸς κατέστη τώρα τὸ σημαντικώτερον θέμα τῆς ἡμέρας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ἐκ τῆς ὄντως τραγικῆς ἐκτελέσεως τοῦ τέως Πρωθυπουργοῦ τῆς Οὐγγαρίας Ἴμρε Νάγκυ, 19 μῆνας ἀφοῦ τὰ τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα τὸν συνελάμβανον ἔξωθι τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Πρεσβείας ἐν Βουδαπέστῃ περὶ τὸ τέλος τῆς ἡρωϊκῆς Οὐγγρικῆς Ἐπαναστάσεως–μιᾶς Ἐπαναστάσεως τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος προσεπάθεσε νὰ περιορίσῃ εἰς τὰ ὅρια τῆς τάξεως καὶ τῆς μετριοπαθείας. Πλὴν τούτου, ἡ στιγμὴ ἥτις ἐπελέγη διὰ τὴν βάρβαρον ταύτην «δικαστικὴν» δολοφονίαν ἀποτελεῖ κακὸν οἰωνὸν διὰ τὴν μελλοντικὴν στάσιν τῆς Μόσχας.

Πράγματι, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Νάγκυ καὶ τοῦ Στρατηγοῦ Μάλετερ δὲν ἐνθυμίζει ἁπλῶς τὰς χειροτέρας σταλινικὰς μεθόδους. Ἀποτελεῖ πιστὴν ἀντιγραφήν των. Οἱ δύο Οὐγγροι ἀγωνισταὶ ἐξετελέσθησαν ἄνευ δίκης, ὡς συνέβη μὲ τὸν Στρατάρχην Τουχατσέφσκυ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνωτάτους Ρώσσους ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι ἐτυφεκίσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν προπολεμικῶν ἐκκαθαρίσεων εἰς τὸ στράτευμα καὶ τὴν Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ. Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

Ἀντιθέτως πρός ὅ,τι συνέβη μὲ τὸν Λαυρέντη Μπέρια, τὸ νέον θῦμα τῆς μεταστολινικῆς ἡγεσίας δὲν ἐκατηγορήθη ὅτι ἐσυκοφάντησεν ἢ ἐξωλόθρευσε συναγωνιστὰς τοῦ Κόμματος–ὡς ἀνεκοινώθη καὶ ἐπισήμως ὑπὸ τῶν φονέων του. Οὔτε, ἄλλωστε, ἐκατηγορήθη ὡς ἐνισχύσας «τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ» ἀλλ' οὐδὲ κἂν αὐτοὺς τοὺς «φασίστας ἀντεπαναστάτας», οἵτινες ἐκατηγοροῦντο ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν Σοβιέτ ὡς ὑποκινήσαντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τὴν Οὐγγρικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1956.

Τὸ κατηγορητήριον ἐκθέτει τὸ «ἔγκλημα» τοῦ Νάγκυ ὡς ἑξῆς : Ὁ ἄνθρωπος ἁπλούστατα συνεμάχησε μετὰ «ὑπεραντιδραστικῶν ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων... ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐθνικοαστικῶν πολιτικῶν του ἀντιλήψεων».

Μὲ ἄλλους λόγους, τὸ «ἔγκλημά» του ὑπῆρξεν ὅτι ἀνελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν νομίμως, προσεπάθησε νὰ κατασιγάσῃ τὴν ὁρμὴν τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τῆς μετριοπαθείας, προσεπάθησε νὰ ἐπιτρέψῃ μεγαλυτέραν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ κομμουνιστικοῦ συστήματος καὶ προσεπάθησε, τέλος, νὰ ἐπιτύχῃ μίαν σχετικὴν οὐδετερότητα μᾶλλον ἢ μίαν ἀνηλεῆ κατάπνιξιν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ πλήρη στρατωτικὴν ὑποταγὴν εἰς τὴν Μόσχαν. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ρεβιζιονισμὸς τοῦ Νάγκυ.

Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ ἀνωτέρω ἀπόψεις τοῦ ἐκτελεσθέντος Πρωθυπουργοῦ, ὅστις πολλάκις ἀπεκαλεῖτο ὁ «Οὔγγρος Μαλένκωφ», διότι ἐφέρετο εὐνοῶν παραχωρήσεις τινὰς πρὸς τοὺς ἀγρότας καὶ ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας καταναλωτικῶν εἰδῶν, δὲν ἀπετέλουν μυστικόν. Ὁ Νάγκυ εἶχε συντάξει πολιτικὴν διαθήκην εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέπτυσσε τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις. Τὸ πρόγραμμά του δὲν δυσηρέστησε διόλου τὴν Μόσχαν κατὰ τὰς πρώτας μεταστολινικὰς ἡμέρας, ὅταν ὁ νῦν ὑπ' αὐτῆς

(*)Ρεβιζιονισμὸς (revisionismus) σημαίνει, ἀναθεωρητισμός, (ἀπὸ τὸ revision = ἀναθεώρησις). Οἱ ρεβιζιονισταὶ ἀρνοῦνται τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἀντιπαρατάσσοντες σ' αὐτὴ τὴν εἰρηνικὴ ἀνέλιξι πρὸς τὸ σοσιαλισμὸ διὰ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων καὶ τῆς ἁρμονίας τῶν ταξικῶν συμφερόντων.

ἐκτελεσθεὶς διεδέχετο τὸν αἱμοσταγῆ Ρακόζυ εἰς τὴν πρωθυπουργίαν τῆς χώρας του (Ἰούλιος 1953).

Αἱ φῆμαι περὶ τῆς ἐπικειμένης δίκης τοῦ Νάγκυ καὶ τῶν συνεργατῶν του ἐκυκλοφόρουν ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου. Ἐλέγετο μετ' ἐπιτάσεως ὅτι προητοιμάζετο μία παρωδία δίκης εἰς τὴν ὁποίαν θὰ κατηγγέλετο ἐπισήμως ὁ ρεβιζιονισμός. Πολλοὶ ἐπομένως διερωτῶνται: Ποίαν σκοπιμότητα ἐξυπηρέτησεν ἡ ἐν κρυπτῷ διεξαγωγὴ τῆς δίκης; Ποῖος ὁ σκοπὸς αὐτῆς ταύτης τῆς δίκης;

Ἡ ἀπάντησις φαίνεται ὅτι ἔγκειται εἰς τὴν φιλοσοφικοπολιτικὴν προσωπικότητα τοῦ μακαρίτου ἡγέτου καὶ τὰς γνώσεις του εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν λειτουργίαν τῆς κομμουνιστικῆς μηχανῆς. Εἷς τοιοῦτος κατηγορούμενος ἴσως ἐπεδεικνύετο λαλίστατος ἀπολογητὴς τοῦ ρεβιζιονισμοῦ καὶ ἔμμεσος κατήγορος τοῦ ἑαυτοῦ του– πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ εἶχε μεγίστην παγκόσμιον ἀπήχησιν, ἰδίως ὄπισθεν τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος. Πλὴν τούτου, ὅμως, γεννᾶται καὶ τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου, ὅστις ἐπελέγη διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐκτελέσεως. Διὰ τὸν χρόνον τῆς δίκης καὶ τῆς ἐκτελέσεως οὐδὲν γιγνώσκομεν. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀνακοίνωσις ἐγένετο πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξυπηρετήσεως προσφάτως διαμορφωθέντων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν. Τοῦτο ἐπιρρωνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς ΕΣΣΔ κ. Νικήτα Κροῦστσεφ πρὸ δύο μόλις ἑβδομάδων ἐξεφράσθη μὲ ἀπόλυτον σαφήνειαν ἐναντίον τοῦ ρεβιζιονισμοῦ, ἐνῷ μέχρι τότε ἐλέγετο ὅτι οὗτος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποκρυσταλλώσει σαφεῖς ἀντιλήψεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὅπως καὶ ἂν εἶχον τὰ πράγματα, ἡ πρόσφατος ὁμιλία τοῦ Ρώσου ἡγέτου ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τοῦ Κ.Κ. Βουλγαρίας οὐδεμίαν ἐπέτρεψεν πλέον ἀμφιβολίαν ἐπὶ τοῦ θέματος. Ὁ κ. Κροῦστσεφ ἀπεκήρυξεν κατὰ τὴν ὁμιλίαν του ἐκείνην τὴν Γιουγκοσλαβίαν, χαρακτηρίσας ταύτην ὡς τὸν «Δούρειον Ἵππον» τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ ὡς ποδηγετουμένην ὑπὸ ρεβιζιονιστῶν. Ἠρνήθη νὰ λησμονήσῃ τὴν κριτικὴν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀσκήσει ὁ Στρατάρχης Τίτο εἰς βάρος τῆς σοβιετικῆς ἐπεμβάσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Οὐγγρικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ κατηγορήσῃ τὴν ἐν Βουδαπέστῃ Γιουγκοσλαβικὴν Πρεσβείαν ὡς στεγάσασαν τὴν «λῃστρικὴν ὁμάδα τοῦ Νάγκυ».

Ἐν τούτοις, ὁ Ρῶσος Πρωθυπουργὸς ἀνεφέρθη καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἑτέρας προσφάτου ὁμιλίας του εἰς τὴν παροχὴν ἀσύλου ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Πρεσβείας πρὸς τὸν Νάγκυ—ἀσύλου ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ ἀφελὴς Οὐγγρος ἡγέτης παρεσύρθη δελεασθεὶς ὑπὸ σοβιετικῶν ὑποσχέσεων ὅτι θὰ ἀφήνετο ἐλεύθερος ὅπως μεταβῇ ὅπου ἐπεθύμει. Ἡ ὁμιλία αὕτη ἦτο ἐκείνη καθ' ἣν ὁ κ. Κροῦστσεφ διηυκρίνησεν ὅτι ἡ παροχὴ ἀσύλου πρὸς τὸν Νάγκυ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία διὰ τὴν πρώτην ἀναστολὴν τῶν σοβιετικῶν πιστώσεων πρὸς τὴν Γιουγκοσλαβίαν. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ ὑποθέσωμεν δικαιολογημένως ὅτι τόσον ὁ Ρῶσος ἡγέτης ὅσον καὶ ὁ Στρατάρχης Τίτο, ὅστις τοῦ ἀπήντησεν εἰς δριμύτατον ὕφος μόλις πρὸ διημέρου, ἐγνώριζον τὰ τῆς δίκης καὶ καταδίκης τοῦ τέως Πρωθυπουργοῦ τῆς Οὐγγαρίας. Τοῦτο ἐξηγεῖ καὶ τὴν σημερινὴν ἔντασιν τῶν σχέσεων Βελιγραδίου—Μόσχας. Οὔτε, ἄλλωστε, ἀποτελεῖ τυχαῖον γεγονὸς ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Νάγκυ ἐπραγματοποιήθη δύο μόλις μῆνας μετὰ τὴν πρώτην μετεπαναστατικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Κροῦστσεφ εἰς Βουδαπέστην, ἐπίσκεψιν γενομένην μόλις οὗτος ἀνέθεσεν εἰς ἑαυτὸν τὰ καθήκοντα τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς ΕΣΣΔ.

Πάντως, πολλὰ ἐρωτήματα παραμένουν εἰσέτι ἀναπάντητα: Ἆραγε ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Νάγκυ θὰ ἀποτελέσῃ ἀπαρχὴν διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἑτέρων ρεβιζιονιστῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς ΕΣΣΔ; Μήπως θὰ δοθῇ τώρα τὸ σύνθημα δι' αὐστηροτέραν στάσιν ἔναντι κάθε παρεκκλίσεως εἰς τὰς δορυφόρους χώρας; Μήπως ὑπὸ τὸ πρόσχαρες προσωπεῖον τοῦ κ. Κροῦστσεφ κρύπτεται ἕνας νέος αἱμοσταγὴς Στάλιν;

Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐρωτήματα θὰ ἐξαρτηθῇ ἐν πολλοῖς ἡ ἐξέλιξις τῆς διεθνοῦς καταστάσεως.

Η ΝΟΘΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς χημείας τῶν τροφίμων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Μέλους τοῦ Ἀνωτάτου Χημικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ Καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς Ὑπαστυνόμων κ. **ΣΠΥΡΟΥ Δ. ΓΑΛΑΝΟΥ**

Ἡ νόθευσις τῶν τροφίμων ἀποτελεῖ σπουδαιοτάτην κοινωνικὴν πληγήν, δι' ὃ καὶ πᾶσα πρέπει νὰ καταβάλληται φροντὶς πρὸς καταστολὴν αὐτῆς.

Αἱ συνέπειαι τῆς νοθεύσεως εἶναι πολλαί, διότι οὐχὶ μόνον οἱ καταναλωταὶ πληρώνουν διὰ χαμηλῆς ἀξίας προϊόντα μεγάλας τιμάς, ζημιούμενοι οὕτω οἰκονομικῶς πρὸς ὄφελος τῶν αἰσχροκερδούντων ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων, οἵτινες τοιουτοτρόπως δι' ἀπάτης πλουτίζουν, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω βλάπτεται ἡ δημοσία ὑγεία προκαλουμένων δηλητηριάσεων ταχείας ἢ βραδείας μορφῆς, ἢ ἐνίοτε ἀκόμη καὶ θανατηφόρων κρουσμάτων. Ἐπίσης συνέπεια τῆς νοθεύσεως εἶναι καὶ ἡ δυσφήμησις τῶν τιμίων ἐμπόρων καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς ἐμπορικῆς πίστεως τῶν παραγωγῶν, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡς λ.χ. συνέβη ἐπανειλημμένως μὲ τὴν σταφίδα, τὸν οἶνον, τὸ ἐλαιόλαδον, τὸ κονιὰκ καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐκλεκτὰ προϊόντα τοῦ τόπου μας. Ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ τίμιοι ἔμποροι δὲν ζημιοῦνται μὴ δυνάμενοι νὰ συναγωνισθοῦν εἰς τὰς τιμὰς τοὺς νοθευτάς;

Δέον νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐνίοτε νὰ προκληθῇ ἐπιβλαβὴς νόθευσις καὶ ἐκ τυχαίων αἰτίων, ὡς π.χ. ἡ ὕπαρξις δηλητηριωδῶν ἀλάτων χαλκοῦ εἰς φαγητὰ παρασκευασθέντα εἰς ἀκασσιτέρωτα δοχεῖα ἢ ἀλάτων τοῦ μολύβδου, ἐπίσης λίαν ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν ὑγείαν, προερχομένων ἐκ δοχείων ἐπικασσιτερωθέντων διὰ μολυβδούχου κασσιτέρου κλπ.

Ἡ νόθευσις τοῦ γάλακτος ὡς ἐξάγεται ἐκ σειρᾶς στατιστικῶν παρατηρήσεων στενώτατα συνδέεται πρὸς τὴν θνητότητα τῶν βρεφῶν καὶ ἄλλας αὐτῶν ὀργανικὰς βλάβας.

Ἀλλὰ πλὴν αὐτοῦ ἡ συνεχὴς χρησιμοποίησις τροφίμων ἐλαφρῶς ἠλλοιωμένων, ὡς π.χ. μεγάλης ὀξύτητος ἐλαίου, προκαλεῖ συνεχῆ φθορὰν τοῦ ὀργανισμοῦ, πλὴν ἐννοεῖται τῶν περιπτώσεων ἐκείνων καθ' ἃς καὶ ὀξεῖαι δηλητηριάσεις ἐμφανίζονται. Κατὰ τὸν σοφὸν Ἄγγλον χημικὸν Lewkowitsch ἔλαιον ὀξύτητος μεγαλυτέρας τῶν 17 βαθμῶν δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς καύσιμον, διότι ἀπανθρακώνει τὰς θρυαλίδας, οὐδὲ ὡς λιπαντικόν, διότι διαβιβρώσκει τὰ μέταλλα· ποίας βλάβας ἑπομένως δύναται νὰ προκαλέσῃ τοιοῦτον ἔλαιον εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἄποψιν, θὰ ἀναφέρωμεν παραδείγματά τινα ἵνα πᾶς τις πεισθῇ περὶ τοῦ μεγέθους τῆς εἰς τοὺς καταναλωτὰς ἐπιφερομένης ζημίας.

Οὕτω λ.χ. ἀντὶ ὁ γαλακτοπώλης νὰ παρέχῃ ἡμῖν γάλα ἠραιωμένον κατὰ τὸ ἥμισυ δι' ὕδατος, δυνάμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ ἀγοράζωμεν τὸ ἥμισυ ποσὸν ἐξ ἀγνοῦ γάλακτος καὶ νὰ τὸ ἀραιώνωμεν, ἂν θέλωμεν, δι' ὕδατος ἢ νὰ χρησιμοποιῶμεν ἁπλούστατα τὸ ἥμισυ ποσόν, οὕτω δὲ καὶ τὸ αὐτὸ ποσὸν θρεπτικῶν συστατικῶν θὰ εἰσάγωμεν εἰς τὸν ὀργανισμόν μας καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ χρήματος θὰ ἐξοικονομῶμεν.

Ἐπίσης ἀντὶ νὰ ἀγοράζωμεν ὡς βούτυρον ζωϊκὸν ἢ φυτικὸν λίπος, ἀμφιβόλου ποιότητος, ὅπερ συνήθως μόλις τὴν πρὸς ἀρωματισμὸν αὐτοῦ ἀπαιτουμένην ποσότητα βουτύρου περιέχει, ἐφ' ὅσον, ἐννοεῖται δὲν εἶναι ἁπλῶς ἀρωματισμένον διὰ τεχνητοῦ ἀρώματος βουτύρου, δυνάμεθα κάλλιστα μόνοι νὰ πράττωμεν τοῦτο ἐν τῷ οἴκῳ, οἰκονομοῦντες τοιουτοτρόπως καὶ σημαντικὰ χρηματικὰ ποσά.

Ὡσαύτως πολλάκις ἀγοράζομεν πελτὲν τομάτας, ὅστις ἐλάχιστα μόνον ποσὰ πραγματικῆς τομάτας περιέχει, τῆς κυρίας μάζης αὐτοῦ ἀποτελουμένης ἐξ ὕδατος καὶ

μαγειρικοῦ ἅλατος καὶ ἐνίοτε κεραμοκόνεως πρὸς τόνωσιν τῆς χροιᾶς αὐτοῦ.

Ἡ παρακολούθησις τῶν κυκλοφορούντων τροφίμων ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἀπετέλεσε σπουδαίαν μέριμναν τῶν ἀρχῶν. Οὕτω λ.χ. παρὰ διαφόρων Ἑλλήνων συγγραφέων ἀναφέρονται οἱ οἰνογεῦσται ἐξελέγχοντες τὸν οἶνον οἱ μετρονόμοι ἐξελέγχοντες τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμὰ τῆς πωλήσεως καὶ οἱ ἀγορανόμοι ἔχοντες τὴν γενικὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰδῶν. Οὗτοι εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς προστίμων μὲν εἰς τοὺς νοθευτάς, ἐφ' ὅσον ἦσαν πολῖται, μαστιγώσεων, δέ, ἐφ' ὅσον ἦσαν δοῦλοι ἢ ξένοι. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀγορανόμοι διὰ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν ἀνήρχοντο εἰς δέκα. Ὁμοίως ποιναὶ ἠδύναντο νὰ ἐπιβάλλουν καὶ οἱ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ρώμην ὑφιστάμενοι ἀγορανόμοι. Κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν αἱ ποιναὶ ἦσαν αὐστηρότεραι καὶ οἱ ἀγορανόμοι εἶχον δικαίωμα ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς τῆς μαστιγώσεως, δημεύσεως τῆς περιουσίας καὶ αὐτῆς τῆς ἐξορίας ἀκόμη. Κατὰ δὲ τὸν Μεσαίωνα αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τοὺς νοθευτὰς ποιναὶ ἦσαν ἀκόμη μεγαλύτεραι. Οὕτω π.χ. ἡ νόθευσις τοῦ μέλιτος ἐτιμωρεῖτο δι' ἀποκοπῆς τῆς μιᾶς χειρὸς τοῦ νοθευτοῦ κλπ.

Ἡ παρακολούθησις τῶν κυκλοφορούντων τροφίμων καὶ ἡ δίωξις τῆς νοθεύσεως αὐτῶν ἀνατίθεται σήμερον εἰς εἰδικῶς κατηρτισμένους χημικούς, οἵτινες πρέπει παρὰ πάντων νὰ ἐνισχύωνται καὶ νὰ βοηθῶνται, διότι ἐπιτελοῦν σπουδαιοτάτης κοινωνικῆς σημασίας ἔργον, δὲν εἶναι δέ, ὡς ὑπὸ πολλῶν κακῶς νομίζεται, ἐχθροὶ καὶ διῶκται τῶν παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων καθόσον εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι πολλάκις ὁ ἔμπορος ἢ ὁ μεταπωλητὴς ἐξ ἀγνοίας γίνεται θῦμα ἄλλων ἢ ἐξ ἀγνοίας βλάπτει τὴν κοινωνίαν.

Οἱ ἐντεταλμένοι τὴν παρακολούθησιν καὶ ἔλεγχον τῶν τροφίμων χημικοὶ ἔχουσιν ὑποχρέωσιν ὅπως διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ συστάσεων αὐτῶν ὑποδεικνύουν τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῆς νοθεύσεως αὐτῶν, συντελοῦντες οὕτω οὐχὶ μόνον εἰς τὴν προστασίαν τοῦ τιμίου ἐμπορίου, διότι «ἡ ἐνέργεια πρὸς καταστολὴν τῶν νοθειῶν εἶναι τὸ ἀντίβαρον τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ταυτοχρόνως δὲ ἡ προστασία αὐτοῦ» (Ματθαιόπουλος), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γενικωτέρας κοινωνικῆς ἀπόψεως εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς κοινωνίας, διότι «ὁ παραγωγὸς καὶ ὁ ἔμπορος, ὅστις θὰ μάθῃ νὰ βελτιώνῃ τὰ προϊόντα αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τὴν νοθείαν αὐτῶν ἴσως ἐθισθῇ νὰ εἶναι ἠθικώτερος καὶ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοῦ συναλλαγὰς καὶ εἰς τὸν βίον του γενικώτερον» (Ματθαιόπουλος).

Ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προστασίας τοῦ καταναλωτοῦ μέριμνα ὅλων τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τοῦ κόσμου, ἔχει ἀγάγει εἰς τὴν δημιουργίαν ἰδίων ὑπηρεσιῶν σημαντικώτατα ἐνισχυομένων καὶ παρὰ τῶν ἰδίων παραγωγῶν καὶ βιομηχάνων, διότι οἱ εὐσυνείδητοι παραγωγοὶ καὶ ἔμποροι φροντίζουσιν οὐχὶ μόνον ὅπως τὰ παρ' αὐτῶν πωλούμενα εἴδη πληρῶσιν ὅλους τοὺς ἐπιβαλλομένους ὅρους, ἀλλ' ἐπιμελοῦνται περαιτέρω καὶ τῆς διώξεως τῶν ἀσυνειδήτων συναδέλφων των, οἵτινες νοθεύοντες τὰ προϊόντα αὐτῶν συντελοῦν εἰς τὴν δυσφήμησιν ὅλων καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν δυσπιστίας τῶν καταναλωτῶν εἰς ὡρισμένα εἴδη. Πολλαχοῦ, ὡς λόγου χάριν ἐν Γερμανίᾳ, οἱ τίμιοι καὶ εἰλικρινεῖς παραγωγοὶ καὶ ἔμποροι τροφίμων ἔχουν οἱ ἴδιοι δι' ἰδίων κωδίκων θεσπίσει τὰς κανονικὰς ἰδιότητας καὶ τοὺς ὅρους οὓς πρέπει νὰ πληρῶσι τὰ εἰς τὴν κατανάλωσιν φερόμενα τρόφιμα. Οἱ κώδικες οὗτοι μεγίστην παρέχουσιν εὐκολίαν εἰς τὸ ἔργον τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν.

Πρὸς ἀσφαλῆ καὶ ἀπρόσκοπτον διεξαγωγὴν τοῦ ἐλέγχου τῶν τροφίμων δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀτομικὴ μόρφωσις τοῦ χημικοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἡ γνῶσις τῆς συστάσεως τῶν προϊόντων τοῦ τόπου, ὅπως καθίσταται ἐφικτὴ ἡ σύγκρισις τῶν κατὰ τὴν ἀνάλυσιν λαμβανομένων ἀποτελεσμάτων, δὲν εἶναι δυνατὴ δὲ ἡ χρησιμοποίησις εἰς ὅλας τὰς χώρας ἀποτελεσμάτων ληφθέντων διὰ μελέτης τοῦ ἀντιστοίχου προϊόντος εἰς ἄλλον τόπον, διότι ἡ σύστασις τῶν διαφόρων προϊόντων σημαντικώτατα

ἐπηρεάζεται ἐκ τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν καὶ ἐκ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν. Τοῦτο ἰσχύει τόσον διὰ τὰ ζωϊκῆς ὅσον καὶ διὰ τὰ φυτικῆς προελεύσεως τρόφιμα. Ἐκ τούτων καταδεικνύεται ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῆς συστηματικῆς καὶ διεξοδικῆς μελέτης τῶν προϊόντων ἑκάστου τόπου.

Ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι ἡ ἰδέα τῆς ἱδρύσεως ὑπηρεσίας πρὸς συστηματικὴν καταπολέμησιν τῆς νοθεύσεως τῶν τροφίμων ἤρξατο καλλιεργουμένη ἀπὸ τοῦ 1908, ὅτε ἡ Φυσιοδιφικὴ Ἑταιρεία, προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ συναδέλφου καὶ πολυτίμου διδασκάλου μου Καθηγητοῦ Γ. Ματθαιοπούλου, προσεκλήθη ἵνα συμμετάσχῃ εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1908 συγκληθὲν ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ Συνέδριον πρὸς καταστολὴν τῶν νοθεύσεων τῶν τροφίμων. Ἡ Φυσιοδιφικὴ Ἑταιρεία, ἐξουσιοδοτηθεῖσα καταλλήλως καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἐπ' αὐτῆς συγκληθέντος τοπικοῦ ἐν Ἀθήναις Συνεδρίου ἐπιστημόνων καὶ βιομηχάνων, δι' ἀντιπροσωπείας της ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Γ. Ματθαιοπούλου καὶ Π. Ζαλοκώστα, καὶ ὡς ἀντιπροσώπου τῶν βιομηχάνων τοῦ ἀειμνήστου Ἐμμ. Ρώθ, μετέσχε τοῦ Συνεδρίου καὶ ἐπέτυχε τὴν ἀναγνώρισιν πολλῶν ἐκ τῶν προτάσεών της, ἀφορωσῶν τὰ μεγαλυτέρας σημασίας διὰ τὴν Ἑλλάδα προϊόντα. Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Καθηγητοῦ Γ. Ματθαιοπούλου ἐψηφίσθη τὴν 6ην Νοεμβρίου 1914 ὁ περὶ συστάσεως Χημικῶν Ἐργαστηρίων Νόμος, ὅστις ὅμως λόγῳ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν δὲν ἐφηρμόσθη. Κατὰ τὸ 1920 ἐψηφίσθη νέος νόμος τροποποιῶν τὸν ἀνωτέρω εἰς σημεῖα τινά, ἅτινα ἡ ἀλλαγὴ τῶν καθ' ὅλου βιοτικῶν συνθηκῶν καθίστα ἀνεφάρμοστα. Εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τούτου ἱδρύθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις Κεντρικὸν Χημικὸν Ἐργαστήριον καὶ ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ ἀνετέθη εἰς τὸν ὅλον ἀγῶνα τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου τῶν τροφίμων διεξαγαγόντα Καθηγητὴν Γ. Ματθαιόπουλον. Μετὰ τριετίαν περίπου ἱδρύθησαν καὶ τρία Παραρτήματα αὐτοῦ εἰς τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἤτοι τὴν Θεσσαλονίκην, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Πάτρας καὶ βραδύτερον καὶ ἕτερον ἐν Κερκύρᾳ. Κατὰ τὸ 1929 ἡ τόσον ἀγλαοὺς καρποὺς ἀποδώσασα ὑπηρεσία αὕτη συνεχωνεύθη διὰ νεωτέρου νόμου, ὅλως ἀστόχως, εἰς τὸ συγκροτηθὲν Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους, παραιτηθέντος τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς.

Διὰ νὰ παράσχωμεν σχετικὴν εἰκόνα τοῦ βαθμοῦ μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνει συνήθως ἡ νόθευσις θὰ παραθέσωμεν διά τινα τρόφιμα τὰς ἐξακριβωθείσας νοθεύσεις, ἀνηγμένας ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῶν ληφθέντων δειγμάτων, εἰλημμένας ἐκ τῶν δημοσιευθέντων πεπραγμένων τοῦ Κεντρικοῦ Χημικοῦ Ἐργαστηρίου τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.

Εἶδος	1921	1922	1923
Γάλα	67%	70%	61%
Βούτυρον	26%	59%	52%
Γιαούρτη	71%	78%	50%
Τομάτα (πελτὲς)	50%	42%	53%

Πρὸς καλυτέραν διεξαγωγὴν τῆς καταδιώξεως τῆς νοθεύσεως πρέπει νὰ γίνεται συνεχὴς παρακολούθησις τῆς προσπαθείας πρὸς βελτίωσιν τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν μεθόδων τῆς παρασκευῆς καὶ δὲν πρέπει ποσῶς νὰ λησμονῆται τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Χημεία τῆς Νοθεύσεως προηγεῖται πάντοτε τῆς Χημείας τοῦ Ἐλέγχου.

Σ. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΑΛΗΟ ΚΑΙ ΝΕΟ ΦΑΛΗΡΟ ΣΤΑ 1900

Ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου τῶν Ἀθηναίων
κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΚΟΥΖΕ

Τώρα μὲ τὴν μεγάλη ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ ψήνονται στὸ καμίνι τῆς πόλεως, ἐκστρατεύουν ὅσο μποροῦν πιὸ συχνὰ στὶς δαντελένιες ἀκτές μας, ἰδίως στὶς Φαληρικές, γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὴ δροσιὰ ποὺ χαρίζει τὸ κῦμα καὶ ὁ Μπάτης τῆς θάλασσας.

Ἐμεῖς οἱ παλαιότεροι, ποὺ βλέπουμε μὲ πόση ἄνεση χαίρονται σήμερα οἱ ἄνθρωποι τὴ θάλασσα στὶς ἀκτὲς τοῦ Σαρωνικοῦ, κάνοντες σύγκρισι μὲ τὴν παληὰ ἐποχή, ποὺ δὲν διέθετε τὰ σημερινὰ συγκοινωνιακὰ μέσα, ἀντιλαμβανόμεθα περισσότερο τὰ δεινὰ τῶν παληῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσιζαν νὰ ἔχουν τὴν ἴδια ἀπόλαυση κατὰ τὸ καλοκαῖρι.

Γι' αὐτὸ σήμερα θὰ διηγηθῶ γιὰ τοὺς φίλους ἀναγνώστας τῶν «Ἄστυ. Χρονικῶν» μὲ ποῖο τρόπο ἔπαιρναν τὸ μπάνιο τους οἱ παληοὶ Ἀθηναῖοι στὰ Φαληρικὰ ὕδατα, δίνοντας μερικὲς χαρακτηριστικὲς εἰκόνες καὶ περιγράφοντας ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὑπέφεραν οἱ παληοὶ Ἀθηναῖοι, ὥσπου νὰ φθάσουν κάτω ἐκεῖ στὶς δύο μοναδικὲς πλάζ τῆς παληᾶς κι ἀξέχαστης ἐποχῆς. Στὴν μιά, τὴν κοσμικὴ πλάζ τοῦ Νέου Φαλήρου καὶ στὴν δεύτερη, ἐρημικὴ κάπως παραλία τοῦ Παλαιοῦ, μὲ τὴν ἀλματώδη της ἐξέλιξι.

Στὴν σημερινὴ ἐποχή, κάθε γωνιὰ τῆς παραλίας ἀπὸ τὸ Παληὸ Φάληρο συνήθως, μέχρι τὴ Γλυφάδα, γεμίζει ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κάθε τάξεως καὶ κάθε ἡλικίας, ποὺ τρέχουν νὰ χαροῦν μὲ ὅλες τους τὶς αἰσθήσεις τὸν ἀπέραντο γαλάζιο πίνακα τοῦ Σαρωνικοῦ.

Ἐνῷ ὅμως τὸ Παληὸ Φάληρο γνωρίζει ἀσύγκριτες πιέννες, τὸ λεγόμενο Νέο Φάληρο τώρα ἔχει μαραζώσει καὶ μοιάζει σὰν παμπάλαιη μικρὴ πολιτεία, ποὺ ὑπάρχει μόνο γιὰ νὰ θυμίζῃ, σ' ὅσους γνώρισαν τὴν ἀκμή της, περασμένα μεγαλεῖα... Ποὺ καὶ ποὺ βλέπει κανεὶς τὰ σημάδια τῆς παληᾶς δόξας : ἕνα μεγάλο περίπτερο, τὸ παληὸ Θέατρο, ἕνα ἐρειπωμένο ξενοδοχεῖο καὶ τόσα ἄλλα. Ἡ ἀκτὴ τοῦ Νέου Φαλήρου παρουσιάζει τὴ νέκρωση αὐτὴ γιὰ πολλοὺς λόγους, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὶς τεράστιες καταστροφὲς ποὺ ὑπέστη κατὰ τὴν κατοχὴ καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης σούδας καὶ τῆς δυσοσμίας ποὺ ἀναδίδει αὐτὴ καὶ ποὺ διώχνει τὸν κόσμο. Ὅμως καὶ ἡ καταπληκτικὴ ἐξέλιξι τοῦ Παληοῦ Φαλήρου, ποὺ τὸ πιὸ σωστὸ θὰ ἦταν νὰ λέγεται Νέο Φάληρο, εἶναι ἐπίσης ἕνας λόγος ὥστε τὸ μικρὸ στὴν ἔκταση Νέο Φάληρο, ν' ἀπομείνῃ μόνο μὲ τὶς ἀναμνήσεις του... καὶ νὰ περιμένῃ τὰ μεγάλα ἔργα τῆς ἀποχετεύσεως γιὰ νὰ ἀναβιώσῃ ἴσως μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπιά του, σὰν τὸν φοίνικα ἀπὸ τὴν τέφρα.

Στὴν παληὰ ἐποχή, τὸ Παλαιὸ Φάληρο ἦταν μιὰ ρωμαντικὴ καὶ ἔρημη γωνιά, ποὺ ἀποτελοῦσε κατάλληλο καταφύγιο τῶν ἐρωτευμένων καὶ ἐκείνων ποὺ ἀγαποῦσαν τὴν μοναξιὰ καὶ τὴν ἡσυχία. Τὸ μοναδικὸ σημεῖο στὴν ἀκτὴ ποὺ δεχόταν τοὺς λουομένους στὴν παληὰ ἐποχή, ἦταν ὁ Ξηροτάγαρος, ποὺ ἦταν ἐκεῖ περίπου ὅπου σήμερα εἶναι τὰ λουτρὰ τῆς Οὔλεν. Γιὰ τὸν φτωχὸ ἰδίως κόσμο, τὸ κατέβασμα στὸ Φάληρο, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ καλοκαιριοῦ, μὲ τὸν σιδηρόδρομο Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ποὺ ὁ σταθμός του ἦταν στὸ Θησεῖο, ἀποτελοῦσε μεγάλη πολυτέλεια. Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀκόμα ἀρχίσει νὰ ἐκτελῇ συγκοινωνία ὁ περίφημος τροχιόδρομος τοῦ Βωτύ, ὅπως λεγόταν, ποὺ εἶχε τὸ δρομολόγιο Ἀθηνῶν-Φαλήρου, μερικοὶ καρροτσέρηδες τῆς γειτονιᾶς εἶχαν μετατρέψει τὰ κάρρα τους σὲ συγκοινωνιακὸ μέσο, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν κάθε γειτονιὰ στὸ Παληὸ Φάληρο. Δυὸ μακρυὲς σανίδες

τοποθετημένες δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κατὰ μῆκος τοῦ κάρρου, ἦσαν οἱ θέσεις τῶν ἐπιβατῶν τους. Τέσσερα ξύλα στὶς ἄκρες ἦσαν τὸ στήριγμα τῆς τέντας, ποὺ ἔβαζαν γιὰ νὰ προφυλάῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν καυτερὸ καλοκαιριάτικο ἥλιο. Ἀκόμα αὐτὸ τὸ παράξενο λεωφορεῖο τῆς παληᾶς ἐποχῆς, διέθετε καὶ κουρτινάκια ἀπὸ πολύχρωμο ὕφασμα κρεμασμένα στὰ πλαϊνὰ τοῦ κάρρου, γιὰ τὸν ἴδιο προφυλακτικὸ σκοπό, ποὺ τὰ ἄνοιγαν ἢ τὰ παραμέριζαν κατὰ τὶς περιστάσεις.

Τὸ λαϊκὸ αὐτὸ μεταφορικὸ μέσο, ποὺ ἔμοιαζε περισσότερο μὲ ἀποκρηάτικο ἅρμα, ξεκινοῦσε τὸ ἀπόγευμα ἐνωρὶς ἀπὸ τὴν γειτονιὰ ποὺ ἦταν πόστο δικό του, καὶ ἔπαιρνε τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ἀντὶ 20 λεπτῶν κατὰ ἄτομο, γιατὶ τόσο εἶχε τὸ εἰσιτήριο τότε.

Ὅταν συμπληρώνονταν οἱ θέσεις ὅλες, τὸ ὑπομονητικὸ τετράποδο προχωρῶντας σιγὰ-σιγὰ ἀκολουθοῦσε ἕναν καρόδρομο, ποὺ ἄρχιζε ἀπὸ τοῦ Μακρυγιάννη μὲ τέρμα τὸ Παληὸ Φάληρο. Ἐκεῖ σ' αὐτὸν τὸν καρρόδρομο μὲ τοὺς λάκκους καὶ τὶς διάφορες ἐδαφικὲς ἀνωμαλίες, γινόταν ἡ συνάντησις ὅλων τῶν καρναβαλίστικων τετρατρόχων ἱπποκινήτων ἁρμάτων, ἀπὸ ὅλες τὶς συνοικίες τῆς Ἀθήνας. Κι' ὅπως πήγαιναν τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἦταν σὰν νὰ ἔκαναν ἀποκρηάτικη παρέλασι, μὲ τὴν συνοδεία τῆς μονότονης μουσικῆς τῶν κουδουνιῶν τῶν ἀλόγων καὶ τῶν χαρούμενων φωνῶν καὶ γέλιων τῶν νεαρῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπιβατῶν τους. Τέλος ἔφθαναν στὴν θάλασσα τὴν ὥρα σχεδὸν ποὺ κι' ὁ ἥλιος ἑτοιμαζόταν νὰ βουτήξῃ πέρα μακρυὰ στὸν κοκκινογάλανο ὁρίζοντα.

Πόση διαφορὰ ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς λουομένους, οἱ ὁποῖοι χαίρονται τὴν ἄνεση καὶ τὴν ταχύτητα, ποὺ τοὺς προσφέρει ἡ μηχανοκίνητη τελειότητα!...

Προτοῦ ἀκόμα ἀρχίσει νὰ λειτουργῇ ὁ ἱστορικὸς πλέον καὶ πρωτόγονος ἀτμοκίνητος τροχιόδρομος τῆς Ἀθήνας, ποὺ ἀφετηρία ἔχοντας τὸ Πανεπιστήμιο, περνοῦσε ἀπὸ τὴ λεωφόρο Ἀμαλίας καὶ τοῦ Μακρυγιάννη γιὰ τὸ Φάληρο, ἕνας Ἀθηναῖος ἐπιχειρηματίας ὁ Δαμασκηνός, ἔφτιασε τὰ πρῶτα θαλάσσια λουτρὰ στὸν Ἀρδηττό, ποὺ γι' αὐτὰ ἐσπατάλησε ὁλόκληρη τὴν σεβαστὴ περιουσία του. Μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ γέμιζε κάθε μέρα μὲ θαλάσσιο νερό, ποὺ ἐρχόταν μὲ σωλῆνες ἀπὸ τὸ Φάληρο. Τὰ λουτρὰ τοῦ Δαμασκηνοῦ ἦταν τέλεια, μὲ καμπῖνες, κι' ὅλες τὶς σχετικὲς ἐγκαταστάσεις. Μὲ τὴν διαφορὰ ὅμως, ὅτι δὲν ἐξασφάλιζαν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν ἁπλοχωριὰ τῆς ἀκρογιαλιᾶς, γι' αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι προτίμησαν νὰ παίρνουν τὸ καινούργιο μεταφορικὸ μέσο, ποὺ εἶχαν στὴ διάθεσή τους τὴν ἴδια περίπου ἐποχή, ὅπου ἔγιναν τὰ λουτρὰ τῆς Ἀθήνας, καὶ νὰ κολυμποῦν στὶς Τζιτζιφιές, παρὰ στὴν δεξαμενὴ τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἔτσι ἡ ἐπιχείρησις ἔκλεισε μὲ μεγάλη ζημία.

Ὅσο δὲ γιὰ τὸν περίφημο τροχιόδρομο τοῦ Βωτύ, ποὺ πήγαινε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὸ Φάληρο, ἦταν ἀτμοκίνητος ἀλλὰ εἶχε ἐξευτελίσει τὴ δύναμι τοῦ ἀτμοῦ. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ τέσσαρα ἢ πέντε βαγόνια, ποὺ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ καλοκαιριοῦ ἦσαν ἀσφυκτικὰ γεμᾶτα, καὶ χρειαζόταν περισσότερο ἀπὸ μισὴ ὥρα περίπου γιὰ νὰ φθάσῃ στὰ λουτρὰ τοῦ Παληοῦ Φαλήρου. Περισσότερο γνωστὸς στοὺς παλαιοὺς Ἀθηναίους ἦταν μὲ τὸ παρατσοῦκλι «Κολοσούρτης», γιατὶ ἔμοιαζε σὰν νὰ σερνόταν μὲ τὰ ὀπίσθια. Ἀπὸ μακρυὰ ἄκουγε κανεὶς τὰ βογγητά του καὶ τὸ λαχάνιασμά του καὶ φαινόταν σὰν νὰ ὑπέφερε γιὰ νὰ προχωρήσῃ, ἐνῷ ἀπὸ τὸ φαρδύ του φουγάρο ἔβγαιναν μαῦρα σύννεφα ἀπὸ καρβουνόσκονη, ποὺ τύφλωνε τὰ μάτια κι' ἐλέρωνε τὰ ροῦχα τοῦ κοσμάκη. Ἐν τέλει, κάποια μέρα τὸ καζάνι του δὲν ἄντεξε ἀπὸ τὴ μεγάλη πίεσι καὶ στενοχώρια νὰ προχωρήσῃ κι' ἔσκασε περιλούζοντας μὲ βραστὸ νερὸ τοὺς δυστυχεῖς ἐπιβάτες, κι' ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν θραυσμένων σιδηρικῶν τὰ θύματα ἀνῆλθαν σὲ 17. Αὐτὸ τὸ τραγικὸ τέλος εἶχε ὁ «Κολοσούρτης», ποὺ μὲ τὰ καμώματά του εἶχε γίνει τὸ καλύτερο καὶ ἀνεξάντλητο θέμα τῶν γελοιογράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Παρ' ὅλες ὅμως αὐτὲς τὶς ταλαιπωρίες, οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ ὑπέφεραν τρομερὰ ἀπὸ τὴν πολλὴ σκόνη ποὺ τοὺς ἔπνιγε καθημερινὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψι τοῦ νεροῦ,

ἀψηφῶντας τὰ πάντα ἔτρεχαν τακτικὰ στὴ θάλασσα γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸ ἀγκάλιασμα τοῦ κύματος, καὶ ν' ἀπολαύσουν τὶς ὁμορφιές της.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ξηροτάγαρο τοῦ Π. Φαλήρου, οἱ Ἀθηναῖοι κολυμποῦσαν στὶς Τζιτζιφιὲς καὶ ὅσοι δὲν ἐπήγαιναν μὲ τὰ ἰδιόκτητα ἁμάξια τους στὴν πολυσύχναστη καὶ κοσμικὴ ἀκτὴ τοῦ Ν. Φαλήρου, ἐξυπηρετοῦντο ἀπὸ τὸ ἀτμοκίνητο τραῖνο Ἀθηνῶν–Πειραιῶς, ποὺ ἀνῆκε στὴν Ἑταιρεία Σιδηροδρόμων Ἀθηνῶν–Πειραιῶς, γνωστὴ ἀπὸ τὰ ἀρχικά της ὡς Σ.Α.Π.

Ὅπως θὰ θυμοῦνται οἱ παλαιότεροι, ὑπῆρχαν τότε ἐκεῖ κοντὰ στὴν ἀκτὴ καὶ μέσα στὴ θάλασσα τοῦ Νέου Φαλήρου ξύλινες καμπίνες πάνω σὲ στήλους καὶ μὲ μικρὲς σκάλες γιὰ τὸ ἀνέβασμα. Σὲ κάθε καμπῖνα χωροῦσε μόνο ἕνας ἄνθρωπος γιὰ νὰ γδυθῇ καὶ νὰ φορέσῃ τὸ μαγιώ του, ἂν ἦταν ἄνδρας, καὶ τὴν πουκαμίσα, ἂν ἦταν γυναῖκα. Δὲν φοροῦσαν μαγιὼ οἱ γυναῖκες· ἡ ἀμφίεσις αὐτὴ ἐθεωρεῖτο ἀρκετὰ σκανδαλιστική, μολονότι ἦταν κλειστὸ γύρω στὸ λαιμὸ καὶ ἔφθανε κάτω ἀπὸ τὸ γόνατο, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἄφινε νὰ φαίνεται λίγο τὸ πόδι χαμηλά, ποὺ μὲ κανένα τρόπο δὲν μποροῦσε νὰ ἰδῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ πολὺ μακρὺ φουστάνι.

Οἱ λουόμενοι ἔπρεπε νὰ βρίσκωνται πάντα μακρυὰ ἀπὸ τὶς λουόμενες, γι' αὐτὸ καὶ οἱ καμπῖνες τῶν ἀνδρῶν ἀπεῖχαν 500 περίπου μέτρα ἀπὸ τὶς γυναικεῖες. Ἀπὸ τὸ Λιμεναρχεῖο εἶχε καθορισθῇ ἡ ἀπόστασις γιὰ νὰ μὴ πνιγῇ ἡ ἠθικὴ τῶν ἀνθρώπων τότε στὴ θάλασσα, καὶ ἀπαγορευόταν αὐστηρῶς νὰ πλησιάσῃ ἕνας ἄνδρας ἔστω καὶ λίγο, πρὸς τὸν χῶρο ποὺ κολυμποῦσαν οἱ γυναῖκες. Μεγαλόσωμοι ναῦτες τοῦ Λιμεναρχείου καὶ ἄγριοι φρουροί, προστάτες τῆς δημοσίας αἰδοῦς, ἐρευνοῦσαν διαρκῶς τὸν ὁρίζοντα μὲ τὰ κυάλια τους γιὰ νὰ προλάβουν κάθε μοιραία συνάντησι...

Ὅταν δὲ καμμιὰ φορὰ ἡ ταραχθεῖσα ἐπιφάνεια καὶ οἱ φωνὲς τῶν γυναικῶν ἐπρόδιδαν τὴν προσέγγισι τοῦ ἐχθροῦ, ἔσπευδε ἀμέσως ὁ ἄγρυπνος φρουρὸς τῶν γυναικῶν μὲ βάρκα καὶ συνελάμβανε ἐπὶ τόπου τὸν παραβάτη γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ ὅπως βρισκόταν ἐκείνη τὴν στιγμὴ μὲ τὸ μαγιώ, στάζοντας νερά, στὰ γραφεῖα τοῦ Λιμεναρχείου γιὰ τὴν τιμωρία.

Αὐτὰ τὰ φαιδρὰ ἐπεισόδια δὲν ἔλειπαν σχεδὸν ποτέ, γιατὶ κάποιος ἀδιάκριτος γυναικοθήρας θὰ βρισκόταν πάντα

Τὸ μπάνιο ὅμως κάποτε ἐτελείωνε καὶ τὰ δύο φύλα ποὺ τὰ ἐχώριζε ἡ θάλασσα τὰ ἔνωνε ἡ ξηρά. Ὅλοι μαζὺ συγκεντρωμένοι καὶ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸ λουτρό τους, ἔπαιρναν τὸ τραῖνο καὶ τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Ἀλλὰ τὸ Νέο Φάληρο δὲν ἦταν μόνον τόπος γιὰ κολύμπι. Ἦταν καὶ ἡ κοσμικὴ πλάζ τῆς καλῆς ἐποχῆς. Ἐκεῖ ὑπῆρχαν τὰ καλύτερα ἐξοχικὰ κοσμικὰ κέντρα, ἕνα μεγάλο θέατρο, τὸ φημισμένο ἐστιατόριο τοῦ Κακουριώτη καὶ τὸ μεγάλο καφενεῖο τοῦ Ρήγα. Ἐκεῖ περνοῦσε τὰ βράδυα της ὅλη ἡ ἀφρόκρεμα τῆς κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ ὁ ὡραιόκοσμος τῆς Ἀθήνας ἔκανε ἐπίδειξι τῆς ὁμορφιᾶς του, μὲ τὶς πιὸ μοντέρνες τουαλέττες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅλοι οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι, κομψοὶ καὶ ἀκριβὰ ντυμένοι, ἔμοιαζαν σὰν νὰ εἶχαν ξεπηδήσει ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοῦ πιὸ μεγάλου καταστήματος νεωτερισμῶν τῆς παληᾶς Ἀθήνας. Καὶ ὅταν μάλιστα παρακολουθοῦσαν στὸ θέατρο καμμιὰ γαλλικὴ ὀπερέττα, γιὰ τὴν ὁποία ἔννοιωθαν ἀδυναμία οἱ Ἀθηναῖοι, τότε ἡ πλατεῖα τοῦ θεάτρου γέμιζε ἀπὸ μετάξι, ἀπὸ γάντι, καὶ ἀπὸ πλούσια καπέλλα κι' ὁ ἀέρας της ἀπὸ τὰ πιὸ φίνα «παρφέν».

Αὐτὸ ἦταν τὸ Νέο Φάληρο τῆς παληᾶς ἐποχῆς, ποὺ στὸν νεώτερο Ἀθηναῖο, ὁ ὁποῖος περνᾷ σήμερα ἀπὸ κεῖ βιαστικὸς καὶ ἀδιάφορος, τοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ φανταστῇ τί γινόταν ἐκεῖ πρὶν ἀπὸ ἑξῆντα χρόνια.

Μόνο οἱ παληοὶ αἰσθάνονται πραγματικὰ ἔντονη συγκίνησι ἀντικρύζοντάς το, γιατὶ ξαναθυμοῦνται πόσες χαρὲς καὶ πόσες ἀξέχαστες βραδυὲς πέρασαν στὴν ἔρημη σήμερα ἀκτὴ τοῦ Νέου Φαλήρου.

ΔΗΜ. ΣΚΟΥΖΕΣ

ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟΝ ΤΗΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρείας Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης, Μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας Προαγωγῆς τῶν Ἐπιστημῶν κ. **ΧΡΙΣΤΟΥ Π. ΤΣΑΧΑΓΕΑ**

Ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη διάλεξις ἐδόθη πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πάφου (Κύπρου) κ.κ. Φωτίου, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρείας Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης κ. Χρ. Τσαχαγέα, ἐντὸς τοῦ προγράμματος τῆς Ἑταιρείας πρὸς συμβολὴν εἰς τὴν ἔρευναν τῶν φλεγόντων κοινωνικῶν θεμάτων μεγάλης ἐπικαιρότητος.

Εἰς τὴν διάλεξιν, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ τὴν 27ην Μαΐου 1958, παρευρέθησαν: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ.κ. Φώτιος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρώην Κοζάνης κ.κ. Ἰωακείμ, ὁ τ. Ὑπουργὸς κ. Χρ. Εὐαγγελᾶτος, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ κ.κ. Δηλιγιάννης καὶ Ἀσλάνης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου «Μέγας Ἀθανάσιος» πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Α. Καντιώτης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συνδέσμου Νέων Ἐπιστημόνων κ. Κ. Χρυσοστομίδης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Σταθμοῦ Κοινωνικῆς Ἀντιλήψεως Κάτω Πατησίων αἰδεσ. κ. Φ. Σταθᾶτος, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἀστυνομικῆς Σχολῆς Ἀστυνόμος κ. Κ. Γιαννούλης, ἀντιπροσωπεῖαι Σχολῶν καὶ Ὀργανώσεων, πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ κ.λ.π.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

I. Σκιαγράφησις καὶ ἀξιολόγησις τῶν κλασσικῶν ἀντιλήψεων περὶ τῶν σχέσεων Ἐπιστήμης καὶ θρησκείας.

***

I. Σκιαγράφησις καὶ ἀξιολόγησις τῶν κλασσικῶν ἀντιλήψεων περὶ τῶν σχέσεων ἐπιστήμης καὶ θρησκείας.

Ἐὰν διατηρῆται ἀκόμη σήμερα ἡ ἀνάμνησις συμβολικῶν ὀνείρων ποὺ θέλησαν νὰ ζωγραφίσουν παραστατικὰ καὶ ἔντονα τὶς συγκρούσεις τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχοσυνθέσεως στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων, θὰ ἄξιζε νὰ φέρῃ γιὰ λίγο τὴν προσοχή μας στὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία ἐκεῖνα ὄνειρα ποὺ εἶδε ὁ Descartes στὴν κρίσιμη νύκτα τῆς 10ης Νοεμβρίου 1619, ὄνειρα ποὺ παρουσιάσθηκαν καὶ τὰ δύο τόσο κτυπητὰ διπολικά. Στὸ πρῶτο, ὁ Descartes νοιώθει συνεπαρμένος ἀπὸ ἕνα σφοδρὸ ἄνεμο ποὺ τὸν σπρώχνει πρὸς τὴν ἐκκλησία τοῦ κολλεγίου· χρειάσθηκε νὰ γείρῃ πρὸς τὴν ἀριστερὴ πλευρὰ γιὰ νὰ μὴν χάσῃ τὴν ἰσορροπία.... Ὁ Descartes ξυπνᾷ μὲ βαρειὰ συνείδησι καὶ φοβᾶται μήπως ὁ ἄνεμος σημαίνει τὴν ἀνάμιξι κανενὸς κακοῦ πνεύματος ποὺ θέλει νὰ τὸν παραπλανήσῃ... Κι' ὅπως ἔγειρε πρὸς τὴν ἀριστερὴ πλευρὰ δὲν αἰσθάνεται κιόλας κανεὶς τὸν πειρασμὸ τῆς ἐξηγήσεως ὅτι ἡ καρδιὰ διαμαρτυρόταν διὰ τὴν ἐπίδρασι τοῦ κολλεγίου. Τὸ τρίτο ὄνειρο εἶναι πολὺ πιὸ ἔκδηλο ἀκόμη: Ὁ Descartes βλέπει δύο βιβλία: πρῶτα-πρῶτα ἕνα λεξικό, ποὺ κατὰ τὴν γνώμη του δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ὅλες τὶς ἐπιστῆμες ἑνωμένες μαζί, καὶ ἔπειτα τὸ Corpus poetarum ποὺ ἔδειχνε ἰδιαίτερα καὶ μὲ πιὸ σαφῆ τρόπο τὴν φιλοσοφία καὶ τὴν σοφία σὲ ἕνα ἀκλόνητο κι' ἁρμονικὸ συγκερασμό... Καὶ κοντὰ στὰ ὄνειρα ἔρχεται σὰν σχόλιο τὸ κείμενο αὐτὸ ἀπὸ τὰ «Ἀνέκδοτα» τοῦ Ἀννοβέρου:

«Δὲν πίστευε ὁ Descartes ἀσφαλῶς ὅτι θὰ νοιώθαμε τόσο μεγάλη ἔκπληξι βλέ-» ποντας ὅτι οἱ ποιηταὶ εἶναι γεμᾶτοι πολλὲς φορὲς ἀπὸ φράσεις πιὸ σοβαρές, πιὸ » συνετὲς καὶ παραστατικώτερες ἀπ' αὐτὲς ποὺ βρίσκουμε στὰ κείμενα τῶν φιλοσό-» φων. 'Απέδιδε τὸ θαῦμα τοῦτο στὴν θεότητα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ στὴν δύναμι » τῆς φαντασίας, ποὺ κάνει νὰ φυτρώνῃ ἡ σπορὰ τῆς σοφίας (ποὺ βρίσκεται στὸ πνεῦ-» μα ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅπως οἱ σπινθῆρες τῆς φωτιᾶς στὰ χαλίκια) πολὺ πιὸ » εὔκολα καὶ πολὺ πιὸ λαμπρὰ ἀπ' ὅ,τι κατορθώνει ἡ λογικὴ τῶν φιλοσόφων. Στὸ » corpus μάλιστα, ἡ προσοχή του ἔπεσε σὲ δύο κομμάτια ποὺ συμβόλιζαν στὰ μάτια » του τὴν μέθοδο τῆς σοφίας καὶ τὴν μέθοδο τῆς ἀληθείας».

Τὸ κείμενο τοῦτο φαίνεται ὁλόκληρο πολὺ ἀποκαλυπτικό. Καὶ δίκαια ὁ Chevalier σκέπτεται ὅτι ὁ Descartes δὲν περιέλαβε στὴν θεωρία του, παρὰ τὴν ὀρθολογιστικὴ ἑρμηνεία τοῦ δράματος τῆς 10ης Νοεμβρίου.

'Αλλά, πέραν ἀπ' τὴν καθαρὰ ὁραματικὴ ὑποκειμενικὴ σπουδαιότητα, ὁ δι-πολικὸς χαρακτὴρ ἀποκτᾷ εὐρύτερη ἐπεξήγησι καὶ ἐπαλήθευσι καὶ τὰ ὄνειρα ἔρχονται σὰν ἀντισταθμιστικὸ προμήνυμα ποὺ προδίδει τὴν ἐσφαλμένη κατεύθυνσι καὶ ἀπαι-τεῖ τὴν ἄμεση ἀνάταξί της. Μᾶς φαίνεται ὅτι ὁ πόλος τῆς καρδιᾶς ἀπαιτεῖ ἐδῶ ἐ-ναντίωσι στὸν πόλο τῆς λογικῆς καὶ ἡ ποίησι «στὰ γενικὰ μαθηματικά». Τὸ ὄνειρο προμηνύει στὸν Descartes τὸ λάθος τοῦ συστήματος του καὶ τὸν καλεῖ νὰ ἀποκα-ταστήσῃ τὴν ἰσορροπία. Κι' ἂν παραδεχθοῦμε ὅμως ὅτι τὴν ἀποκατέστησε γιὰ προ-σωπική του χρῆσι, δὲν τὴν ἀποκατέστησε στοὺς ἄλλους καὶ ὁ «σφοδρὸς ἄνεμος» τῆς ὀρθολογιστικῆς παραφορᾶς ἐξηκολούθησε νὰ διώχνῃ μακρυὰ τὸ σύστημα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ ὁλόκληρη τὴν δυτικὴ σκέψι, μέχρι τοῦ σημείου ὅπου θὰ φαινόταν στὶς ἡμέρες μας τῆς ἀπάνθρωπης ἐπιστήμης, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἀκριβῶς ἡ «ἀ ν ά μ ι ξ ι ς κ α κ ο ῦ π ν ε ύ μ α τ ο ς π ο ὺ ἐ π ι ζ η τ ε ῖ ν ὰ π α ρ α π λ α ν ή σ ῃ».

Εἶναι ἀλήθεια ἄξιο ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως καὶ μελέτης τὸ πόσον ξεχωριστὰ στάθηκαν μέχρι σήμερα οἱ δρόμοι καὶ οἱ ἐπιδιώξεις δύο μεγάλων κατευθύνσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ποὺ προσπαθοῦν μεθοδολογικὰ καὶ τελεολογικὰ ν' ἀναλύσουν τὰ ἄδυτα τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσεως στὴν ὑλικὴ καὶ ἄϋλη μορφή τους, ἀποτελῶντας καὶ οἱ δύο τὸ ξεκίνημα, ἀλλὰ καὶ τὸ τέλος κάθε δημιουργικῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας, ἐννοοῦμε πόσο διαφορετικὸ ἀντικείμενο μελέτης, χωρισμένο ἄλλοτε ἀπὸ τὰ εὐγενικὰ καὶ εἰρηνιστικὰ σύνορα ἑνὸς Modus Vivendi καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἐκρηκτικὴ μεθό-ριο ἑνὸς φανατισμένου πολεμικοῦ συναγερμοῦ, ἀκολούθησαν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρη-σκεία στὴν προσπάθειά τους νὰ καταπιαστοῦν μὲ τὰ μεγάλα προβλήματα καὶ νὰ δώσουν σ' αὐτὰ τὴν πιὸ πιθανή, καὶ πιὸ ἐπιθυμητὴ ἢ τὴν πιὸ ἰδεατὴ κι' ἀληθινὴ λύσι.

Πρὶν ὅμως προχωρήσουμε στὴν πλησίασι αὐτῶν τῶν μέχρι σήμερα διαφορε-τικῶν δρόμων καὶ ἐπιδιώξεων θὰ ἔπρεπε ἴσως, γιὰ λόγους ὄχι μόνον μεθοδολογικοὺς ἀλλὰ καὶ ἐννοιολογικούς, νὰ δώσωμε, γιὰ νὰ μποροῦμε ν' ἀσχοληθοῦμε σοβαρὰ μὲ τὴν ἀξιολογησί τους, τὸν ὁρισμὸν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκείας.

Διδαχθήκαμε ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά μας στὸν κόσμο τῆς γνώσεως καὶ βρί-σκουμε γραμμένο σ' ὅλα τὰ κλασσικὰ ἐγχειρίδια καὶ τὰ λεξικὰ ὅτι ἐπιστήμη εἶναι ἡ ἀκριβὴς καὶ ἑρμηνευτικὴ γνῶσις μερικῶν προσδιωρισμένων πραγμάτων, ἢ ἐὰν θέ-λετε, τὸ σύνολο τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων ποὺ παρουσιάζονται σὰν καρπὸς τῆς ἐ-ρεύνης ἢ εἰδικώτερα τὸ σύνολο τῶν συντονισμένων γνώσεων γιὰ ἕνα ἀντικείμενο καθωρισμένο καὶ σαφές. Καὶ ἐπειδὴ στοὺς ὁρισμοὺς αὐτοὺς μπῆκε μοιραία κάποτε ἡ ἔννοια τῆς ὑποκειμενικότητος καὶ ὁ παράγων ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν διαφορὰ τοῦ πρί-σματος ἀξιολογήσεως τῶν γεγονότων, δόθηκε κατόπιν συμβιβαστικὰ καὶ ὁμόφωνα ὁ ὁρισμὸς «**ἐπιστήμη εἶναι ἡ ἀναζήτησις καὶ γνῶσις τῆς ἀληθείας**». 'Αλλὰ ἐδῶ χρειάζεται νὰ σταματήσωμε γιὰ λίγο. Ποιὰ εἶναι πράγματι ἡ ἔννοια τῆς ἀληθείας ; 'Υπάρχει μιὰ ὑπέροχη σκηνὴ στὸ Θεῖο δρᾶμα, τότε ποὺ ὁ Πιλᾶτος, ἐκστατικὸς κι' ἀνίκανος νὰ συλλάβῃ σ' ὅλο τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τους λίγες ἁπλὲς λέξεις τοῦ Κρινο-μένου, ἐρωτᾷ τὸν 'Ιησοῦ ἀπὸ τὸ βῆμα : «τί ἐστὶν ἀλήθεια;», ὁ δὲ 'Ιησοῦς δὲν ἀπήν-

τησε στὸ ἐρώτημα αὐτό. Ἔ λοιπόν, δὲν φαντάζομαι νὰ περιμένετε τώρα νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐγὼ τί εἶναι ἀλήθεια...

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν θρησκείαν, θὰ συναντήσουμε πολλοὺς ἀντίθετους ὁρισμοὺς ποὺ κατὰ καιροὺς ἔδωσαν γι' αὐτή. Ἄλλοι ὁρισμοί, ἀπὸ φυσικῆς πλευρᾶς, ἄλλοι ἀπὸ μεταφυσικῆς, ἄλλοι ἀπὸ ἠθικῆς, ποτὲ σχεδὸν ἀπὸ κοινωνικῆς. Καὶ ὅμως, ἐὰν ἐξετάσωμε τὰ πράγματα ἀπὸ πολὺ κοντά, στὴν ἰδέα ἑνὸς βιολογικοῦ ἐπιβαλλομένου κοινωνικοῦ δεσμοῦ μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἀνωτέρων δυνάμεων ἔγκειται ἀκριβῶς ἡ ἑνότης ὅλων τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων καὶ βιωμάτων. Ὁ ἄνθρωπος γίνεται πραγματικὰ θρῆσκος, κατὰ τὴ γνώμην μας, ὅταν βάλῃ πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνη κοινωνία στὴν ὁποία ζῇ, τὴν ἀνάγκη ἐπαφῆς μὲ μία ἄλλη κοινωνία, περισσότερο δυνατὴ καὶ ὀργανωτικὰ ἀρτιώτερη, μία κοινωνία τοῦ σύμπαντος καὶ τρόπον τινα κοσμική. Ἡ κοινωνικότης, τὴν ὁποίαν θεωροῦν ὡς ἕνα βασικὸ γνώρισμα τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος, πλατύνεται τότε καὶ πηγαίνει φυσιολογικὰ πρὸς τὴν ἀναζήτησι τοῦ μυστηρίου τοῦ οὐρανοῦ... Ἡ κοινωνικότης αὐτὴ εἶναι τὸ αἰώνιο ὑπόβαθρο τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ μποροῦμε νὰ δώσουμε τὸν ὁρισμὸν τοῦ θρησκευομένου ὄντος, σὰν ὄντος κοινωνικοῦ, ὄχι μόνον ἀπέναντι τῶν ζωντανῶν ὑπάρξεων, ποὺ ὑποπίπτουν στὴν ἀντιληψί μας, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ ὄντος τῆς σκέψεως τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία γεμίζει ἀναμφισβήτητα τὸ σύμπαν. Τὸ ὅτι κάθε θρησκεία ἐμφανίζεται ὡς ἀποκατάστασις δεσμοῦ, στὴν ἀρχὴ μυθικοῦ καὶ ἔπειτα μυστικοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξαρτᾶ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὶς δυνάμεις τοῦ σύμπαντος καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ σύμπαν, εἶναι κάτι ποὺ πηγάζει ἀπ' ὅλες τὶς θρησκευτικὲς σπουδές, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ διευκρινισθῇ ἰδιαίτερα εἶναι ὁ ἀκριβὴς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο συνελάβαμε τὴν ἔννοια αὐτοῦ τοῦ δεσμοῦ. Καὶ ἡ ἔρευνα πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ θρησκευτικὸς δεσμὸς καθωρίσθηκε Ex analogia societatis humanae: πρῶτα πρῶτα ἐπεκτείναμε τὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους, φιλικὲς ἢ ἐχθρικές, γιὰ τὴν ἐξήγησι τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἔπειτα γιὰ τὴν μεταφυσικὴ ἐξήγησι τοῦ κόσμου, τῆς δημιουργίας του, τῆς διατηρήσεώς του, τῆς διοικήσεώς του. Τέλος ἐγενικεύσαμε τοὺς κοινωνιολογικοὺς νόμους καὶ ἐμφανίσαμε τὴν εἰρήνη ἢ τὸν πόλεμο μεταξὺ ἀνθρώπων, οἰκογενειῶν, φυλῶν, ἐθνῶν, ὡς ὑπάρχοντα ἐπίσης μεταξὺ τῶν θελήσεων ποὺ ἀποδίδουμε στὶς φυσικὲς δυνάμεις ἢ πέρα ἀπ' αὐτές. Μία μυθικὴ ἢ μυστικὴ ἐξήγησις, ποὺ φαίνεται νὰ ἐμπερικλείῃ τὸ μυστικὸ ὅλων τῶν πραγμάτων, αὐτὴ εἶναι ἡ βάσις ὅλων τῶν θρησκειῶν. Στὴ θέσι ὅμως τοῦ **ἀνθρωπομορφισμοῦ** τῶν πρωτογόνων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες ἡ μορφὴ ἑνὸς ὑπερτέρου ὄντος μὲ ἀνθρώπινες ἰδιότητες εἶναι ἱκανὴ νὰ τοποθετήσῃ τὴν ἐξάρτησι τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ σύμπαν καὶ τοῦ **ὑλομορφισμοῦ**, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ρυθμιστικὸς παράγων τῆς παγκοσμίου ἐξαρτήσεως ἔχει ὑλικὴ προέλευσι καὶ ὑπόστασι ὡς ἀποτέλεσμα τεραστίας συγκεντρώσεως ἐνεργείας, παίρνει ἀργότερα θέσι μία παγκοσμία γενίκευσις τῶν καλῶν ἢ κακῶν σχέσεων ποὺ ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν ἀτομικῶν θελήσεων, ὅλων τῶν κοινωνικῶν σχέσεων πολέμου ἢ εἰρήνης, ἐπαναστάσεως ἢ ὑπακοῆς, ὑποταγῆς, ἐξουσίας, ἀγάπης, φόβου καὶ σεβασμοῦ. Ἔτσι ἡ θρησκεία γίνεται ἕνα εἶδος παγκοσμίου **κοινωνιομορφισμοῦ**, καὶ ἐὰν θέλαμε νὰ δώσουμε ἕνα περιληπτικὸ ὁρισμό, θὰ ἠμποροῦσαμε νὰ ποῦμε, ὅτι, κατὰ τὴν κλασσικὴ ἀντίληψι, **θρησκεία εἶναι ἡ φυσική, μεταφυσικὴ καὶ ἠθικὴ ἑρμηνεία ὅλων τῶν πραγμάτων, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν.** Καὶ ὅπως στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία δημιουργεῖται αὐτομάτως μαζὶ μὲ τὴν ἔννοια τῆς κοινωνίας, ἡ ἔννοια τῆς ἐξαρτήσεως, ἔτσι καὶ στὴν παγκοσμία κοινωνικότητα, ἔκφανσις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ θρησκεία, τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα διαποτίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἐξαρτήσεως, ἀλλὰ ἡ ἔννοια αὐτὴ γιὰ νὰ ὁδηγήσῃ στὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα, πρέπει νὰ προκαλέσῃ ἐκ μέρους τοῦ ἀτόμου μία ἀντίδρασι, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται ὡς πόθος λυτρώσεως. Νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ἀδυναμία μας, νὰ συνειδητοποιήσουμε τοὺς προσδιορισμοὺς κάθε εἴδους ποὺ διαγράφουν τὰ ὅρια τῆς ζωῆς μας,

ἔπειτα νὰ προσανατολισθοῦμε πρὸς τὴν αὔξησι τῆς δυνάμεώς μας ἐπάνω στὸν ἑαυτό μας καὶ στὴ φύσι, νὰ ἐκτείνουμε τὸν κύκλο δράσεώς μας ν' ἀποκτήσουμε μιὰ σχετικὴ ἀνεξαρτησία ἀπέναντι στὶς πολυάριθμες ἀνάγκες ποὺ μᾶς περιστοιχίζουν, αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος πρὸς τὸ σύμπαν.

'Αλλὰ ἐδῶ χρειάζεται κάποιος σταθμός. 'Η ἴδια αὐτὴ πορεία ἀκολουθεῖται ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ πνεῦμα γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς ἐπιστήμης, καὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τὸ συναίσθημα ἐξαρτήσεως δὲν συνοδεύεται ἀπὸ μικρότερη ἀντίδρασι στὴν ἐπιστήμη παρὰ στὴ θρησκεία: ὁ ἐπιστήμων καὶ ὁ πιστὸς ἐργάζονται τὸ ἴδιο γιὰ τὴν λύτρωσί τους, ἀλλὰ μὲ μέσα διαφορετικά. Ἔτσι, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ παραδεχθοῦμε τὸν ἐξωτερικὸ καὶ ἀρνητικὸ ὁρισμὸ τοῦ Darmesteter κατὰ τὸν ὁποῖον «ἡ θρησκεία περιλαμβάνει ὅλη τὴ γνῶσι καὶ ὅλη τὴ δύναμι τὴν μὴ ἐπιστημονικήν». Γνῶσις μὴ ἐπιστημονικὴ ἔχει ἀμφίβολη ἀξία, ἐνῷ καὶ ἡ θρησκεία ἀκόμη πρέπει νὰ τοποθετηθῇ σὲ βάσεις ἐπιστημονικές. Θὰ ἔπρεπε βέβαια, γιὰ νὰ ἀκριβολογήσῃ κανείς, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἔννοια τῆς πίστεως (Crouance) ὡς ἀντιδιαστολὴ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴ βεβαιότητα (Certitude). Μπορεῖ βέβαια ὁ ἐπιστήμων νὰ ἔχῃ τὴν πίστι του, τὴν προτίμησί του πρὸς τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη κοσμογονικὴ ὑπόθεσι, ἡ ὁποία νὰ μὴν εἶναι θρησκευτικὴ πίστις κατὰ κυριολεξία. 'Αλλά, αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει διόλου τὴ συνύπαρξι τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, ἡ ὁποία ἔρχεται σὰν συμπλήρωμα ἢ ἀκριβέστερα ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅπου ἡ ἐπιστημονικὴ πίστις ἐξαντλεῖται. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἔλλειψις παρομοίας τοποθετήσεως τῆς διαφορᾶς στὴν κλασσικὴ ἀντίληψι, ἐδημιούργησε τὸ χωρισμὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκείας καὶ τὴν ἔλλεψι τῆς στενῆς συνεργασίας ἡ ὁποία θὰ προωθοῦσε ἀσφαλέστερα τὴν ἀνθρώπινη γνῶσι. Κι' ἔτσι ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπόθεσις ξεχώριζε ἢ ἀντέβαινε πολλὲς φορὲς στὴ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ πίστι στερῶντας τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα κάθε ἀποδεδειγμένης «θέσεως» καὶ περιορίζοντας τὴ θρησκευτικότητα στὸν κόσμο, τὸν ἄσχετο μὲ τὴν ἐπιστήμη καὶ στοὺς πολιτιστικὰ ὑποανεπτυγμένους καὶ ἀμαθεῖς.

'Ως ἀποτέλεσμα τῆς νοοτροπίας αὐτῆς, ἡ ὁποία ἔθρεψε στρατιὲς ὁλόκληρες φιλοσόφων καὶ ἐπιστημόνων ἔρχεται ἡ ἐμφάνισις τῆς «ἀγωνιστικῆς» σκέψεως ποὺ συμπίπτει μὲ τὸ τέλος τῆς 'Αναγεννήσεως καὶ τὴν ἔναρξι τοῦ 17ου Αἰῶνος. Φυσικά, στὸ Μεσαίωνα καὶ 16ον αἰῶνα δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος περὶ διαστάσεως φιλοσοφίας καὶ θρησκευτικότητος, οὔτε κὰν λόγος περὶ διαχωρισμοῦ ἀντιλήψεων ἐπιστήμης καὶ θρησκείας. 'Η σχολαστικὴ θεολογία τῆς Σορβόννης καὶ τῆς 'Ιερᾶς 'Εξετάσεως ἁπλωναν καταθλιπτικὰ τὴν συντριπτικὴ ἐξουσία τους, καὶ ἕνας Γαλιλαῖος κόντεψε νὰ πληρώσῃ μὲ τὴ ζωή του τὴν πρωτοβουλία του ν' ἀφίσῃ τὸ πνεῦμα του νὰ περιπλανηθῇ, σὲ ἐπιστημονικὲς ἀναζητήσεις.

'Η πρώτη ἀντίδρασις τῆς 'Επιστήμης ποὺ ἐμφανίζεται ὡς «ἐλευθερωτὴς» τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ προκατάληψι δὲν ἐστράφη τελείως κατὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ ἐμφανίσθηκε ὡς μεταβατικὴ κατάστασις μὲ τὴν θεωρία τοῦ πανθεϊσμοῦ. Μὲ τὶς ρίζες τους πίσω μακρυά, στὶς θρησκεῖες τῶν 'Ινδιῶν καὶ τῆς 'Ανατολῆς καὶ στὴν 'Ελληνικὴ φιλοσοφικὴ σκέψι, ὁ πανθεϊσμὸς βρίσκει τὸν ὑπερασπιστὴ καὶ προπαγανδιστὴ του στὸν Spinoza, ποὺ ἂν καὶ κατάγεται ἀπὸ τοὺς προφῆτες τοῦ 'Ισραὴλ ξέρει νὰ ξεκινᾷ ἀπ' τὴν μαθηματικὴ ἀνάλυσι γιὰ νὰ κινητοποιήσῃ τὴ λογικὴ κι' ὄχι μόνο τὴ φαντασία. 'Αλλὰ εἶναι ἡ λογικὴ τοῦ Spinoza μιὰ λογικὴ ποὺ μαίνεται στὴν προσπάθεια ν' ἀποδείξῃ στὴ νέα «'Ηθική», τὸ Θεό, σὰν μοναδικὴ οὐσία τοῦ σύμπαντος, σὰν τὴ μόνη πραγματικότητα πέρα ἀπ' τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῇ καμμία ἄλλη οὐσία. Ἔτσι ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ περιορίζεται ἀναγκαστικὰ στὴν ταύτισι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης σὲ ἐνιαῖα ὀργανικὴ καὶ λειτουργικὴ ὀντότητα καὶ ὁ Θεὸς γίνεται τμῆμα καὶ περιεχόμενο καὶ περιέχον τοῦ παντός.

'Ο Αὐγουστῖνος, πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν Spinoza, εἶχε δώσει ἀποφασιστικὴ ἁπλῆ ἀπάντησι στὴν «θέσι» τοῦ πανθεϊσμοῦ. Στὸ ἔργο του «'Η πολιτεία τοῦ Θεοῦ» λέγει ὅτι ἂν τὸ κάθε τι ἦταν τμῆμα τοῦ Θεοῦ, τότε πατῶντας ὁπουδήποτε θὰ πατούσαμε

ἐπάνω σ'αὐτὸν καὶ σκοτώνοντας ἕνα ζωντανὸ πλάσμα θὰ σκοτώναμε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ παρατήρησι αὐτὴ φθάνει γιὰ νὰ κλονίσῃ τοὐλάχιστον στὸ ἠθικὸ ὑπόβαθρο, τὴ θεωρία τοῦ πανθεϊσμοῦ. Ὅταν ὁ πανθεϊσμὸς βλέπει τὸ Θεὸ σὲ κάθε κομμάτι τῆς ὕλης εἶναι σὰν νὰ μὴν τὸν βλέπῃ πουθενά. Ὁ Θεὸς βρίσκεται παντοῦ καὶ στὸ κάθε τι, ὄχι γιατὶ τὸ κάθε τι ταυτίζεται μὲ τὸ Θεό, ἀλλὰ γιατὶ αὐτὸς ὑπάρχει πέρα ἀπ' τὸ κάθε τί, πέρα ἀπ' τὸ ἄπειρο, πέρα ἀπ'τὸ σύμπαν καὶ τὸ παγκόσμιο πνεῦμα.

Ὁ σκεπασμένος ὅμως ἀγνωστικισμὸς τοῦ Spinoza μεταβάλλεται σὲ ἀνοικτὴ ἐπίθεσι κατὰ τῆς θρησκείας στὸ 18 αἰῶνα. Ὁ ἀρνητὴς τῆς μόδας τώρα ἀποκαλεῖται «τίμιος ἄνθρωπος» (Honnete Homme) μὲ τὴν ἔννοια ποὺ δίνουν στὸν ὅρο οἱ ἐγκυκλοπαιδισταὶ καὶ νομίζει ὅτι ἀποδεικνύει τὸ ἐπιστημονικό του πνεῦμα ἂν στραφῇ κατὰ τῆς θρησκείας. Ἡ ἄρνησις παραδοχῆς ὅμως τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων στὴν ἐποχὴ ἐκείνη φαίνεται σήμερα, μὲ τὰ δεδομένα τῆς ἀντικειμενικῆς ἐρεύνης, ὡς ἀνοικτὴ ἀντίδρασις κατὰ τοῦ κλήρου καὶ τῆς Ἐκκλησίας μᾶλλον παρὰ κατὰ τῆς συνειδητῆς πίστεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖον τὰ λεγόμενα «ἰσχυρὰ πνεύματα» (esprits forts) μετέβαλαν ἀπὸ ἀντίδρασι τὴν ἐπιστήμη σὲ εἴδωλο. Ἔτσι ὁ Voltaire, εἰρωνευόμενος ἔγραφε ὅτι ἡ Βίβλος μετὰ πάροδον ὀλίγων δεκαετηρίδων θὰ εὑρίσκετο μόνον εἰς τὰ μουσεῖα, μὴ φανταζόμενος βέβαια ὅτι στὴν ἐποχὴ τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας θὰ κυκλοφοροῦσε σὲ ἑκατομμύρια ἀντίτυπα γραμμένα σὲ 1.100 γλῶσσες καὶ διαλέκτους. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ διακηρύξῃ ἄλλοτε, θέλοντας νὰ καταλήξῃ στὴν Sine qua non ἀντίληψι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ὑπερτάτης Δυνάμεως «καὶ ἂν ἀκόμη ὁ Θεὸς δὲν ὑπῆρχε, θὰ ἔπρεπε ὁ ἄνθρωπος νὰ τὸν ἐφεύρῃ...».

Διαφορετικὴ κατεύθυνσι ἀκολουθεῖ ἕνα ἄλλο ἰσχυρὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὁ **Κάντ** στὴν ἀπεγνωσμένη του προσπάθεια ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀδύνατη κάθε ἀπόδειξι γιὰ τὴν ὕπαρξι τοῦ Θεοῦ. Ὁ **Κάντ** διαπιστώνει ὅτι τρεῖς δρόμους ἀκολούθησαν ὅσοι προσπάθησαν νὰ θεμελιώσουν τὴν ἀπόδειξι ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἕνας δρόμος ὁδηγεῖ στὴν «ὀντολογικὴ» ἀπόδειξι ποὺ ὑποστηρίχθηκε παλαιότερα ἀπὸ τὸν Descartes καὶ τοὺς ὀπαδούς του, ὁ δεύτερος στὴν «κοσμολογικὴ» ἰδέα ποὺ καλλιεργήθηκε ἔντονα ἀπὸ τὸν Locke, ἱδρυτὴ τῆς αἰσθησιαρχίας, καὶ ὁ τρίτος στὴν «φυσικοθεολογικὴ» ποὺ φαίνεται νὰ σέβεται κάπως ὁ **Κάντ**, ἀλλὰ καὶ ποὺ ἀποκρούει τελικά, τονίζοντας ὅτι ἡ ἁρμονία τοῦ σύμπαντος μᾶς ἀναγκάζει ἴσως νὰ παραδεχθοῦμε ἕνα ἀρχιτέκτονα τοῦ κόσμου, ὄχι ὅμως καὶ ἕνα δημιουργικὸ τοῦ κόσμου ὡς τὸ πρωταρχικὸ παντοδύναμο ὄν. Ἔτσι ὁ Κάντ, ἐνῷ ξεκινᾷ μὲ μόνα ἐφόδια τὴ λογικὴ καὶ τὴ λογικὴ κριτική, δὲν τελειώνει δυστυχῶς τὴ σκέψι του μὲ ἰσχυρὴ ἀξιολόγησι, γιατὶ ἁπλούστατα σταματᾷ καὶ τὶς δύο στὴ μέση.

Χαρακτηριστικὸ κοινό, σὰν συνέχεια τῆς νέας αὐτῆς ἐπιστημονικῆς σκέψεως, ποὺ ἀρχίζει νὰ διμορφώνεται μὲ τὸν 17ον αἰῶνα γιὰ νὰ δεσπόσῃ ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες στὰ ἀδύνατα πνεύματα εἶναι, στὸν ἑπόμενο αἰῶνα, ὁ ὑλισμὸς καὶ ἡ μηχανοκρατία ποὺ κατώρθωσαν νὰ ἐκτοπίσουν τὶς ἠθικὲς ἰδέες καὶ τὸν ἰδεολογισμό. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὑλισμοῦ παραβιάζουν θεληματικὰ τὰ ὅρια τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ τὶς ἐκβιάζουν νὰ ἐπιληφθοῦν μὲ τὴν ἀντιμετώπισι ζητημάτων ποὺ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς πείρας καὶ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐφαρμογὴ τῶν καθαρὰ ἐπιστημονικῶν μεθόδων. Ἀγνοοῦν ὅτι ἡ ἐπιστήμη περιγράφει καὶ δικαιολογεῖ μόνο τὰ γεγονότα καὶ φυσικὰ φαινόμενα καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἀλληλοεξάρτησί τους χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ εἰσχωρήσῃ στὸ βάθος τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων. Κάθε τί, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς αἰσθητῆς πείρας ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ἐπιστήμη ὑπόθεσι ποὺ προϋποθέτει τὴν πίστι.

Σ' αὐτὴ τὴ σύγχυσι τῶν ὁρίων καὶ τῶν σκοπῶν τῆς ἐπιστήμης, καὶ βασιζόμενος στὴ θεωρία τοῦ Δημοκρίτου ὁ ὁποῖος ὑπεστήριζε τὴν τυχαία μηχανικὴ συνένωσι τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης πρὸς μορφολογικὴν διάρθρωσι τοῦ κόσμου, ὁ Büchner στὸ σύγγραμμά του «Δύναμις καὶ Ὕλη», ἀνακηρύττει ὡς θεμελιώδη ἀρχὴ τὸ ἀξίωμα

ὅτι δὲν ὑπάρχει ὕλη χωρὶς δύναμι καὶ ἀντιστρόφως. Διατείνεται ὅτι ὁ κόσμος εἶναι αἰώνιος, ὅτι δὲν γίνεται κἂν λόγος περὶ «δημιουργίας» καὶ ὅτι ἡ ὕλη εἶναι ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος σύμφωνα μὲ τὴν ἀντίληψι τοῦ Lavoisier. Ἄλλη ἰδιότης τῆς ὕλης κατ' αὐτὸν εἶναι τὸ ἄπειρον, δηλαδὴ ἡ ὕλη μπορεῖ καὶ νὰ διαιρῆται καὶ νὰ ἐπεκτείνεται ἐπ' ἄπειρον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παγκόσμιον κίνησιν, εἶναι χωρὶς ἀρχή, αὐτόματος, ἀμείωτη τὴν ποσότητα καὶ μεταβατικὴ μόνον στὶς διάφορες μορφές της. Ἡ δὲ μεταβολὴ τῶν μορφῶν αὐτῶν προκύπτει ὡς ἀποτέλεσμα δράσεως καὶ ἐπενεργείας καὶ ἀντιδράσεως ἀσυνειδήτων δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ρυθμίζουν τὴ ζωὴ τοῦ σύμπαντος. Ὁ Büchner καταλήγει ἀκόμη μὲ τὸ συλλογισμὸ του σὲ ἕνα ἀξίωμα καθαρὰ ἠθικό. Ἡ ὕλη μετὰ τὴν ἕνωσί της μὲ τὴ δύναμι, ἀποκτᾷ τεραστία ἀξία, ἀφοῦ ἀπ' αὐτὴ ἀπορρέουν τὰ πάντα: Ὀφείλουμε λοιπὸν νὰ τὴν ἐκτιμοῦμε καὶ νὰ ἀπολαμβάνουμε τὰ δῶρα της, χωρὶς νὰ τὴν καταπιέζουμε ἀσκητικὰ μέσα μας γιὰ μιὰ δῆθεν χαλιναγώγησι μὲ προθέσεις ἠθικές.

Προχωρῶντας πιὸ πέρα ἀπὸ τὸν Büchner ὁ Haeckel, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ μονισμοῦ, ὀπαδὸς τῶν ἰδεῶν τοῦ Spinoza, ἐπιχειρεῖ νὰ δώσῃ τὴν μηχανικὴ καὶ ὑλιστικὴ ἐξήγησι τῆς ζώσης ὕλης. Κατ' αὐτὸν ἡ ὀργανικὴ ὕλη παρήχθη ἀπὸ τὸν ἀνόργανο κόσμο, καὶ κατόπιν πολυπλόκων φυσικοχημικῶν ἐπεξεργασιῶν ἐσχημάτισε τὸ πρῶτο κύτταρο, ἡ δὲ ἀνάπτυξις καὶ ὁ μετέπειτα πολλαπλασιασμὸς τοῦ κυττάρου εἶναι συνέπεια τῶν καθαρὰ φυσικῶν νόμων. Ἐπειδὴ ὁ Haeckel ἔβλεπε τότε τὰ πορίσματα τῆς ἐργαστηριακῆς ἐρεύνης νὰ τείνουν ν' ἀνατρέψουν τὴ θεωρία τῆς ἀφθαρσίας τῆς ὕλης, ἐξέφερε τὸν «νόμον τῆς οὐσίας» μὲ τὸν ὁποῖον προσπαθοῦσε νὰ ἑνώσῃ τὴν ὕλη καὶ τὴν ἐνέργεια σὲ ἑνιαῖο σύνολο, ἐπειδὴ δὲ ἀντελήφθη ὅτι ἡ ἄψυχη καὶ νεκρὰ ὕλη ἦταν τελείως ἀνεπαρκὴς νὰ προκαλέσῃ μόνο μὲ τὴν βοήθεια τῶν φυσικοχημικῶν νόμων καὶ τῆς τύχης τοὺς θαυμαστοὺς συνδυασμοὺς ὡραιότητος καὶ σκοπιμότητος ποὺ ἀφθονοῦν καὶ στὸν ἐνόργανο καὶ στὸν ἀνόργανο κόσμο, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ κόσμος ἔχει ψυχή, ὅτι τὸ θεῖο κοσμικὸ ὂν ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο οὐσίες, μία μορφολογική, τὴν ὕλη, μὲ ἀπεριόριστη ἔκτασι καὶ μία λειτουργική, τὴν ἐνέργεια, τὴν ὁποία παρουσίαζε ὡς πνεῦμα μέσα στὴν ὕλη. Διακρίνει ἐπίσης τὴν οὐσία σὲ «συμπυκνωμένη» τὴν ὁποία ὀνομάζει μάζα καὶ σὲ «ἀραιωμένη» τὴν ὁποία ὀνομάζει αἰθέρα, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ τὰ δύο αἴσθησι καὶ θέλησι. Στὸ τελευταῖο συμπέρασμα καταλήγει βέβαια γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀναγκαιότητα παραδοχῆς ὑπερτάτου δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος, πρᾶγμα ποὺ θὰ κατέρριπτε αὐτόματα τὶς ὑλιστικὲς του δοξασίες.

Στὴν ὅλη κοσμοθεωρητικὴ κατάρτισι τοῦ γερμανοῦ αὐτοῦ φυσιοδίφου συνέτεινε πολύ, ὑποβοηθῶντας τὶς θεωρίες του καὶ ἡ θεωρία τῆς αὐτομάτου γενέσεως τῶν ζωϊκῶν ὀργανισμῶν, ἡ ὁποία ἄλλωστε ἐπιστεύετο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Ὀβιδίου, τοῦ Βιργιλίου καὶ ἄλλων. Κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀκόμη χρόνους ἐνόμιζαν ὅτι οἱ σκώληκες οἱ ὁποῖοι παρουσιάζοντο στὸ ἐκτεθειμένο κρέας ἦταν ἡ καλυτέρα ἀπόδειξις τῆς θεωρίας αὐτῆς. Πρῶτος ὁ ἰατρὸς Ρέντι, παρετήρησε ὅτι δὲν ἀναπτύσσονται σκώληκες ἐὰν τὸ κρέας περιτυλιχθῇ προσεκτικὰ μὲ γάζα ὥστε νὰ μὴν μποροῦν νὰ σταθοῦν ἐπάνω του ζωῦφια. Ὁ Σπαλλαντζάνι κατόπιν ἀπέδειξε πειραματικὰ ὅτι μὲ τὴν ἀποστείρωσι τῶν ἐγχυμάτων δὲν μπορεῖ νὰ ἐπισυμβῇ αὐτόματος γένεσις. Εἶναι γνωστὴ ἐπίσης ἡ περιπέτεια ἐξευρευνητικῆς ἀποστολῆς τὸ 1868 ἡ ὁποία ἀνέσυρε ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης μία πυκτώδη οὐσία, ὁμοία μὲ τὸ ἄμορφο πρωτόπλασμα. Ἐπεστρατεύθη ἡ διάνοια τοῦ Huxley, διασήμου βιολόγου τῆς ἐποχῆς, ὁ ὁποῖος ὠνόμασε πρὸς τιμὴν τοῦ διδασκάλου τὴν μᾶζαν ἐκείνην «βαθύβιον τοῦ Haeckel». Ἐπίστευαν στὴν ἀνακάλυψι στοιχειώδους ὀργανικῆς ζωῆς ἡ ὁποία εἶχε προέλθει ἀπὸ τὸν ἀνόργανο κόσμο. Ὕστερα ὅμως ἀπὸ συστηματικὴ ἐξέτασι ἀπεδείχθη ὅτι ὁ βαθύβιος τοῦ Haeckel ἦταν ποσότης βλέννης ποὺ ἀπεκρίνουν οἱ σπόγγοι ὅταν συμπιεσθοῦν καὶ ὅτι ἡ ἔκκρισις ὠφείλετο στὴν πίεσι τῆς βολίδος μὲ τὴν ὁποία ἔγινε ἡ καταμέτρησις τοῦ βυθοῦ.

Ὁ Haeckel διετύπωνε τὴν γνώμην ὅτι ἡ πρωταρχικὴ ἐμφάνισις τῆς ζωῆς ἐπάνω στὴ γῆ ἦταν αὐτόματος, ἀλλὰ ὅτι τοῦτο εἶναι δύσκολο νὰ ἀποδειχθῆ μὲ τὴν πειραματικὴ ἔρευνα καὶ πρέπει νὰ σταθῆ σὰν ἀξίωμα ἡ πίστις. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι ἡ καταγωγὴ τῆς ζωῆς εὑρίσκεται στὸν ἀνόργανο κόσμο γιατὶ δὲν ἐπιτυγχάνεται σήμερα ἔστω καὶ μιὰ φορὰ αὐτόματος γένεσις ὄχι πιὰ τυχαῖα ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπίβλεψι καὶ τὴν ἐπιδίωξι τῶν ἐπιστημόνων, καὶ μὲ τὰ τόσα ἄφθονα τεχνικὰ μέσα ποὺ οἱ τεράστιες ἀνακαλύψεις ἔθεσαν στὴν διάθεσι τοῦ ἀνθρώπου ;

Ὕστερα ἀπὸ τὶς λεπτομερεῖς μελέτες ἐπὶ τῆς κολλοειδοῦς συστάσεως τοῦ πρωτοπλάσματος τῆς ζώσης ὕλης καὶ ἰδίως ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψι μιᾶς μικροτάτης ζωϊκῆς μορφῆς, τοῦ μικροβιοφάγου τοῦ D'Herelle, διαμέτρου 1/10.000 τοῦ χιλιοστομέτρου, ἐπιστεύθη ὅτι πλησιάζουμε στὰ ὅρια μεταξὺ ἀνοργάνου καὶ ὀργανικῆς ὕλης. Μετὰ τὸν μικροβιοφάγον τοῦ D'Herelle, ὅμως ἀνεκαλύφθησαν ἀκόμη μικρότερα ἔμβια ὄντα, οἱ διηθητοὶ ἰοὶ διαστάσεων ἀσυλλήπτως μικρῶν καὶ οἱ βιολόγοι ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ἀναζητοῦν τὸ συνδετικὸ κρῖκο ποὺ λείπει, χωρὶς μεγάλες πιθανότητες νὰ μπορέσουν νὰ τὸν βροῦν ποτέ. Ἔτσι, ἐκεῖνο ποὺ παραμένει πρὸς τὸ παρὸν εἶναι τὰ συμπεράσματα τῶν πειραμάτων τοῦ γίγαντος Pasteur ποὺ ἤρθαν νὰ σαρώσουν τὶς σοφιστεῖες τῆς αὐτομάτου γενέσεως καὶ νὰ ἀποδείξουν ὅτι, χωρισμένη μὲ ἀγεφύρωτη διαφορὰ ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς ὕλης, ἡ ζῶσα οὐσία εἶναι ἀνεξάρτητη λειτουργικὴ ὀντότης μὲ ἐκδηλώσεις καὶ πνοὴ δημιουργική.

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἐπιστημονισμοῦ ὅπως τὸν σκιαγραφήσανε στὴ βασικὴ διάρθωσί του ἐπὶ τοῦ κόσμου τῆς σκέψεως καὶ ἡ ἀπαίτησις του νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴ μεταφυσικὴ καὶ τὴ θρησκεία εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπικρατέστερα δεδομένα τῆς ἱστορίας τοῦ 19ου αἰῶνος. Τὸ φαινόμενο τοῦτο ἔχει βέβαια τὰ ἄμεσα γνωστὰ αἴτιά του, ποὺ εἶναι ἀναμφισβήτητα ὁ θετικισμὸς καὶ ἡ θρησκεία τῆς ἐξελίξεως. Ἀλλὰ ἐπίσης ἔχει καὶ τὰ βαθύτερα αἴτιά του, λιγώτερο καταφανῆ, τὰ ὁποῖα πολλὲς φορὲς ἡ κριτικὴ τείνει νὰ παραγνωρίσῃ. Αὐτὴ ἡ σχεδὸν ἀπεριόριστη πίστις στὴν ἐπιστήμη τροφοδοτεῖται πρῶτα-πρῶτα μ' αὐτὴν τὴν ἴδια ἐπιστημονικὴ σκέψι: ἀνεξάρτητα ἀπὸ κάθε θέσι φιλοσοφικὴ ἢ θρησκευτική, ἡ ἐπιτυχία τῆς πειραματικῆς ἐρεύνης καὶ τῶν ὀρθολογιστικῶν θεωριῶν δὲν μποροῦσαν νὰ μὴν ἔχουν ἀντίκτυπο ἐντυπωσιακὸ καὶ πολλοὶ πίστεψαν ὅτι εἶχε φθάσει ἡ στιγμὴ γιὰ νὰ λυθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη ὅλα τὰ ἀνικανοποίητα αἰτήματα τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἡ καταπληκτικὴ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης ζητοῦσε μιὰ ἀνταπόκρισι φισοσοφικὴ καὶ θρησκευτική. Χρειαζόταν μία ὑγιὴς κριτικὴ κατευθύνσις, ἡ ὁποία, χωρὶς πολλὴ προσπάθεια, θὰ μποροῦσε νὰ ξεριζώσῃ πολλὲς χίμαιρες καὶ νὰ ἀνασκευάσῃ πολλὲς ὑπερβολικὲς δοξασίες. Ἐπίσης περίμενε κανεὶς ἀπὸ τὴν θεολογία μία προσπάθεια γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ θρησκευτικὰ προβλήματα ποὺ ἐδημιουργοῦντο ἀπὸ τὴν προόδο τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλὰ δὲν ἔγινε τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἡ ἐπιστήμη μεταξὺ τοῦ 1850 καὶ τοῦ 1900 βρῆκε ἀπέναντί της μία θεολογία μέτρια καὶ τὸν ξεπερασμένον φιλοσοφικὸ πνευματισμὸ τοῦ Victor Cousin καὶ τῆς σχολῆς του. Βεβαίως, τὸ ἔργο τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θεολογίας δὲν ἦταν εὔκολο : ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπίσουν μία νοοτροπία τοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖο, μέσα στὸν προσανατολισμό του πρὸς τὸ βάθος, ἀντετάσσετο στὴν εἰσαγωγὴ κάθε στοιχείου ξένου πρὸς τὸ πείραμα καὶ ἰσχυριζόταν ὅτι περιλαμβάνει ὅλη τὴν πραγματικότητα στὴν ἔρευνά του. Οὔτε ἡ φιλοσοφία, οὔτε ἡ θεολογία δὲν εἶχαν τὰ ἀπαιτούμενα ἐφόδια γιὰ ἕνα παρόμοιο ἀγῶνα. Κι' ἔτσι ἐπεκράτησαν ἄκοπα οἱ εὔκολες φιλοσοφίες, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι στηρίχθηκαν σὲ σοβαρὲς προθέσεις γιὰ παρατήρησι καὶ πείραμα ἑνὸς Auguste Comte, ἱδρυτοῦ τῆς θετικιστικῆς φιλοσοφίας, ἑνὸς Spencer, ἱδρυτοῦ τῆς ἐξελικτικῆς φιλοσοφίας, ἑνὸς Ernest Renan, ποὺ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ καὶ φιλολογικὴ σκοπιά του γίνεται ἀσυναίσθητα ὁ καλύτερος ὀπαδὸς τοῦ ἐπιστημονισμοῦ. Ἡ ἐπικράτησις αὐτὴ εἶχε τὸ ἄμεσο ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργήσῃ ἄβυσσο καὶ σύγχυσι πνευματική. Ἀνίκανοι νὰ βασισθοῦν πιὰ στὰ πορίσματα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὑλισμοῦ, ποὺ δὲν μορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ μεγάλα προβλή-

ματα πού συσσωρεύονται διαρκῶς στὸν ὁρίζοντα τῆς μεταφυσικῆς, οἱ διάδοχοί του στὴν πυξίδα τοῦ προσαντατολισμοῦ τῆς ἀνθρωπίσης σκέψεως, μὲ τὸ ξεκίνημα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, παραπαίουν μὲ σπασμωδικὰ κατασκευάσματα, ψάχνοντας νὰ βροῦν στὴν οὐτοπία τους αὐτὸ πού τρεῖς αἰῶνες ἀλληλοσυγκρουομένων ἀντιλήψων δὲν μπόρεσαν νὰ θεμελιώσουν στὴ συνείδησι τοῦ ταλαιπωρημένου ἀνθρωπίνου γένους πού νοιώθει νὰ βρίσκεται στὸ κατῶφλι μιᾶς μεγάλης καμπῆς. Ἔτσι, ὁ Guyan, μιλάει γιὰ μιὰ «θρησκευτικὴ ἀδιαφορία» (Irreligion) τοῦ μέλλοντος, ὄχι μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀθεΐας, ἀλλὰ στὴ βάσι ἑνὸς θρησκευτικοῦ συναισθήματος ὡς ἀναζητήσεως ἑνὸς ἀτομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἰδανικοῦ μὲ τὴν ἄρνησι κάθε στοιχείου δογματικοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ. Ἔτσι καὶ ὁ Bertrand Russell, πού δέσποσε στὸ μεσοδιάστημα τῶν δύο πολέμων σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα φιλοσοφικὰ πνεύματα τῆς νέας ἐποχῆς, βλέπει μέσα ἀπὸ τὴν μαθηματικὴ λογικὴ καὶ τὴ γενίκευσι τῆς γνώσεως τὴν ἀντικατάστασι τῆς θρησκείας ἀπὸ ἄλλες θρησκεῖες, οἰκονομικὲς ἢ πολιτικές, πού θυμίζει λίγο τὸν Ernest Renan μὲ τὴν φανατισμένη ἀφοσίωσί του στὴ «θρησκεία τῆς ἐπιστήμης». Ἀλλ' ἂς κλείσουμε τὴν ἀξιολόγησι τῶν κλασσικῶν ἀντιλήψεων περὶ τῶν σχέσεων ἐπιστήμης καὶ θρησκείας μὲ τὸ πιὸ πρόσφατο γεγονός, πού ἀπετέλεσε καὶ τὸ κύκνειον ἆσμα μιᾶς προσπαθείας, πού ἔσβυσε μὲ τρομακτικὸ πάταγο, μαζὶ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ μισοῦ αἰῶνος καὶ κάτω ἀπ' τὴν εὐεργετικὴ πνοὴ μιᾶς ὁλοκληρωμένης μεταπολεμικῆς ἀλλαγῆς : Εἶναι γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα πού ἐπέφερε στὴν ἐπιστημονικὴ σκέψι, κατ' ἀρνητικὸ τρόπο, ἡ ἔκδοσις τὸ 1928 τοῦ βιβλίου τοῦ S. Freud : «Τὸ Μέλλον μιᾶς Αὐταπάτης». Ἐξεδόθη γιὰ νὰ καταφέρῃ καίριο πλῆγμα κατὰ τῆς θρησκείας, ὅπως ἐνόμισε ὁ ἀτυχὴς συγγραφεύς, γιατὶ ἀκριβῶς αὐταπάτη ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τὸν Freud καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς Σχολῆς του ἡ θρησκεία καὶ τὸ θρησκευτικὸ βίωμα γενικῶς. Τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις περιγράφει ὁ Freud ὡς καταστάσεις νευρώσεων καὶ παιδικῆς νοοτροπίας. «Ἠμποροῦμε, γράφει, μελε»τῶντας τὴν ψυχανάλυσι, νὰ καταλήξωμε σὲ νέα ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ κτυπήσωμε »τὶς θρησκευτικὲς ἀλήθειες. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τόσον τὸ χειρότερο γιὰ »τὴν θρησκεία».

Ἀλλὰ ἡ τύχη τὰ ἔφερε, ἡ ἱστορία τοῦ «Μέλλοντος μιᾶς Αὐταπάτης» νὰ μὴν σταματήσῃ στὸ σημεῖο αὐτό. Ὑπάρχει ἡ συνέχεια ἡ ὁποία δίνεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Freud, καὶ τὴν ὁποία γνωρίζουμε ἀπὸ τὸν μαθητὴ του Laforgue, ὁ ὁποῖος διηγεῖται τὴν δραματικὴ σκηνὴ τοῦ Μπέρχτεσγκάντν, ὅπου ἐπεσκέφθη τὸν διδάσκαλο γιὰ νὰ τοῦ ἐκφράσῃ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν ἀφοσίωσί του ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ βιβλίου.

«Εἶναι τὸ χειρότερο βιβλίο μου» ἀπαντᾷ ὁ Freud στὸν αὐθορμητισμὸ τοῦ νεαροῦ μαθητοῦ. «Λοιπόν, ὁ Freud εἶναι νεκρὸς καὶ πιστέψτε με, ἦταν ἀληθινὰ ἕνας »μεγάλος ἄνθρωπος. Λυποῦμαι ἰδιαίτερα γιατὶ δὲν τὸν γνωρίσατε προηγουμένως». Στὸ ἐρώτημα τοῦ Laforgue : «ἀλλά, κύριε καθηγητά, τὶ σᾶς κάμει νὰ λέγετε αὐτὰ τὰ πράγματα ;» ὁ Freud ἀπαντᾷ : «Ἔχασα τὴ δύναμι τῆς διαυγείας μου καὶ τῆς διεισδυτικότητός μου».

Ἀργότερα, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα του, «ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Μονοθεϊσμὸς» πού ἐξεδόθη στὸ Παρίσι τὸ 1948, θὰ διακυρήξῃ καὶ δημοσίᾳ τὶς τελευταῖες ἀντιλήψεις του γιὰ τὴν ἀρνητικὴ στάσι του ἀπέναντι στὴ θρησκεία :

«Τώρα ὅπως ἄλλοτε, γράφει, ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν δική μου ἐργασία, (πρό»κειται γιὰ «Τὸ Μέλλον μιᾶς Αὐταπάτης»), καὶ δὲν αἰσθάνομαι, ὅπως κάθε συγ»γραφεὺς ὀφείλει νὰ αἰσθάνεται στενὸ σύνδεσμο μὲ τὸν ἔργο μου... Ἐξ αἰτίας τοῦ θέ»ματος τὸ ὁποῖο διάλεξα, ἐμφανίζεται ἡ ἀμφιβολία μου καὶ ἄρχισα νὰ διερετῶμαι »ἐὰν ἐπέτυχα στὴν ὑποστήριξι τῆς θέσεώς μου (Si J'au bien réussi à soutenir »ma these)»

(Συνεχίζεται)

ΔΑΚΤΥΛΟΣΚΟΠΙΑ

— ΜΙΑ ΑΣΥΝΗΘΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΔΑΚΤΥΛΟΣΚΟΠΗΣΕΩΣ —

Ὑπὸ τοῦ Ἰάπωνος τεχνικοῦ Ἀξιωματικοῦ τῶν Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Τόκιο κ. KAZUO OKAMOTO. Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Finger-Prind and Intertification No 12 Ἰουνίου 1958. Κατὰ μετάφρασιν δοκίμου Ἀρχιφύλακος κ. **ΑΛΕΞ. ΠΙΣΠΑ**

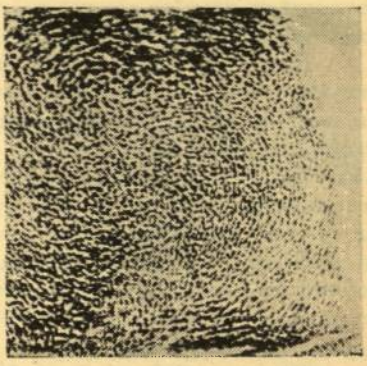
Σήμερον ἡ Δακτυλοσκοπικὴ ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῶν Ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὅλων τῶν Κρατῶν, ὡς ἡ πλέον ἀξιόπιστος μέθοδος ἐξακριβώσεως τῆς ταυτότητος παντὸς ἀτόμου.

Ἐκ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν διεξαχθεισῶν μελετῶν καὶ παρατηρήσεων ἀφ' ἑνός, καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων ἀφ' ἑτέρου, προέκυψαν τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς Δακτυλοσκοπικῆς.

1. Τὸ σχῆμα τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων ἑνὸς ἀτόμου, παραμένει ἀναλλοίωτον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του.

2. Τὸ σχῆμα τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων ἑκάστου ἀτόμου, εἶναι διάφορον, ἤτοι ἄλλοις λόγοις εἶναι ἀνόμοιον ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον, παρουσιάζον πάντοτε ἰδιάζον τῆς ἀτομικότητος ἑνὸς ἑκάστου, χαρακτηριστικόν.

Παρῆλθεν, πλέον τοῦ ἡμίσεος αἰῶνος, ἀφ' ὅτου διὰ πρώτην φορὰν ἐφηρμόσθη ἡ Δακτυλοσκοπικὴ μέθοδος εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἀνεγνωρίσθησαν ἐπισήμως τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα, ὡς μέσον ἀποδείξεως τῆς ταυτότητος ἑκάστου ἀτόμου.

Ἀποτύπωμα τοῦ δεξιοῦ ἀντίχειρος τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐκ Shizuoka, ἀποσταλὲν ὑπὸ τοῦ Okamoto. Παρατηρεῖται ἔλλειψις τοῦ σχήματος τῶν θηλοειδῶν γραμμῶν. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρουσιάζουν καὶ οἱ δέκα δάκτυλοι τοῦ νεαροῦ ἐκ Nagoya.

Ἡ ἐν συνεχείᾳ διαδοχικὴ ἐπέκτασις τῆς μεθόδου ταύτης, εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας, εἶχεν ὡς ἀποτελεσμα, τὴν ἐξιχνίασιν καὶ διαλεύκανσιν πάρα πολλῶν ἐγκλημάτων καὶ ἐκ παραλλήλου τὴν κατάρτισιν πλουσίων ἀρχείων, περιλαμβανόντων ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων δελτίων δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Δακτυλοσκοπικῆς, ὡς ἀνεφέραμεν, οὐδέποτε παρουσιάσθη περίπτωσις καθ' ἣν ἐπῆλθεν ἀλλοίωσις τῶν ἀποτυπωμάτων ἀτόμου τινὸς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἢ καὶ ἡ ἀνεύρεσις ἀκόμη ὁμοίων ἀποτυπωμάτων.

Αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν κυκλοφορήσασαι φῆμαι περὶ ἀνακαλύψεως ὁμοίων δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων διεψεύσθηκαν πάντοτε ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν.

Περὶ τῆς ὁμοιότητος δὲ τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τῶν πενταδύμων τοῦ Καναδᾶ, πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν ὑπὸ τῶν δημοσιογράφων χάριν διαφημίσεως.

Εὐνόητον εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν λῆψιν καὶ σύγκρισιν αὐτῶν, οὐδεμία ὁμοιότης ἐνεφανίσθη.

Ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη παρ' ὅλας τὰς προόδους καὶ τελειοποιήσεις δὲν κατώρθωσεν νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀλλοίωσιν ἢ παραποίησιν τούτων.

Τοῦτο δέ, δὲν κατέστη δυνατόν, διότι εἶναι ἔργον τῆς Θείας προνοίας ἡ δημι-

ουργία τῶν προαναφερθέντων δύο χαρακτηριστικῶν σημείων τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων ἵνα οὕτω παραμένωσι ταῦτα ὡς ἰδιάζον γνώρισμα ἑνὸς ἑκάστου ἀνθρώπου.

Ἑπόμενον λοιπὸν εἶναι ὅπως ἡ συνέχισις τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ταυτότητος ἑκάστου ἀτόμου ἐνεργῆται διὰ τῆς λήψεως τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων.

Μία ἐνδιαφέρουσα εἴδησις ἐδημοσιεύθη τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1957, μὲ ἐντυπωσιακοὺς τίτλους, εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῆς ἐφημερίδος τοῦ Τόκιο «Times» (Καιροὶ) ἔχουσα ὡς ἑξῆς: «Ἀνεκαλύφθη νεαρὸς ἐκ τῆς πόλεως Nagoya χωρὶς δα-» κτυλικὰ ἀποτυπώματα!». Ἡ εἴδησις συνωδεύετο καὶ ὑπὸ φωτοτυπίας τῶν ἀποτυπωμάτων.

Ἄλλη ἐφημερὶς τῆς ἰδίας πόλεως, ἡ Ἀγγλόφωνος «Japan times» (Ἰαπωνικοὶ Καιροί), ἐδημοσίευσαν τὴν εἴδησιν αὐτὴν μὲ διαφόρους κρίσεις καὶ σχόλια.

Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν συγκεντρωθέντων στοιχείων ἡ ὑπόθεσις ἔχει ὡς ἀκολούθως: Ἡ τοπικὴ Ἀστυνομία τῆς περιφερείας Aichi ἤρχισεν ἀπὸ τὸ ἔτος 1950 τὴν ἐθελοντικὴν λῆψιν τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τῶν κατοίκων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχῃ συγκροτήσῃ σήμερον εἰς τὴν πόλιν Nagoya πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ, ἀρχεῖον περιλαμβάνον 1.250.000 δελτία δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας καταγραφῆς ἐν Nagoya ἐλήφθησαν τὰ ἀσυνήθη δακτυλικὰ ἀποτυπώματα ἄνευ θηλοειδῶν γραμμῶν, 14ετοῦς μαθητοῦ τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου, περὶ τῶν ὁποίων τόσος πολὺς λόγος ἐγένετο εἰς τὰς ἐφημερίδας τοῦ Τόκυο.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο, τῆς ὑπάρξεως ἀτόμου ἄνευ δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τῶν συνήθων τύπων, ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπλήξῃ οἱονδήποτε ἄλλον μὴ ἀσχολούμενον μὲ τὴν δακτυλικὴν ἐπιστήμην.

Ἡμεῖς δὲν ἐξεπλάγημεν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου, ὅπως δὲν θὰ ἐξεπλήσσετο καὶ πᾶς ἀσχολούμενος μὲ τὴν δακτυλοσκοπίαν, διότι ὑπεθέσαμεν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἦσαν ἀτελῆ, λόγῳ τῆς ἀνεπαρκοῦς ἐκτυπώσεως των ἐκ πλημμελοῦς λήψεως.

Ὅταν περιῆλθεν ἡμῖν τὸ ἀποσταλέν, ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας τῆς Nagoya, δελτίον δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ ὡς εἴρηται νεαροῦ, κατ' ἀρχὰς ἀμφεβάλαμεν ἐὰν καὶ κατὰ πόσον θὰ ἦτο δυνατόν, ἀξιοπίστως νὰ χρησιμοποιηθῶσι ὡς τοιαῦτα διὰ τὸν προσδιορισμὸν ταυτότητος ἀτόμου. Κατόπιν ὅμως ἐμπεριστατωμένης μελέτης, καταλήξαμεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ ἀξιοποίησίς των. Ἡ μοναδικὴ μας ἀνησυχία ἐκ τούτων ἦτο ὅτι, εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἀνευρισκόμενα τοῦ ἀνωτέρω τύπου, ὡς τοῦ νεαροῦ ἀποτυπώματα, εἰς τὸν τόπον ἑνὸς ἀδικήματος εἰς λανθάνουσαν κατάστασιν, δὲν θὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπαλλήλων τῆς Σημάνσεως καὶ θὰ λογίζωνται ὡς ἄχρηστα, διότι δὲν θὰ παρουσιάζουν τὸ γνωστὸν σχῆμα τῶν θηλοειδῶν γραμμῶν.

Ἡ δημιουργία τοῦ τύπου τῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ νεαροῦ πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς νόσον ἥτις ἐπέδρασε ἐπὶ τῆς διαμορφώσεώς των.

Διὰ τοῦτο ἡ ἐμφάνισις τοιούτων ἀποτυπωμάτων δέον ὅπως πάντα ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τοῦ εἰδικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ἀσχολουμένου μὲ τὴν Δακτυλοσκοπικήν, ἂν καὶ θεωροῦμεν ὅτι πολὺ ἐλάχιστοι ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωσι τοιαῦτα ἀποτυπώματα.

Εἰς περίπτωσιν ταξινομήσεως τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ νεαροῦ μαθητοῦ, κατὰ τὸ Ἰαπωνικὸν σύστημα (μέθοδος Roscher τροποποιημένη) θὰ ἔδει νὰ τὰ κατατάξωμεν εἰς τὸν τυχαῖον τύπον (accidental) καὶ τοῦτο διότι, οὐδεμίαν ὁμοιότητα παρουσιάζει μὲ τοὺς ἄλλους γνωστοὺς τύπους (arhe, loop, normal, whorl =τοξοειδῆ, σκηνοειδῆ, κολποειδῆ καὶ κυκλικόν). Ἡ ἀριθμητικὴ ταξινόμησις τούτων θὰ εἶναι $\frac{99999}{99999}$, διότι ὁ ἀριθμὸς 9, ἀντιπροσωπεύει τὸν τυχαῖον (accidental) τύπον, εἰς τὸ σύστημα ταξινομήσεώς μας.

Ὁ ἀριθμητὴς τοῦ ἀνωτέρω κλάσματος, ἀντιπροσωπεύει τὰ πέντε δακτυλικὰ ἀποτυπώματα τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ὁ δὲ παρονομαστὴς τὰ ἕτερα πέντε τῆς δεξιᾶς.

Ἡ διάταξίς των ἄρχεται ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιά, μὲ πρῶτον τὸν δείκτην, δεύτερον τὸν μέσον, τρίτον τὸν παράμεσον, τέταρτον τὸν ὠτίτην καὶ πέμπτον τὸν ἀντίχειρα.

Διὰ πρώτην φορὰν τοποθετεῖται τοιοῦτον δελτίον ὡς τοῦ νεαροῦ εἰς τὰ ἀρχεῖα δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τῆς Διευθύνσεως Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Λόγῳ τοῦ ὑψίστου ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ περίπτωσις αὕτη, θεωροῦμεν ὅτι, δὲν εἶναι θέμα μόνον τῶν τοπικῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν, ἀλλὰ ἐξ ἴσου καὶ τῶν Ἀστυνομιῶν τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κλονίσῃ τὴν σταθερὰν βάσιν τᾶς Δακτυλοσκοπικῆς μεθόδου.

Αὕτη ἐδραιώθη κατόπιν μελέτης σειρᾶς ἐτῶν, παρατηρήσεων καὶ πείρας, ἀποκτηθείσης εἰς τὸν τομέα τοῦτον ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐπιστημόνων.

Ἐν Ἰαπωνίᾳ δὲν καθιερώθη εἰσέτι ἡ καθολικὴ λῆψις τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων ὅλων τῶν κατοίκων, ἀλλὰ λαμβάνονται τοιαῦτα μόνον τῶν ἐχόντων δοσοληψίαν μετὰ τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν.

Ἀπὸ ἀρκετῶν ὅμως ἐτῶν ἤρχισεν ἡ Ἀστυνομία νὰ λαμβάνῃ τὰ ἀποτυπώματα τῶν ἐθελουσίως παρουσιαζομένων πολιτῶν διὰ τὴν τοιαύτην λῆψιν, εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας.

Ὁ Ἰάπων καθηγητὴς τῆς Ἰατρικῆς καὶ Ὀδοντιατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τόκυο, κ. Tanemo Furuhata, ὁμιλῶν ἐκ τῆς ἕδρας τῆς Ἰατρικῆς μεταξὺ ἄλλων εἶπεν τὰ ἀκόλουθα περὶ δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων:

«Μετὰ τὸν πόλεμον εἷς ἀστυνομικὸς ἐκ Shizuoka καὶ μία γυνὴ εἰς Nagano, »εὑρέθησαν κατὰ τὴν λῆψιν τῶν ἀποτυπωμάτων των ὅτι, δὲν παρουσίαζον οὐδένα »ἐκ τῶν γνωστῶν τύπων, ἀλλὰ τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα των ἦσαν ἀτελῆ».

«Ἐλλιπῆ ὡς τῶν ἀνωτέρω, εὑρέθησαν μεμονωμένα κατὰ δακτύλους εἰς πολ»λὰς περιπτώσεις, καὶ τῶν 10 δακτύλων ὅμως εἶναι σπάνιον φαινόμενον. Ἐκ τοῦ »γεγονότος αὐτοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ ἀνωτέρω ἀναφερθέντες εἶναι ἄνευ »δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων ἀλλὰ ὅτι, παρουσιάζουν δακτυλικὰ ἀποτυπώματα, »διαφορετικὰ τῶν γνωστῶν μέχρι τοῦδε τύπων».

«Ἐὰν μελετήσωμεν τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα τῶν γονέων, τέκνων καὶ »τῶν συγγενῶν των, ὁπωσδήποτε θὰ καταλήξωμεν εἰς ἐνδιαφερούσας ἐπιστημονι»κὰς παρατηρήσεις, ὡς δὲ ἐλέχθη ἡ μήτηρ τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐκ Shizuoka παρουσία»ζεν τὸν αὐτὸν τύπον ἀποτυπωμάτων μετὰ τοῦ υἱοῦ της».

«Τοῦτο εἶναι δυνατὸν ὡς ἀνέφερα νὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν εὐρυτέρας μελέτης »τῆς κληρονομικότητος τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων».

Πολλοὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες ὡς ὁ Cummins, ὁ Bonnenie καὶ ὁ Poll, ἠσχολήθησαν μὲ τὴν κληρονομικότητα τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων.

Πιθανὸν μιὰ εὐρυτέρα μελέτη τῶν παρουσιαζομένων ἐλλιπῶν ἢ ἀτελῶν ἀποτυπωμάτων ἄνευ συνοχῆς τῶν θηλοειδῶν γραμμῶν, ν' ἀποδείξῃ ἐὰν ταῦτα προκύπτουν ἐκ κληρονομικότητος ἢ μή.

Πολλάκις διερωτήθην ἐὰν ὑπάρχῃ συγγένεια αἵματος μεταξὺ τοῦ νεαροῦ, τῆς Nagoya, τοῦ ἀστυνομικοῦ τῆς Shizuoka καὶ τῆς γυναικὸς τῆς Nagano ὡς καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, λόγῳ τῆς συμπτώσεως τῆς ἐμφανίσεως ὁμοίων σχεδὸν ἀποτυπωμάτων..

Ὀφείλω νὰ ἀπαντήσω ὅτι, δὲν γνωρίζω, διότι οὐδεμία ἐξέτασις ἐγένετο διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς συγγενείας τοῦ αἵματος τῶν ἀνωτέρω προσώπων.

Ἐξετάζων ἀπὸ γεωγραφικῆς πλευρᾶς τὸ θέμα, ὑποθέτω ὅτι, οὐδεμία τοιαύτη συγγένεια ὑπάρχει.

Σημείωσις τοῦ ἐκδότου:

Πληροφορηθέντες, περὶ τῆς ἀσυνήθους ταύτης περιπτώσεως τοῦ νεαροῦ ἐκ Nagoya στερουμένου δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων, ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Τόκυο, ὅπως μᾶς ἀποστείλῃ πᾶν τὸ σχετικὸν μὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ὁ κ. Kazuo Okamoto εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀποστείλῃ τὴν ἀνωτέρω περιγραφήν, μετὰ τῶν παρατηρήσεών του ὡς καὶ φωτοτυπίας τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ νεαροῦ καὶ τοῦ δεξιοῦ ἀντίχειρος τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐκ Shizuoka.

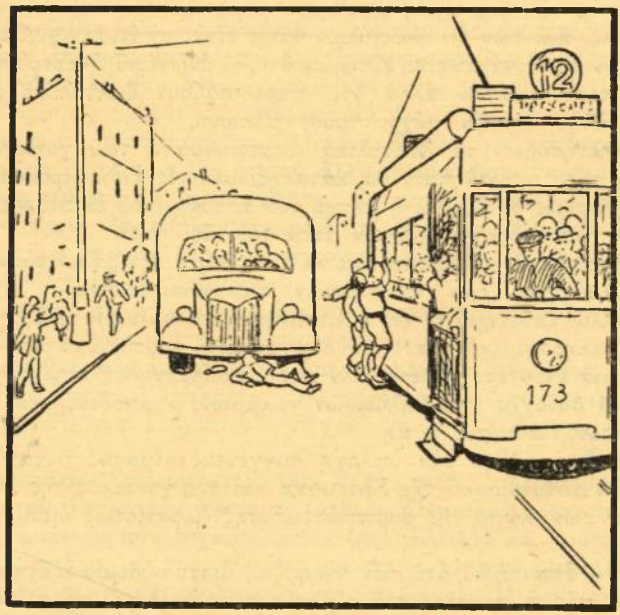
π Αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν δροθυμίαν ἣν οὗτος ἐξεδήλωσεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι τῆς ἀνωτέρω Ὑπηρεσίας ιὰ τῆς ἀμέσου ἀποστολῆς τῶν στοιχείων ἅτινα ἐζητήθησαν.

Δακτυλικὰ ἀποτυπώματα πολλάκις ἀνευρέθησαν μὲ διαφόρους ἀτελείας, ἀλλὰ πάντοτε εἰς ἕνα ἐκ τῶν δακτύλων ἢ εἰς τμῆμα αὐτοῦ.

Περίπτωσις ὅμως ὅπως τοῦ νεαροῦ ἐκ Nagoya Ἰαπωνίας, μὲ πλήρη ἀτέλειαν κανονικῶν ἀποτυπωμάτων καὶ τῶν δέκα δακτύλων οὐδέποτε μέχρι σήμερον παρουσιάσθη.

Ὁ τύπος ἐδημοσίευσεν εἰς διαφόρους ἐκδόσεις ὅτι, ὁ προρρηθεὶς νεαρὸς Ἰάπων στερεῖται δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων. Γεγονὸς εἶναι ὅτι, οὗτος δὲν στερεῖται τοιούτων ἀποτυπωμάτων, ἀλλὰ ὅτι ταῦτα παρέμειναν εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν λόγῳ μὴ ἀναπτύξεως τῶν θηλοειδῶν γραμμῶν. Δυνάμεθα δὲ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ ἐν λόγῳ ἀποτυπώματα, καθ' ὅσον ἕκαστον παρουσιάζει ἰδιομορφίαν τινα, αἱ δὲ ἀτέλειαί των δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι ὡς βάσις διὰ τὴν ταξινόμησίν των.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ

Βλέπετε τί ἔπαθε αὐτὸς ποὺ πήδησε ὅταν τὸ τραμ ἔτρεχε ;
Τὸν σκότωσε τὸ αὐτοκίνητο.

ΟΙ ΡΟΖΕΝΜΠΕΡΓΚ
ΚΑΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΦΙΝΕΜΠΕΡΓΚ Προέδρου τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑβραϊκῆς Κοινότητος. (Μετάφρασις ἐκ τοῦ περιοδικοῦ L. Magazine)

Οἱ Ρόζενμπεργκ κατεδικάσθησαν σὲ θάνατο στὶς 5 Ἀπριλίου 1951 ἐπὶ συνομωσίᾳ δι' ἐνέργειαν κατασκοπίας καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν διοχέτευσιν «ἀτομικῶν μυστικῶν» εἰς ξένην δύναμιν.

Ὁ Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. κ. Ἀϊζενχάουερ ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν χάριτος εἰς τὰς 11 Φεβρουαρίου 1953, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων του.

Ἡ ἐκστρατεία ἡ ὁποία ἀνελήφθη διὰ τὴν διάσωσιν τῶν: Τζούλιους καὶ Ἔθελ Ρόζενμπεργκ εἶναι μιὰ πραγματικὴ ἀπόδειξις τῆς συστηματικῆς ἐργασίας τῆς διεθνοῦς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας, γράφει ὁ κ. Φίνεμπεργκ, Πρόεδρος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑβραϊκῆς Κοινότητος.

Ὁ Τζούλιους Ρόζενμπεργκ, ποὺ ἐξετελέσθη μετὰ τὴν ἀπόρριψιν καὶ τῆς τελευταίας αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης του.

Ὁ Φίνεμπεργκ, σὲ ἄρθρον του, ποὺ παρεχώρησε στὸ ἔγκριτον περιοδικὸν «Legion Magazine», ὑπογραμμίζει τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν ποὺ κρατεῖ εἰς τοὺς κομμουνιστάς, ὡς πρὸς τὰς προσπαθείας των νὰ ἡρωοποιήσουν τοὺς Ρόζενμπεργκ καὶ νὰ καταστήσουν τὴν περίπτωσίν των, θέμα διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου εἶναι μιὰ διεθνὴς ἀνεγνωρισμένη προσωπικότης, ἰδιαίτερα γιὰ τὶς ἐργασίες καὶ τὶς προσπάθειές του ὡς πρὸς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν φυλετικῶν διαφορῶν καὶ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἀντισημιτισμοῦ.

Οἱ κομμουνισταί, γράφει ὁ Φίνεμπεργκ, ἀποκαλοῦν τοὺς Ρόζενμπεργκ «μάρτυρας τῆς εἰρήνης» καὶ διὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην των κατηγοροῦν τὴν Ἀμερικὴν σὲ 50 διαφορετικὲς γλῶσσες ὡς «ἀγρίαν, βάρβαρον καὶ ἀπάνθρωπον».

Καὶ οἱ κατηγορίες αὐτές, προέρχονται ἀκριβῶς ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους ποὺ δὲν ὕψωσαν φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀθώων καὶ ἀνυπερασπίστων θυμάτων ποὺ θανατώνονται καθημερινῶς ὄπισθεν τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος.

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ὑπὲρ τῶν Ρόζενμπεργκ προπαγάνδας, τὸ πλέον ἀστεῖον καὶ ἀναληθὲς συνίσταται στὸ ὅτι ἡ Ρωσία ἦτο σύμμαχος τῆς Ἀμερικῆς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ «ἀτομικαὶ» πληροφορίαι διωχετεύθησαν εἰς τὸν ἐν Ν.Ὑόρκῃ Ὑποπρόξενον καὶ κατάσκοπον τῆς Σοβ. Ἑνώσεως Ἀνατόλη Γιάκοβλεφ. Καὶ ὅτι τὸ Κογκρέσσον ποὺ ἐψήφισε τὸ 1917 τὸ περὶ κατασκοπίας διάταγμα (κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ὁποίου οἱ Ρόζενμπεργκ ἐξετελέσθησαν) δὲν εἶχε ὑπ' ὄψει ὅτι οἱ σημερινοὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι θὰ ἦσαν αὐριανοὶ ἐχθροί. Οἱ Ρόζενμπεργκ ἀνεκαλύφθησαν κατόπιν τῆς καταθέσεως τοῦ εἰς Ἀγγλίαν δικασθέντος ἀτομικοῦ κατασκόπου, Κλάους Φούκς, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε καὶ περιέγραψε ἕναν σύνδεσμον τῶν κατασκόπων κυρίως ὅμως νὰ κατονομάσῃ ποιὸς οὗτος ἦτο. Τὸ F.B.1. κατόπιν ἐνεργειῶν του ἀνεκάλυψε πῶς ὁ

σύνδεσμος οὗτος ἦτο ὁ Χάρρυ Γκόλντ. Ὁ Φοὺκς ἀνεγνώρισε τὸν Γκόλντ. Καὶ ὁ Γκόλντ ὡμολόγησε. Ὁ Γκόλντ ἀπεκάλυψεν ἐπίσης ὅτι ἡ πληροφορία εἶχε μεταφερθῆ (κλαπεῖ) ἀπὸ τὸν Ντέϊβιντ Γκρήνγκλας, ἀπὸ τὸ Λὸς Ἀλάμος στὴν Ν. Ὑόρκη. Καὶ τότε, μετὰ τὴν ὁμολογία τοῦ Γκόλντ, ὁ Γκρήνγκλας ἠναγκάσθη νὰ καταδόσῃ τοὺς Ρόζενμπεργκ ὡς ὑπευθύνους διὰ τὴν μύησίν του εἰς τὸ κατασκοπευτικὸν δίκτυον. Ἔτσι ἡ ἀνάκρισις ὡδηγήθη εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῶν Ρόζενμπεργκ.

Ἡ Ἔθελ Ρόζενμπεργκ ποὺ κατεδικάσθη εἰς θάνατον λόγῳ τῆς ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ποὺ παρέσχε εἰς τὸν σύζυγόν της.

Ἡ ἐνοχὴ τῶν Ρόζενμπεργκ ἀπεδείχθη ἀναμφισβητήτως ἐνώπιον τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ὁρκωτοῦ Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐδίκασε τὸν Μάρτιον τοῦ 1951. Καὶ ἀφοῦ ἠκούσθη ἡ κατηγορία καὶ ἡ ὑπεράσπισις, δὲν παρέμεινε ἴχνος ἀμφιβολίας διὰ τὴν πρᾶξιν των. Ἀλλὰ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἡ ὁποία παρηκολούθησε διὰ τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων τὴν διαδικασίαν, συνεφώνησε ἀπολύτως μὲ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐνόρκων. Τότε οὐδεὶς πολίτης καὶ πολὺ περισσότερον καμμία προσωπικότης δὲν ἔφερεν ἀντιρρήσεις.

Καὶ ὁ Φίνεμπεργκ τονίζει περαιτέρω: «Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ οἱ Ρόζενμπεργκ συνελήφθησαν μέχρις ὅτου κατεδικάσθησαν οὐδεμία κομμουνιστικὴ ὀργάνωσις ὕψωσε φωνὴν διαμαρτυρίας ἢ διετύπωσεν ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ἐνοχὴν τῶν Ρόζενμπεργκ.

Ἡ ἀπότομος λοιπὸν μεταστροφὴ τῶν κομμουνιστῶν ὑπὲρ τῆς ἀθῳότητος τῶν Ρόζενμπεργκ δεικνύει ὅτι περιῆλθαν εἰς αὐτοὺς ἀσφαλεῖς πληροφορίαι περὶ τοῦ ὅτι οἱ Ρόζενμπεργκ δὲν ἐπρόκειτο νὰ προβοῦν εἰς ἀποκαλύψεις περὶ τοῦ ρόλου τῶν Ρώσων αὐθεντῶν των. Ἐνόσῳ ὑπῆρχον πιθανότητες οἱ Ρόζενμπεργκ νὰ ὁμολογήσουν ὅμως, ἐπροτίμουν τὴν σιωπήν. Ἀλλὰ καὶ τυπικῶς ἀποδεικνύεται τὸ ἔργον τῆς προπαγάνδας τῶν κομμουνιστῶν ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ περιῆλθον εἰς τὰς Ἀρχάς.

Στὶς 18 καὶ 19 Δεκεμβρίου 1952 διατάσσουν τὴν ἐκτύπωσιν $2\,^1/_2$ ἑκατομ. φυλλαδίων προπαγανδιστικῶν ὑπὲρ τῶν Ρόζενμπεργκ καὶ τὴν ἄγρυπνον παρακολούθησιν τῆς ὑποθέσεώς των ἀπὸ τὸ Κέντρον, τὴν Οὐάσιγκτων. Στὶς 27 Δεκεμβρίου διατάσσουν τὴν μεταφορὰν χιλιάδων ἀτόμων εἰς Οὐάσιγκτων ὅπως προβοῦν εἰς διαμαρτυρίας. Διατάσσουν ὡσαύτως τὴν κινητοποίησιν τοῦ κόμματος ὅπως ἐρχόμενον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς κοινότητας, δήμους, συλλόγους, ἑταιρίας, θρησκευτικὰς ὀργανώσεις, ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα, προβοῦν εἰς ἐκκλήσεις καὶ διαμαρτυρίας.

Καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ σωθοῦν δυὸ ἀνθρώπινες ψυχές; διερωτᾶται στὸ ἄρθρον του ὁ Φίνεμπεργκ. Ὄχι, ἁπλῶς γιὰ νὰ ὑποκύψῃ ὁ Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. νὰ ἀπονείμῃ χάριν, πρᾶγμα ποὺ θὰ ἐσήμαινε καταλλήλως προπαγανδιζόμενον ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ Δικαιοσύνη ὑπέκυψε στὴν κομμουνιστικὴν πίεσιν.

ΝΕΟ ΦΩΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΙ ΛΑΝΤΡΥ

'Από τὸ περιοδικὸ «La Tribuna Illustrata», κατὰ μετάφρασιν δοκ. Ὑπαστυνόμου κ. **Δ. ΣΧΟΙΝΗ**

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος μηνὸς 'Ιουνίου, οἱ Γαλλικὲς ἐφημερίδες ἀσχολήθηκαν καὶ πάλι μὲ τὸν Λαντρύ, τὸν αἱμοχαρῆ αὐτὸν ἐγκληματία, ποὺ κατεδικάσθη σὲ θάνατο καὶ ἐκαρατομήθη πρὶν ἀπὸ 36 ἀκριβῶς χρόνια καὶ συγκεκριμένα στὶς 22 Φεβρουαρίου τοῦ 1922. Ἡ κατηγορία ἦταν ὅτι εἶχε δολοφονήσει 13 γυναῖκες καὶ ἕνα παιδί, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα ἔκαιγε κατόπιν στὴν κουζίνα τῆς βίλλας του, στὸ Gambais, κοντὰ στὸ Παρίσι.

Ἡ αἰτία ποὺ ἡ ἀπαισία αὐτὴ ἱστορία ξαναεῖδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, εἶναι μακάβρια, ὅπως μακάβρια εἶναι ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ Λαντρύ, τοῦ ἀπαίσιου καὶ ἀχρείου αὐτοῦ δολοφόνου ποὺ ἐπωνομάσθη «κυανοπώγων».

Ὄχι μακρυὰ ἀπὸ τὶς Βερσαλλίες, ὁ ἰδιοκτήτης ἑνὸς οἰκοπέδου θέλησε νὰ οἰκοδομήσῃ, ἀλλὰ στὸ σκάψιμο τῶν θεμελίων, βρέθηκε, σὲ βάθος 1 ½ μέτρου, ὁ σκελετὸς ἑνὸς ἀνθρώπου μικροῦ ἀναστήματος, ἴσως ἐφήβου. Δίπλα στὸ οἰκόπεδο αὐτό, ὑπάρχει μία βίλλα ποὺ ἄλλοτε ὠνομαζόταν «The Lodge». Στὴ βίλλα αὐτὴ κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 1914—1915, κατοικοῦσε κάποιος μηχανικός, ὀνόματι Diard, ποὺ μιὰ ὡραία ἡμέρα μετώκησε, χωρὶς οἱ γείτονες νὰ μάθουν ἔκτοτε τίποτε γι' αὐτόν. Καὶ Diard ἦταν ἀκριβῶς τὸ ψεύτικο ὄνομα ὅπως ἀπέδειξε ἡ ἀνάκρισι πολὺ ἀργότερα, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο κρυβόταν γιὰ ὡρισμένη περίοδο ὁ Λαντρύ. 'Ακριβῶς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τὸ 1915, ὁ ἀπαίσιος δολοφόνος ἐφιλοξένησε γιὰ λίγο καιρὸ στὴ βίλλα του τὴν 'Ιωάννα Cuchet καὶ τὸ γυιό της 'Ανδρέα, περίπου 16 ἐτῶν. Καὶ οἱ δύο σὲ λίγο ἐξαφανίσθηκαν μυστηριωδῶς. Τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα ἦσαν τὰ πρῶτα θύματα τοῦ τέρατος. Φυσικά, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψι τῶν λειψάνων αὐτῶν ἔγινε ἡ ἐξέτασις ἀπὸ πραγματογνώμονες. Ἔτσι, ἐξ αἰτίας τῆς μακαβρίας αὐτῆς ἀνακαλύψεως, ξαναγύρισε στὴν ἐπιφάνεια ἀπὸ τὴ λήθη ἡ ἱστορία ἑνὸς ἐγκληματίου ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀπαίσιους ποὺ γνώρισε ὁ αἰώνας μας καὶ ποὺ καὶ σήμερα τ' ὄνομά του τὸ δίνουν ὡς προσωνυμία στοὺς πλέον αἱμοβόρους ἐγκληματίας.

'Ο 'Ερρῖκος Λαντρύ

'Ο 'Ερρῖκος Λαντρύ, γεννήθηκε τὸ 1869 καὶ κάτω ἀπὸ τὸ πρόσωπο ἑνὸς μικροαστοῦ, ἥσυχου καὶ μεθοδικοῦ, ἔκρυβε τὴ πραγματική του φύσι. Τὸ 1904 «κέρδισε» μιὰ μικρὴ καταδίκη γι' ἀπάτη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀκολούθησαν πολλὲς ἄλλες γιὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε αἰτία. Τὸ 1916, ἀφοῦ εἶχε πιὰ ἐγκαταλείψει τὴν γυναίκα του κι' ἕνα γυιὸ ἔφηβο, ἐμφανίζεται μὲ καλὴ οἰκονομικὴ κατάστασι καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς αἱματηρᾶς του καριέρας.

Ἡ μέθοδός του ἦταν ἁπλῆ. Δημοσίευε στὶς μικρὲς ἀγγελίες τῶν Παρισινῶν ἐφημερίδων ὅτι «κύριος μεσῆλιξ, μόνος εἰς τὸν κόσμο, εὐκατάστατος, ζητεῖ νὰ γνωρισθῇ μὲ κυρία ὥριμη, μόνη εἰς τὸν κόσμον μὲ σκοπὸ τὸ γάμο. Γράψατε κλπ.». Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο γνώριζε ὥριμες γυναῖκες ποὺ τὶς σκότωνε μετὰ καὶ ἐξαφάνιζε μὲ τὴ φωτιὰ τὰ πτώματά των στὸ μαγειρεῖο τῆς τραγικῆς βίλλας του στὸ Gambais.

Ὅπως εἴπαμε, τὸ πρῶτο θῦμα του ἦταν ἡ Cuchet.

Ἡ Ἀστυνομία τῶν Παρισίων, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1918, ἔβαλε τελεία καὶ παῦλα στὴν καριέρα τοῦ θηριώδους αὐτοῦ δολοφόνου. Συνολικὰ 13 γυναῖκες ἦταν τὰ θύματά του, μέσα σὲ τρία χρόνια περίπου. Στὴν ἀνάκρισι καὶ στὴ δίκη ποὺ ἐπακολούθησε στὸ Κακουργιοδικεῖο τῶν Βερσαλλιῶν, ἀρνήθηκε τὸ πᾶν, μὲ ἕνα φλέγμα κυνικὸ καὶ εἰρωνικὸ μαζί, μὲ μιὰ ἐπιμονὴ ἀκλόνητη καὶ ποὺ τὸ μέτωπό του δὲν ρυτιδώθηκε ποτὲ μπρὸς στὶς ἀναμφισβήτητες καὶ στὶς πιὸ συντριπτικὲς ἀποδείξεις. Καὶ ἡ στάσις του αὐτὴ ἦταν ἀποτέλεσμα, τοῦ ὅτι δὲν εἶχε βρεθῆ τὸ πτῶμα κανενὸς θύματός του. Σ' αὐτὸ ἐστήριζε τὶς ἐλπίδες του. Ἡ κατηγορία ὅμως βασιζόταν σὲ λίγα ἀνθρώπινα ὀστᾶ ἀσβεστοποιημένα, σὲ τεμάχια ἀξεσσουὰρ γυναικείων ἐνδυμάτων μισοκαμμένα καὶ ποὺ βρέθηκαν θαμμένα στὸν κῆπο τῆς βίλλας τοῦ Λαντρύ. Ἀκόμη σ' ἕνα σημειωματάριο ὅπου τὸ τέρας εἶχε σημειώσει τὰ ὀνόματα διαφόρων γυναικῶν, ποὺ εἶχε γνωρίσει ἢ τὰ ἀρχικὰ αὐτῶν, τὴν ἡμερομηνία τῆς γνωριμίας των, τὴν πρώτη συνάντησι καὶ ἄλλες λεπτομέρειες. Γι' αὐτὸ οἱ ἔνορκοι δὲν δίστασαν καθόλου νὰ τὸν κηρύξουν ἔνοχο δίχως κανένα ἐλαφρυντικό.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κοινὴ μοῖρα ὅλων τῶν ἐγκληματιῶν. Πληρώνουν ἀνάλογα μὲ τὶς πράξεις τους. Ἀλλά... Ὑπάρχει ἕνα ἀλλὰ εἰς τὴν ὑπόθεσι τοῦ Λαντρύ. Καὶ τὸ «ἀλλὰ» αὐτὸ βρίσκεται σ' ἕνα κεφάλαιο τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ διασήμου κλόουν Grock, τὰ ὁποῖα δημοσιεύθησαν πρόσφατα. Ὁ Grock κάνει μιὰ τόσο παράξενη ἀποκάλυψι ὅσο καὶ αἰσθητή. Ἀφηγεῖται ὅτι τὸ 1925, στὸ Βουνέος Ἄϋρες, συνήντησε δύο φορὲς ἕνα πρόσωπο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀνεγνώρισε πολὺ καλά. Τὸν Λαντρύ. Σὲ συνομιλία δὲ ποὺ εἶχε μὲ τὸν Luis Castiniera Burgo, τὸν τότε Ἀρχηγὸ τῆς Ἀργεντινῆς Ἀστυνομίας, τοῦ ἐνεπιστεύθη ὅτι ὁ ἄξιος καρατομήσεως Λαντρύ, βρισκόταν ἀπὸ Ζετίας στὴν Ἀργεντινή, πιὸ ζωντανὸς ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε, περνῶντας μιὰ ἥσυχη ζωὴ κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα Jean Royère καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησι τοῦ Κράτους αὐτοῦ τοῦ παρεῖχε μυστικὴ φιλοξενία πρὸς χάριν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Πράγματι, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1919 καὶ 1920, ἡ Γαλλία ἦταν ἀνάστατη ἀπὸ κάθε εἶδος ἐσωτερικῶν δυσκολιῶν καὶ οἱ τότε κυβερνῶντες, γιὰ νὰ ἀποσπάσουν τὴν προσοχὴ τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὶς δυσκολίες αὐτές, εἶχαν ἐπινοήσει τὸ σχέδιο τῆς θορυβώδους αὐτῆς ὑποθέσεως. Καὶ τὸ κατάλληλο πρόσωπο γιὰ νὰ πρωταγωνιστήσῃ στὴν ὑπερετικὴ δίκη, ἦταν ὁ Λαντρύ.

Τὸ κατηγορητήριο περιελάμβανε ἕνα σωρὸ ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ἢ εἶχαν πράγματι συμβῆ καὶ ἦταν γνωστὰ στὸ δράστη ἢ δὲν εἶχαν καμμιὰ σχέση μὲ τὸν κατηγορούμενο. Αὐτὸ ἐξ ἄλλου ἐξηγεῖ τὴ στάσι του καὶ τὴ συμπεριφορά του, τὴν κυνικὴ καὶ εἰρωνικὴ μαζί, στὴν ἀνάκρισι καὶ στὴ δίκη. Γιὰ τὸ μέλλον θὰ ἦταν ὁ σκοτεινὸς ἐγκληματίας ποὺ κατεδικάσθη σὲ θάνατο καὶ ἐξετελέσθη λόγῳ ἀκριβῶς τῶν ἀπαισίων ἐγκλημάτων του. (Στὴν πραγματικότητα, τῆς θανατικῆς του ἐκτελέσεως καμμιὰ φωτογραφία δὲν ἐλήφθη). Συνεχίζοντας ὁ Grock, ἀφηγεῖται ὅτι ὁ Λαντρύ, στὸ τέλος Φεβρουαρίου τοῦ 1922 ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀργεντινὴ μὲ ἀποζημίωσι, μιὰ σύνταξι ποὺ τοῦ προσέφερε τὸ Κράτος. Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Grock στὸν Castiniera, ὅτι θὰ βαστοῦσε τὸ μυστικὸ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἀλλὰ καὶ στὸ βιβλίο «Dux» ποὺ εἶναι ἡ βιογραφία τοῦ Μουσσολίνι, γραμμένη ἀπὸ τὴ Μαργαρίτα Sarfati, ἀναφέρεται ὅτι ὁ μέλλων δικτάτωρ, ὅταν ἦτο ἁπλὸς διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος «Popolo d' Italia». μιλῶντας κάποτε σὲ κύκλο δημοσιογράφων, γιὰ τὶς μεθόδους τῶν ἑκάστοτε κυβερνήσεων εἶπε : «Στὴ Γαλλία, ὁ Λαντρύ, εἶναι ἐπινόησις τοῦ Clemenceau, γιὰ νὰ ἀποσπάσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὰ περίπλοκα ἐσωτερικὰ προβλήματα. Ἐδῶ βλέπει κανεὶς τὴν μεγαλοφυΐα».

Οἱ ἀπόψεις τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων, τόσο διαφορετικὲς σὲ ἔννοια μεταξύ των, μᾶς ὁδηγοῦν εἰς αὐθαίρετα συμπεράσματα, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα ἐλέγχου. Ποία εἶναι ἡ ἀλήθεια; Ἐξαπατήθηκε ὁ Grock ἢ θέλησε νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς ἀναγνῶστες του; Ἄγνωστον. Πάντως τὸ ὄνομα τοῦ Λαντρὺ φιγουράρει στὴ κορυφὴ τῶν αἱμοβόρων δολοφόνων τοῦ αἰῶνος μας.

Ἑλληνικὸ Μηνολόγιο

Ὑπὸ κ. **Χ. ΣΤΑΜΑΤΗ**, Ἀρχιφύλακος

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

(ΓΕΝΙΚΟΝ)

ΘΡΥΛΟΙ - ΜΥΘΟΙ - ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ - ΓΝΩΜΙΚΑ - ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ - ΛΑ·Ι·ΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ - ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

ΛΑ·Ι·ΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

Δίστιχο ἀποκαλοῦμε ποίημα ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο στίχους καὶ ποὺ ἐκφράζει συμπυκνωμένες ἔννοιες κάθε ἀνθρώπινου αἰσθήματος.

Δὲν γνωρίζουμε τὸ πότε ἀρχίζει ἡ ποίηση στὰ δίστιχα. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ ποίηση σώζονται ὀλίγα δίστιχα-σχόλια, δὲν γνωρίζουμε ὅμως ἐὰν ἐξακολούθησαν νὰ ποιοῦνται παρόμοια ποιήματα καὶ ἐπομένως ἐὰν ὑφίσταται συνέχεια ἐξελίξεως ἐκείνων καὶ τῶν ὅσων συναντᾶμε στὴν νεώτερη ποίηση. Πάντως, τὰ δίστιχα αὐτὰ πληθύνονται ἀπὸ τὸν δέκατο τρίτο αἰῶνα καὶ ἰδίως ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισε ἡ ὁμοιοκαταληξία.

Τὰ νεώτερα δημώδη Ἑλληνικὰ δίστιχα ἀποτελοῦνται συνήθως ἀπὸ δύο δεκαπεντασύλλαβα καὶ παρουσιάζουν ἰδιαίτερο εἶδος στὴ δημοτικὴ ποίηση. Ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερο τρόπο γιὰ τὴν αὐτοσχέδια ποίηση τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ καὶ αὐτοσχεδιάζονται σὲ χορούς, σὲ παιγνίδια συναναστροφῶν καὶ ἄλλες εὔθυμες συγκεντρώσεις, μὲ σκοπὸ νὰ ἐπαινέσουν συνήθως νέες καὶ νέους, ν' ἀποκαλύψουν κρυφοὺς ἔρωτες ἢ νὰ σατυρίσουν διάφορες ἐκδηλώσεις. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ περιέρχονται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα στὴν παράδοση, μὰ πολλὰ—τὰ περισσότερα ἴσως—λησμονοῦνται, ἀφοῦ ἱκανοποιήσουν πρὸς στιγμήν. Λόγῳ τοῦ περιεχομένου των τὰ διακρίνουμε σὲ πολλὲς κατηγορίες, ὅπως ἐπαινετικά, πειρακτικά, πεισματικὰ κ.λ.π. Ἡ ὀνομασία των ἐπίσης ἔχει πολλὲς διαφορὲς κατὰ τόπους, ὅπως λιανοτράγουδα, μαντινάδες κ.λ.π.

***

Μελετῶντας προσεκτικὰ τὰ λαϊκὰ δίστιχα τοῦ σημερινοῦ λαοῦ μας, βλέπουμε νὰ περικλείουν μέσα τους πλοῦτο αἰσθημάτων καὶ διανοημάτων. Ἀπὸ κάθε πλαγιά, ἀπὸ κάθε κορφὴ καὶ ἀπὸ κάθε ἀκρογιάλι τῆς χώρας μας, ἀναβλύζει κάποιο δίστιχο, ἕνας ἔξυπνος κι' ὄμορφος σκοπός, γιὰ νὰ κάμουν ἕνα σύνολο, ἕναν καθρέφτη ποὺ δείχνει ποιὸς εἶναι ὁ Ἕλληνας καὶ ποιὰ εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ λαϊκὴ ψυχή.

Ἀπέχουν τὰ λαϊκὰ δίστιχα ἀπὸ τὸ νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς τραγούδια δημοτικὰ ἢ λαϊκὰ δὲν εἶναι ἄρτια στὴ μορφὴ καὶ στὸ μέλος. Ὡς πρὸς τὴν μορφὴ λείπει τὸ μέγεθος καὶ ἡ ὁλοκληρωμένη ἔννοια ἑνὸς γεγονότος ἢ συναισθήματος, ποὺ ἀφηγεῖται τὸ τραγοῦδι. Ὡς πρὸς τὸ μέλος, πάλι, λείπει ἡ ὁλοκληρωτικὴ συμφωνία τῶν ἠχῶν, ποὺ χρειάζεται περισσότερο σῶμα γιὰ νὰ ἐκδηλωθῇ σὲ ὅλες τὶς ἀποχρώσεις τοῦ ρυ-

θμοῦ. Εἶναι φυσικὸ τοῦτο ἀφοῦ, τὰ διαμάντια αὐτὰ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς περιορίζονται μόνον σὲ δύο στίχους.

Ἐξαίρεση ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον παρουσιάζουν οἱ κρητικὲς μαντινάδες. Αὐτὲς κατανικοῦν ἐν μέρει καὶ τὰ δύο σημεῖα ποὺ κάνουν τὰ δίστιχα νὰ ὑστεροῦν ἑνὸς ὁλοκληρωμένου τραγουδιοῦ. Ὡς πρὸς τὴ μορφὴ καὶ τὸ μέγεθος ὁ κρητικὸς παραθέτει πολλὰ δίστιχα μὲ τὴν αὐτὴ περίπου ἔννοια, ὡς πρὸς τὸ μέλος δὲ μεταβάλλει τὸν μονόηχο σκοπὸ μὲ λιγοστὲς διακυμάνσεις, πρᾶγμα ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ τραγουδᾷ ἐπὶ πολὺ τὶς δίστιχες μαντινάδες του.

Τὰ δίστιχα ἐξυμνοῦν σὲ περιωρισμένη ἔννοια χαρὲς καὶ λύπες τῆς ζωῆς, ἐξωτερικεύουν τὰ διανοήματα καὶ τὰ συναισθήματα καὶ τονίζουν ὅλες τὶς στιγμιαῖες ἀναλαμπὲς τῆς ψυχῆς. Τὰ συναντᾶμε σὲ πολλὲς ἐκδηλώσεις τοῦ λαϊκοῦ βίου καὶ ἰδίως στοὺς χορούς καὶ τὰ γλέντια, ἀλλὰ καὶ στὶς συμβουλὲς—παροιμιώδη δίστιχα—καὶ στὴν κουβέντα. Ὅπως τὰ γνωμικά, ἀποτελοῦν κι' αὐτὰ λόγους καὶ ἀντίλογους, ἀφοῦ τραγουδοῦνται ἀπὸ πολλοὺς μαζὶ καὶ ὁ καθένας προσμένει τὴν συμπλήρωση τοῦ δικοῦ του ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἔχουμε λαϊκὰ δίστιχα ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ὅλων τῶν ἀποχρώσεων τοῦ λαϊκοῦ βίου. Δίστιχα ἀφηγηματικά, δίστιχα περιγραφικά, δίστιχα συμβουλευτικά, δίστιχα παραλληλισμοὺς κ.ἄ.π. Τὰ ψυχικὰ συναισθήματα ἀντιπροσωπεύονται μὲ ἀνάλογα δίστιχα καὶ γι' αὐτὸ ἔχουμε δίστιχα ἐρωτικά, πεισματικά, δίστιχα μίσους, χαρᾶς κ.λ.π. Δὲν λείπει ἀπ' αὐτὰ τὸ σκωπτικὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ θυμοσοφία του, πρᾶγμα ποὺ ἐπιτρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἀποτελοῦν τὸ ἀπαύγασμα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Λίγα δίστιχα θὰ παραθέσουμε ἐδῶ, ἀντιπροσωπευτικὰ τῆς λαϊκῆς μας ψυχῆς:

Ἔρως

«Στὴν ἐκκλησιὰ σὰ θὰ σὲ δῶ, μὲ σέρια σταυρωμένα,
οὔλοι κυττάζουν τὸ σταυρὸ τσ' ἐβὼ κυττάζω σένα».

«Τ' ἀχείλι σου τὸ κόκκινο ἤθελα νὰ φιλήσω
μὰ κεῖνο στάσει τὸ κρασὶ φοβοῦμαι μὴ μεθύσω».

«Τὰ μάθια μου ἀπ' τὴν ἀγρυπνιὰ κοντεύγω νὰ τὰ χάσω,
μουδὲ νὰ σ' ἀρνηθῶ μπορῶ, μουδὲ νὰ σοῦ ξεχάσω».

Πεῖσμα

«Δὲν τὄχω νὰ πικραίνουμαι, γι' ἀγάπη ν' ἀρρωστήσω,
γιατ' εἶμαι περικαλεστὸς ὅπου τσ' ἂν ἀγαπήσω».

«Μὰ νὰ σὲ πάρω θέλω γὼ μὰ δὰ σὲ βασανίσω,
ἐτσὰ ποὺ μή ἐβασάνισες ὡστὲ νὰ σ' ἀγαπήσω...».

Παραλληλισμός

Τρεῖς ἄσπρες ἐμαλλώνασιν πάνω στὴν ὁμορφιάν τως,
τσ' ἐπέρασ' ἡ μελαχροινή, τσ' ἔκαψεν τὴν καρδιάν τως».

«Στὴν πόλιν ἤμουν τσ' ἔκουσα οἱ μαῦρες δὲ φελλοῦσι,
μ' ἀλήθεια οἱ χρυσογάλανες πολλὲς καρδιὲς χαλοῦσι».

Παράπονο

«Θεέ, μεγαλοδύναμε, θέλω νὰ σ' ἐρωτήσω,
τὰ νειάτα ποὺ μᾶς ἔδωσες, γιάντα τὰ παίρνεις πίσω;».

«Ἕνα κιρὸ ἤμουν ἄγγιλους, τώρ' ἀγγιλεύουν ἄλλ'!
στὴ βρύση ποὔνινα νιρό, τώρα τοὺ πίνουν ἄλλ'!!».

Ἄγχος

«Τοῦτος ὁ κόσμος μάθια μου, μοιάζει τοῦ περιστρόφου,
τὸ φάε-πιὲ καὶ γλέντησε εἶν' ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου».

«Σὰν ἀποθάνω τὸ ταχύ, μέρα νὰ μὴ βραδυάσῃ
καὶ σὰ μὲ βάλουνε στὴ γῆς, ὁ κόσμος ἂς χαλάσῃ».

Ἄλλα δίστιχα εἶναι «γ ν ω μ ι κ ά», ἤτοι ἐκφράζουν γνῶμες ποὺ ἔχουν βγῆ ἀπὸ τὴν πεῖρα καὶ τὴν παρατήρηση τοῦ λαοῦ. Παραθέτουμε ἐλάχιστα δείγματα καὶ τοῦ εἴδους αὐτοῦ:

«Ἤθελα νά ἤμουν ὄμορφος, νὰ ἤμουνα καὶ παλληκάρι,
νὰ ἤμουνα καὶ τραγουδιστής, δὲν ἤθελα ἄλλη χάρη» (1).

«Ἀπού 'ναι νιὸς καὶ δὲν πετᾷ μὲ τοῦ βοριᾶ τὰ νέφη,
εἶντα τὴ θέλει τὴ ζωὴ στὸν κόσμο νὰ τὴν ἔχῃ...».

«Ματάκια ποὺ δὲ φαίνονται, χείλη ποὺ δὲν ξηγιοῦνται,
κορμὶ ποὺ δὲν συχνοπερνάει, γρήγορα λησμονιοῦνται...».

«Μὴν τὰ πετᾷς τὰ λόγια σου σὰν τ' ἄχερο στ' ἁλῶνι,
γιατὶ τὰ παίρνει ὁ δαίμονας καὶ ποιὸς τὰ συμμαζώνει;»

«Τὰ λόγια σου, πρὶν νὰ τὰ πῇς, ἰέτρα τα ἕνα, ἕνα,
καὶ τῆς καρδιᾶς σου τὰ κλειδιὰ μὴ δίνῃς στὸν καθένα...».

«Ὅποιος ψηλὰ ψηλὰ πετᾷ, στὸν οὐρανὸ νὰ φτάξῃ,
στὸ χαμηλότερο δεντρὶ τοῦ γράφ, ὁ Θιὸς νὰ κάτσῃ...».

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Ὅλη ἡ ὁμορφιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου βρίσκεται στὰ λαογραφικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ κάθε τόπου. Ἐδῶ εἶναι ποὺ ὁ μελετητὴς νοιώθει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ νὰ τὸν συνεπαίρνῃ τὸ τραγούδι τῶν Σειρήνων καὶ νὰ αἰσθάνεται ὡς ἄλλος Ὀδυσσέας, ὅταν ἀναγκάζεται νὰ δεθῇ στὰ κατάρτια τοῦ καραβιοῦ του, γιὰ νὰ μὴ παρασυρθῇ καὶ ψάλλῃ διθυράμβους στὸ λαϊκὸ Ἑλληνικὸ στοιχεῖο. Συνεπαίρνει τὸν μετελητὴ ἡ ὁμορφιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου ὡς πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ τὸν μεθᾷ ἡ γοητεία του, μὰ χρέος του εἶναι νὰ δῇ τὰ γεγονότα μὲ τὸν αὐστηρὸ φακὸ τοῦ ἐρευνητοῦ καὶ νὰ μὴν παρασυρθῇ ἀπὸ συναισθηματισμοὺς καὶ ὑποκειμενικὰ μόνον κριτήρια.

Γιατί, πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε, πὼς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας ἔχουν πολλὰ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ πρέπει νὰ ἀπορριφθοῦν. Τεράστιος εἶναι ὁ ὄγκος τῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν ποὺ ὑπάρχει σ' αὐτά, καὶ μεγάλο εἶναι τὸ μέγεθος τῶν δοξασιῶν. Φθείρουν ὅλα αὐτὰ τὴν γραφικότητά τους καὶ ὑψώνονται ὡς τεράστιο φράγμα στὴν ἀγαθὴ ἐπίδραση τοῦ πολιτισμοῦ. Δὲν βρίσκουμε ἔθιμο ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ἐπίδραση σ' αὐτὸ ἡ δεισιδαιμονία ἢ ἡ πρόληψη καὶ δὲν συναντᾶμε τελετὴ ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ὡς φόντο κάποια δοξασία, κάποια φανταστικὴ ἐξάρτηση ἀπὸ ἀνύπαρκτα ὄντα.

Ὅσο κι' ἂν εἶναι θλιβερὴ ἡ διαπίστωση αὐτή, πρέπει ἐν τούτοις νὰ τὴν παραδεχθοῦμε. Βλέπουμε σὲ πολλὰ λατρευτικὰ ἔθιμα νὰ σμίγουν ἡ εἰδωλολατρία καὶ ὁ

(1) Τὸ ἰδεῶδες γιὰ τὸν ἄντρα εἶναι, στὰ λαϊκὰ δίστιχα καὶ στὰ δημοτικὰ τραγούδια γενικά, τὰ τρία αὐτὰ χαρίσματα, ἤτοι : ἡ ὡραιότητα, ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἱκανότητα στὸ ἄσμα. Καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐπιστεύετο τὸ ἴδιο περίπου, ἂν κρίνουμε ἀπὸ γνωστὸ σχόλιο ποὺ ἀποδίδεται στὸν Σιμωνίδη καὶ ποὺ ὁρίζει ὡς ἄριστα γιὰ τὸν ἄνθρωπο τὴν ὑγεία, τὸ κάλλος, τὸν ἔντιμο πλοῦτο καὶ τὴν διασκέδαση μετὰ φίλων.

Χριστιανισμός, ὑπολείμματα ἄλλων θρησκειῶν, μὲ τὴν θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης. Καὶ εἶναι τόσο βαθειὰ ριζωμένη ἡ πίστη τοῦ λαοῦ πρὸς κάτι ποὺ προγενέστεροι καθιέρωσαν, ὥστε χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ ἀλλάξουν οἱ σημερινὲς τελετουργικὲς μορφὲς τόσων καὶ τόσων ἐθίμων.

Ἀφορμὴ στὴν ἔμμονη προσήλωση τοῦ λαοῦ πρὸς τὶς καθιερωμένες τελετὲς του, στάθηκε ἡ μεγάλη καὶ θερμὴ πίστη του πρὸς τὰ θεῖα. Λαὸς φύσει συντηρητικός, ὁ Ἑλληνικός, κατεδίκασε ἀπὸ τὰ πρῶτα του βήματα κάθε νεωτερισμὸ ποὺ ἡ μορφή του δὲν εὕρισκε ἀνταπόκριση στὴ ψυχή του. Τὸ εἴδαμε αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁμήρου μέχρι καὶ σήμερα καὶ θὰ τὸ βλέπουν οἱ ἐπιγενόμενοι ὅσο θὰ ὑπάρχουν Ἕλληνες καὶ Ἑλλάς. Ἂς μᾶς συγχωρήσουν γιὰ τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτὸν ὅσοι ἔχουν διαφορετικὴ γνώμη καὶ ἂς μὴ σπεύσουν νὰ βγάλουν συμπεράσματα ἄλλα, πρὶν συμβουλευθοῦν τὴν ὅλη διαδρομὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἀπὸ Ἐθνικῆς, Θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς πλευρᾶς.

Γιὰ τὸ λαογραφικὸ στοιχεῖο τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ἄλλοι λαοὶ παρουσιάζουν τὴν ἴδια μὲ ἡμᾶς εἰκόνα. Ἄφθονα εἶναι τὰ φθοροποιὰ στοιχεῖα ποὺ περικλείουν τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα σὲ κάθε λαὸ καὶ ἀνάλογες εἶναι οἱ προσπάθειες ποὺ γίνονται γιὰ νὰ ἐξαλειφθοῦν. Στὴ χώρα ποὺ πήγασαν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ φῶς, καὶ κατέκλυσαν τοὺς λαούς, γίνονται προσπάθειες ποὺ ἐπιβάλλονται πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή;

Ἀφίνουμε ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα καὶ προχωροῦμε σὲ μιὰ ἄλλη διαπίστωση: Ὅτι τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας παρουσιάζουν τόσες διαφορὲς ἀπὸ γωνιὰ σὲ γωνιὰ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ὅσες καὶ ὁμοιότητες. Βρίσκουμε ἐντελῶς διαφορετικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα στὴν Κρήτη, διαφορετικὰ στὴν Πελοπόννησο, ἄλλα στὰ νησιὰ καὶ στὴ Μακεδονία, ἄλλα στὴ Ἤπειρο καὶ στὴ Θεσσαλία, ἄλλα στὴν Ρούμελη. Βρίσκουμε ὅμως καὶ τόση ὁμοιότητα σὲ πολλὰ ἄλλα τῆς κάθε περιοχῆς. Ἀφορμὴ σὲ τοῦτο στάθηκαν οἱ συχνὲς μετακινήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου μὲ τὴν Τουρκοκρατία, τὸ φύσει μεταναστευτικὸ πνεῦμα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἐφευρετικὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς γενιᾶς.

Καὶ μιὰ ἄλλη διαπίστωση κάνουμε βλέποντας τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου μας: Ὅτι συγγενεύουν μὲ ἐκδηλώσεις ἄλλων λαῶν ποὺ ἐπέρασαν ὡς κατακτηταὶ ἀπὸ ἐδῶ ἢ ἀπὸ τοὺς ὁποίους προῆλθεν Ἑλληνικὸ στοιχεῖο. Τὸ εἴδαμε αὐτὸ στὸ εἰδικὸ μέρος τοῦ Μηνολογίου, ὅταν ἀναφέραμε ἐλάχιστα γιὰ τὰ Ἰόνια νησιὰ καὶ γιὰ τὰ «Γ ε ω π ο ν ι κ ὰ» τῶν βυζαντινῶν χρόνων τοῦ Κασσιανοῦ Βάσσου.

Βυζάντιο καὶ Φράγκοι ὅμως ἐκπολιτίσθηκαν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα. Ὁ Ὅμηρος μὲ τὴν «Ἰλιάδα» ὁ Ἡσίοδος μὲ τὸ «Ἔργα καὶ Ἡμέραι» καὶ ὁ Θεόκριτος μὲ τὰ «Εἰδύλλια» καὶ τὰ βουκολικὰ τραγούδια του, ἀποδεικνύουν τὴν κοινὴ καταγωγὴ Βυζαντινῶν καὶ Ρωμαϊκῶν ἐθίμων ποὺ κληρονομήθηκαν ἀπὸ τὸ λαό μας. Τὸ εἴδαμε κι' αὐτὸ στὸ εἰδικὸ Μηνολόγιο καὶ ἂς χρησιμεύσῃ σὰν ἀπάντηση σ' ἐκείνους ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι ἔχουμε ξένα ἤθη καὶ ἔθιμα στὸν τόπο μας. Ὅσο γιὰ τὰ ἔθιμα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν μαντικὴ ἀγωνία τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν ἔφεση γιὰ πρόγνωση τοῦ μέλλοντος, τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα ἀπ' τὶς «Φ ο ί ν ι σ σ ε ς» τοῦ Εὐριπίδου θ' ἀποστομώσῃ ἐκείνους ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι... Βαυαρικῆς προελεύσεως:

«Καὶ σφάζανε τ' ἀρνιὰ οἱ μάντεις, κι' ἀγνάντια
στὶς φοῦσκες τῶν ὑγρῶν, τηροῦσαν τῆς φωτιᾶς
τὸ φούντωμα, τὸ σκάσιμο, τῆς φλόγας
τὴ γλῶσσα, ποὺ διπλᾶ δείχνει μαντέματα...».

***

Ξεχωριστὰ στὰ ἤ θ η θὰ παρατηρήσουμε ὅτι μὲ αὐτὰ ἐξωτερικεύεται ὁ ψυχικὸς χαρακτήρας τοῦ ἀνθρώπου. Στὸ «Ἔργα καὶ Ἡμέραι» τοῦ Ἡσιόδου βρίσκουμε τὸ «ἐ π ί λ ε κ τ ο ν ἦ θ ο ς», στὸν Ἡράκλειτο ὅτι «ἦ θ ο ς ἀ ν θ ρ ώ π ῳ δ α ί μ ω ν»

στὸν Ἐμπεδοκλῆ, ὅταν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὅτι «αὐτὰ γὰρ αὔξει ταῦτα εἰς ἦθος ἕκαστον, ὅπη φύσις ἐστὶν ἑκάστη» (διότι ταῦτα—τὰ παρεχόμενα πρὸς ἐκμάθησιν διδάγματα—μόνα των μεγαλώνουν εἰς ἑκάστην ψυχήν ἐφ' ὅσον συμφωνοῦν ταῦτα πρὸς τὴν οἰκείαν φύσιν ἑκάστου μαθητοῦ). Ἐπὶ πλέον, τὰ ἤθη δείχνουν τὶς ψυχικὲς καταστάσεις ποὺ παρουσιάζονται ὡς πρὸς τὴν συναισθηματικὴ ἐνόραση τῶν ἀξιῶν, τὰ συναισθήματα τῆς ἀγάπης ἢ τοῦ μίσους πρὸς ὡρισμένες ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς κ.λ.π.

Τὰ ἤθη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι ὅτι τὸ ἀντιπροσωπευτικώτερο μπορεῖ νὰ ἐκπηγάσῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ συναισθήματα ποὺ ἐκδηλώνονται μὲ ποικίλες μορφὲς στὴ ζωή. Εἶναι, κατὰ πλειονότητα, ἀξίες θεωρητικὲς καὶ ὄχι πρακτικές. Ἀπεναντίας, τὰ ἔθιμα εἶναι οἱ πράξεις ποὺ ἔρχονται σὰν ἐπακόλουθο τῶν ἠθῶν.

Μεγάλη εἶναι ἡ μέριμνα τῆς κοινωνίας γιὰ τὴν διαφύλαξη τῶν χρηστῶν ἠθῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς ἤθη χρηστὰ νοοῦνται τὰ παραγγέλματα τῆς ἠθικῆς, σὰν κριτήριο δὲ τούτων χρησιμεύουν ὄχι οἱ ἀτομικὲς ἀντιλήψεις τῆς ἠθικῆς ὡρισμένης κοινωνικῆς ὁμάδος ἢ κύκλου, ἀλλὰ οἱ ἰδέες τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου, ποὺ κατὰ γενικὴ ἀντίληψη σκέπτεται καὶ ἐνεργεῖ μὲ χρηστότητα καὶ σωφροσύνη. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποκλείει τὸ ὅτι τὰ μὴ χρηστὰ ἤθη δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν ψυχικὴ κατάσταση ἑνὸς λαοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁλόκληρο τὸν ψυχοδιανοητικό του κόσμο.

Ἀπὸ τὴν λαογραφικὴ πλευρά, τὰ χρηστὰ ἤθη μιᾶς κοινωνίας ἔχουν τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὰ μὴ χρηστά. Ποικίλλουν ἐδῶ οἱ ἀπαγορεύσεις ποὺ λαμβάνει κάθε πολιτεία γιὰ τὴν προσβολὴ τῶν χρηστῶν ἠθῶν, τὰ ὁποῖα καὶ θέλει νὰ προστατεύῃ. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀπαγόρευση δείχνει τὴν λαογραφικὴ ψυχὴ τοῦ κάθε λαοῦ. Ἤθη, ποὺ στὴν ἀρχαιότητα ἐθεωροῦντο ἐπιλήψιμα καὶ ἐτιμωροῦντο, σήμερα δὲν τιμωροῦνται καὶ ἀντιστρόφως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν σήμερα, ἀνάλογα μὲ τὴν κατὰ λαοὺς ἀντίληψη τοῦ ἠθικοῦ. Ἄλλο τὸ ἦθος λ.χ. τῶν μαύρων τῆς Ἀφρικῆς, ἄλλο τῶν Εὐρωπαίων καὶ ἄλλο τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας.

Οἱ νομολογίες κάθε λαοῦ περιέλαβαν ὡρισμένες διατάξεις γιὰ τὴν προστασία τῶν ἠθῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ νομολογία καθιέρωσε μὲ τὸ Ἀστικὸ Δίκαιο τὰ συναλλακτικὰ ἤθη, ἤτοι τὶς δικαιοπραξίες ποὺ ἀντιβαίνουν στὰ χρηστὰ ἤθη, τὶς δικαιοπραξίες ποὺ ἑρμηνεύουν ἢ συμπληρώνουν ἄλλες δικαιοπραξίες κλ.π. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο πάλι προέβλεψε τὰ πλημμελήματα τῶν ἠθῶν—πορνεία, παλλακεία, μοιχεία, σαρκικὴ συνάφεια μεταξὺ ἀναδεκτοῦ καὶ ἀναδεξαμένης, παράβαση τῆς ὁμολογίας τῆς παρθενίας ἀπὸ τοὺς μοναχούς ὅτι θὰ παραμείνουν «ἐν παρθενίᾳ» ἀκόμη καὶ ἐὰν τελέσουν γάμο, ἡ παρὰ φύσιν ἀσέλγεια, ἡ μαστροπεία, τὸ «συλλούεσθαι γυναικὸς μετ' ἀνδρῶν» κλπ.—ποὺ τιμωρεῖ μὲ ποινὲς ἢ ἐπιτίμια. Ἐξ ἄλλου ὁ Ποινικὸς Νόμος τιμωρεῖ τὴν προσβολὴ τῶν ἠθῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 336-353.

***

Ὡς πρὸς τὰ ἔθιμα, θὰ παρατηρήσουμε ξεχωριστὰ πάλι ὅτι ἔθιμο εἶναι κάθε τί ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ «ἔθος», τὴν κοινὴ δηλαδὴ συνήθεια. Κατ' ἄλλη ἑρμηνεία, ἔθιμο εἶναι κάθε συνήθεια μὲ καθολικὸν χαρακτῆρα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν παράδοση καὶ τηρεῖται κατὰ μεγάλες ἢ μικρὲς κοινωνικὲς ὁμάδες, ὅπως ἀπὸ λαούς, ἔθνη, κοινότητες, οἰκογένειες. Γι' αὐτό, τὰ ἔθιμα σχετίζονται μὲν πρὸς ἄλλες παρεμφερεῖς ἔννοιες, ἀλλὰ καὶ διαφέρουν οὐσιωδῶς ἀπὸ αὐτὲς στὰ ἑξῆς σημεῖα περίπου: α) Ἀπὸ τὶς μεμονωμένες συνήθειες κάθε ἀτόμου, ἐφ' ὅσον αὐτὲς δὲν ἀφοροῦν τὸ κοινωνικὸ σύνολο. β) Ἀπὸ τὰ ἤθη, γι' αὐτὸ καὶ λέμε «ἤθη καὶ ἔθιμα». γ) Ἀπὸ τοὺς νόμους, διότι, ἂν καὶ οἱ πρῶτοι ἀνθρώπινοι νόμοι ὀφείλουν τὴν προέλευσή των στὰ ἔθιμα, τὸ χαρακτηριστικὸν ἐν τούτοις τῶν νόμων εἶναι ἡ τιμωρία τῆς παραβάσεως μὲ φυσικὴ βία, ἐνῷ τὰ ἔθιμα τιμωροῦν μόνον μὲ ἠθικὸ καταναγκασμό. Τοῦτο φυσικὰ δὲν σημαίνει ὅτι οἱ ἠθικὲς συνέπειες μιᾶς παραβάσεως εἶναι καὶ ἀνώδυνες, ἀφοῦ κατὰ κανόνα, ἐκθέτουν τὸν παραβάτη στὴν ὁμαδικὴ ἀποδοκισασία μεγάλου ἢ μικροῦ

κοινωνικοῦ συνόλου, μὲ ἐνδεχόμενο ἀποτέλεσμα τὴν γενικὴ κατακραυγὴ ἢ καὶ τὸν πλήρη κοινωνικὸ ἀφορισμό, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μποροῦσε σὲ παλαιότερες ἐποχὲς νὰ ὁδηγήσῃ καὶ σὲ φυσικὴ αὐτοκτονία τὸ ἄτομο ποὺ νεκρώθηκε ἀπὸ κοινωνικῆς πλευρᾶς. δ) Ἀπὸ τὸν συρμὸ—τὴν μόδα—ποὺ εἶναι ἀσταθὴς καὶ ἐναλλάσσεται σὲ μικρὲς σχετικῶς περιόδους, ἀφοῦ δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν παράδοση καὶ καθίσταται γελοῖο ὕστερα ἀπὸ τὴν παρακμή της. Ἡ παράβαση τῶν ἐφήμερων ἰδιοτροπιῶν τῆς μόδας δὲν συνεπάγεται οὔτε ἠθική, οὔτε φυσικὴ τιμωρία.

Κατὰ τὰ ἄλλα τὸ νὰ ἐξερευνηθῇ ἡ ἀρχικὴ προέλευση κάθε ἐθίμου δὲν εἶναι εὔκολο πάντοτε. Κάποτε μάλιστα καθίσταται καὶ ἀδύνατο τοῦτο, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ ὅτι στὰ περισσότερα ἔθιμα, οἱ ρίζες εἰσχωροῦν μέχρι καὶ στὰ θεμέλια τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. Καὶ τοῦτο, διότι, ἂν καὶ τὰ ἔθιμα ἀλλάζουν ἀπὸ τόπο σὲ τόπο καὶ ἀπὸ λαὸ σὲ λαό, οὐδέποτε ὑπῆρξε κοινωνικὸ σύνολο χωρὶς ἔθιμα. Ἡ καθολικὴ ὑπόσταση λοιπὸν τῶν ἐθίμων ἀποτελεῖ συνεκτικὸ δεσμὸ τῆς ὅλης κοινωνίας.

Τὰ ἔθιμα συγκρίνονται μὲ σκελετὸ ἢ ὄστρακο, τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ τὰ μαλακὰ μόρια τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ παρεμποδίζει ἐνδεχομένως τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ. Κατανέμονται σὲ δύο κατηγορίες: Σὲ κοινωνικὰ καὶ Θρησκευτικά. Τὰ κοινωνικὰ διέπουν τὶς μεταξὺ ἀτόμων ὁμαδικὲς κοινωνικὲς σχέσεις, ὅπως ἡ φιλοξενία, οἱ ἐπισκέψεις, ὁ χαιρετισμός, ἡ αἴτηση συγγνώμης, ἡ ἀνταλλαγὴ εὐχῶν καὶ δώρων στὶς διάφορες ἑορτὲς καὶ τελετὲς κλπ. Τὰ θρησκευτικὰ διέπουν τὶς ὁμαδικὲς θρησκευτικὲς συνήθειες, ὅπως πανηγύρια, κόκκινα αὐγά, αἴτηση καὶ παροχὴ συγγνώμης πρὶν ἀπὸ τὴ Θεία μετάληψη κ.λ.π.

Διάφοροι ἐθνολόγοι ἐξέφρασαν κατὰ καιροὺς πολλὲς γνῶμες γύρω ἀπὸ τὰ ἔθιμα. Ἀπὸ τὶς πλέον χαρακτηριστικὲς θὰ ἀναφέρουμε ἐδῶ τὴν γνώμη τοῦ Φρειδερίκου Μέγα κατὰ τὴν ὁποίαν: «Τὰ ἀπονεκρωθέντα ἔθιμα ἀποτελοῦν τὴν εὐφυΐαν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὰ τηροῦν, δηλαδὴ τῶν ἀνοήτων». Τοῦ Πυθαγόρα: «Νὰ ἐκλέγῃς πάντοτε τὸν ἄριστον δρόμον, ἔστω καὶ ἐὰν εἶναι τραχύς»· τὸ «ἔθος θὰ τὸν κάμῃ εὔκολον καὶ τερπνόν». Τοῦ Σίλλερ: «Ξένα ἔθιμα δὲν εὐδοκιμοῦν εἰς ἀλλότριον ἔδαφος». Τοῦ Μοντεσκιέ: «Τὰ ἔθιμα ἑνὸς λαοῦ δούλου ἀποτελοῦν οὐσιώδη συστατικὰ τῆς δουλείας του ἐνῷ τὰ ἔθιμα λαοῦ ἐλευθέρου ἐκδηλον μαρτυρίαν τῆς ἐλευθέρας ψυχῆς του». Τοῦ Λοκαρυταίρ: «Θεῖον ἔθιμον εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις καλοῦ ἀντὶ κακοῦ» κ.ἄ.π.

Ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς, ἡ σύγχρονη ζωὴ μὲ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ποικιλία της ἐπιβάλλει ν' ἀναγνωρισθῇ τὸ ἔθιμο ὡς ἰσότιμη πρὸς τὸν νόμο πηγὴ δικαίου. Ὁ χαρακτήρας ὅμως τοῦ ἐθίμου πρέπει ἐδῶ νὰ εἶναι ἐπικουρικὸς καὶ νὰ ἐκφράζεται μόνον στὴν περίπτωση ποὺ ὁ νόμος, δοκιμαζόμενος μὲ ὅλα τὰ ἑρμηνευτικὰ μέσα δὲν παρέχει λύση, εἴτε ἀπὸ τὸ γράμμα, εἴτε ἀπὸ τὸ πνεῦμα του, πάνω σὲ συγκεκριμένη σχέση. Τοῦτο, διότι τὸ ἔθιμο ἀποτελεῖ τὴν πλέον φυσικὴ πηγὴ τοῦ δικαίου, ἀφοῦ στηρίζεται ἀμέσως στὴν κοινὴ συναίνεση τοῦ λαοῦ. Εἶναι, μποροῦμε νὰ ποῦμε, πρωτογενὴς πηγὴ δικαίου καὶ πάντοτε ὑπῆρξε ὁ πρόδρομος τοῦ ὀρθοῦ γραπτοῦ δικαίου. Ἀπόπειρα καταργήσεως τοῦ ἐθίμου μὲ νομοθετικὴ ἀπαγόρευση ὄχι μόνο δὲν θὰ ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα—ἀφοῦ μὲ τὴν δημιουργία ἐθίμου ποὺ ρυθμίζει ὡρισμένη σχέση καταργεῖται ἔμμεσα ἡ νομοθετικὴ ἀπαγόρευση—ἀλλὰ θὰ ἐπέφερε μεγάλη κοινωνικὴ βλάβη διότι θὰ παρεκωλύετο ἡ τόσο ἀναγκαία φυσικὴ ἐξέλιξη τοῦ δικαίου.

Ὁ χαρακτήρας τοῦ ἐθίμου—ἀπὸ νομικῆς ἐπίσης πλευρᾶς—εἴτε εἶναι συμπληρωματικό, ὅταν συμπληρώνει τὸ γραπτὸ δίκαιο, εἴτε καταργητικό, ὅταν ἀντικαθιστᾷ ἢ ἁπλῶς καταργεῖ κάποιον κανόνα δικαίου (τὸν θέτει σὲ ἀχρησία). Γιὰ νὰ ἔχῃ ὅμως δύναμη τὸ καταργητικὸ ἔθιμο νὰ καταργήσῃ κάποιον νόμο πρέπει νὰ εἶναι γενικό,

ἀφοῦ ὅταν εἶναι τοπικὸ ἰσχύει μόνον ἐκεῖ ὅπου ἐπεκράτησε. Ἀλλὰ τοὺς νόμους δημοσίας τάξεως τὸ ἔθιμο δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς καταργήσῃ, ἀφοῦ αὐτοὶ εὑρίσκονται ὑπεράνω θελήσεως προσώπων καὶ τὸ ἔθιμο ἰσχύει ἀκριβῶς σὰν ἀπόρροια τῆς θελήσεως τῶν προσώπων. Ὡς πρὸς τὴν ἠθική, τὸ ἔθιμο ποὺ ἀντίκειται σ' αὐτὴν εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ καὶ νὰ ἰσχύσῃ, ἀφοῦ στὴν πραγματικότητα δὲν πρόκειται γιὰ ἔθιμο ἐδῶ ἀλλὰ γιὰ μεταβολὴ κοινωνικῶν ἀντιλήψεων γύρω ἀπὸ τὸ τί εἶναι ἠθικὸ ἢ ἀνήθικο. Παρόμοιο ἔθιμο δὲν ἐκφράζει τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴν προσαρμογὴ τῶν παλαιῶν ἠθῶν στὶς νέες κοινωνικὲς ἀντιλήψεις. Δικαιοπραξίες ὅμως ποὺ καταρτίσθηκαν παλαιότερα καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν τότε ἀντιλήψεων, ὅταν δὲν ἀντιβαίνουν καὶ στὴν ἠθικὴ καὶ ἀπὸ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι ἄκυροι δὲν ἰσχυροποιοῦνται ἀπὸ τὶς μεταβολὲς τῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων περὶ ἠθικῆς, διότι τὸ κῦρος των κρίνεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦ καταρτισμοῦ αὐτῶν.

Συγγένεια μὲ τὸ καταργητικὸ ἔθιμο παρουσιάζει ἡ περίπτωση τῶν ἐπαναστατικῶν γεγονότων, ἤτοι ἡ περίπτωση τοῦ ν' ἀνατρέπεται ἡ καθεστηκυῖα τάξη καὶ νὰ ἐπιβάλλεται νέα κατάσταση. Ἔχουμε ἐδῶ κοινὴ συναίνεση τοῦ λαοῦ-καὶ μάλιστα συντακτικοῦ περιεχομένου—ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται σιωπηρὰ μὲ τὴν ἀνοχὴ τῆς νέας καταστάσεως. Ἐκφράζεται τοῦτο συνήθως μὲ τὴν νομικὴ ρήτρα: «ἡ ἐπανάστασις ἐπικρατήσασα δημιουργεῖ δίκαιον».

Νομικῶς, στὴν Ἑλλάδα ἀνεγνωρίσθη τὸ ἔθιμο διὰ τοῦ ἐδαφίου 2 τοῦ ἀπὸ 23/2/1835 Β. Διατάγματος. Μὲ τὸ διάταγμα αὐτὸ ὡρίσθηκε, ὅτι ἔθιμα ποὺ καθιέρωσε ἡ πολυχρόνια καὶ ἀδιάκοπη συνήθεια ἢ ποὺ ἀνεγνώρισαν οἱ δικαστικὲς ἀποφάσεις, ὑπερισχύουν ὅπου «ἐπεκράτησαν». Στὴν ἑρμηνεία τῆς διατάξεως αὐτῆς γεννήθηκαν πολλὲς ἀμφισβητήσεις καὶ ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ διάταξη καθιερώνει τὴν ἰσχὺν τῶν ἐθίμων ποὺ ἐδημιουργήθησαν πρὶν ἀπὸ τὸ διάταγμα. Ἐπιχείρημα σὲ τοῦτο προεβλήθη τὸ ὅτι, ἂν ἀφοροῦσε τὸ διάταγμα καὶ ἐκεῖνα τὰ ἔθιμα ποὺ θὰ ἐδημιουργοῦντο στὸ μέλλον, θὰ ἐξεφράζετο μὲ τὴν λέξη «ἐπικρατοῦν» καὶ ὄχι «ἐπεκράτησαν». Ἀπὸ τὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ συντάκτου τοῦ διατάγματος, προκύπτει ὅτι αὐτὸ ἦταν καὶ ἡ θέληση τοῦ νομοθέτου. Ἐπεκράτησε πάντως ἡ ἀντίθετη ἑρμηνεία, ὅτι δηλαδὴ τὰ ἔθιμα ποὺ θὰ γεννηθοῦν στὸ μέλλον, εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερισχύσουν ὅπου «ἐπεκράτησαν» καὶ μάλιστα νὰ καταργήσουν τοὺς νόμους ποὺ ἐμπεριέχονται στὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο. Ὡς πρὸς τοὺς νόμους, ποὺ ἐξεδόθηκαν ἀφ' ὅτου συνεστήθη τὸ Ἑλληνικὸ Βασίλειο, ἡ ἴδια αὐτὴ ἑρμηνεία τοῦ διατάγματος ἀπεφάνθη ὅτι αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ καταργηθοῦν ἀπὸ τὸ ἔθιμο.

Τὰ ὅσα ἀναφέραμε ὡς ἐδῶ γιὰ τὴν νομικὴ πλευρὰ τοῦ ἐθίμου, ἰσχύουν σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ δικαίου—ὅπου βρίσκουμε συνταγματικά, διεθνῆ, κοινοβουλευτικά, ἀστικά, ἐμπορικὰ κλπ. ἔθιμα, ἐκτὸς τοῦ Ποινικοῦ. Τὸ Ποινικό μας Δίκαιο δὲν ἀναγνωρίζει τὸ ἔθιμο, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρο 7 τοῦ Συντάγματος—καὶ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου—οὐδεμία ποινὴ ἐπιβάλλεται χωρὶς νὰ ὁρίζῃ προηγουμένως αὐτὴν ὁ νόμος. Τοῦτο εἶναι εὐνόητον ἄλλωστε ἀφοῦ τὸ Ποινικὸν Δίκαιον ἀποτελεῖται ἀπὸ κανόνες τάξεως, ποὺ, ὅπως εἴδαμε καὶ προηγουμένως, δὲν μπορεῖ τὸ ἔθιμο νὰ ἔχῃ ἐπίδραση. Οὐδεμία ὅμως ἀμφιβολία ὑπάρχει περὶ τοῦ ὅτι τὸ ἔθιμο πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν στὴν ποινικὴ διαδικασία, καὶ τοῦτο γιὰ νὰ γνωστοποιοῦνται τὰ κίνητρα, οἱ τάσεις τοῦ ἐγκλήματίου, τὰ αἴτια γενικὰ τῆς παρανομίας.

Ἀπὸ τὴ νομικὴ λοιπὸν ἔννοια, τὰ ἔθιμα εἶναι ὁ ἄγραφος νόμος τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πολιτείας, ποὺ, ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ προστάζει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ μεταβληθῇ σὲ γραπτὸ ἀπὸ ὅλες τὶς μορφὲς τοῦ Δικαίου.

(Συνεχίζεται)

«Οἱ ταπεινοὶ καὶ οἱ καταφρονεμένοι»

Ὑπὸ Ἀρχιφύλακος κ. ΣΠ. ΠΗΛΟΥ

Αὔγουστος 1958.

...Μέσα στῆς ζωῆς τὸ γοργὸ κατρακύλισμα, καθὼς διαβαίνουν ἀσταμάτητα οἱ χρόνοι, οἱ περιστάσεις καὶ οἱ καιροί, γράφουν οἱ ἄνθρωποι μὲ τὶς πράξεις τους τὴν ἀτέλειωτη ἱστορία τοῦ κόσμου... μιὰν ἱστορία περίεργη, γεμάτη ἀντιθέσεις... ποτισμένη ἄλλοτε μὲ ἱδρώτα κι' ἄλλοτε μὲ ψέμμα... μιὰν ἱστορία πολυκύμαντη ποὺ τὴ μιὰ στιγμὴ τὴ συντροφεύει ἡ χαρὰ καὶ τὴν ἄλλη ὁ πόνος...

Πρωταγωνιστὲς τῆς βιοπάλης, οἱ ἄνθρωποι, προσθέτουν κάθε μέρα, κάθε ὥρα, κάθε λεπτὸ κι' ἀπὸ μιὰ καινούργια σελίδα, μέσα στὸ μεγάλο βιβλίο τῆς ζωῆς... Δὲν ἔχει σημασία ποῦθε κατάγονται, τὶ γραμματικὲς γνώσεις ἔχουν, πόση εἶναι ἡ ἐξυπνάδα τους. Κι' οἱ μικροὶ κι' οἱ καταφρονεμένοι ἔχουν κάποια θέση στὸν ἥλιο... Καὶ μάλιστα μερικὲς φορὲς τυλίγονται στὰ νέφη τῆς Ἀθανασίας καὶ καταγράφουνται στὶς μεγάλες στιγμὲς τῆς Ἀνθρωπότητος...

Ναί!!! Ὑπάρχουν κάποιοι ταπεινοὶ κι' ἀσήμαντοι, χαζοὶ καὶ χιλιοκατηγορημένοι, ἀγράμματοι, μωροὶ κι' ἀνάξιοι, ποὺ κατάφεραν μὲ τὸν ἠρωϊσμό τους νὰ κερδίσουν τὴν εὔνοια τῆς τυφλῆς τύχης καὶ νὰ γίνουν σωτῆρες τῆς Ἀνθρωπότητος, ἑνὸς Κράτους ἢ μιᾶς γειτονιᾶς—δὲν ἔχει σημασία... Γιατὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πλάστηκαν «κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν» καὶ ὅλοι κρύβουν μέσα τους ἕνα σπινθήρα δημιουργίας...

Πόσο ἄδικο ἔχουν μερικοὶ νὰ καταφρονοῦν καὶ νὰ περιπαίζουν τοὺς ἀδικημένους ἀπ' τὴ φύση συνανθρώπους τους!!!. Δὲν μποροῦν νὰ μαντεύσουν ὅτι ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἔχουν τὴν ἀξία τους, τὴν ἀρετή τους, τὶς ψυχικὲς ἐξάρσεις τους!!!

Σ' ἐτούτους λοιπὸν τοὺς ἐπιπόλαιους ὑβριστὲς τῶν ἄλλων, ἀφιερώνω ἀπόψε, ἐτοῦτο τὸ γλυκὸ Αὐγουστιάτικο δειλινό, τὴν ἱστορία τοῦ Γιάννη, ἑνὸς ταπεινοῦ καὶ καταφρονεμένου... ποὺ ὅμως σὲ μιὰ μεγάλη στιγμὴ τῆς γειτονιᾶς του ἀποδείχτηκε πιὸ μεγάλος καὶ πιὸ ἄξιος ἀπὸ ὅλους ἐμᾶς τοὺς σοφούς, τοὺς λογικοὺς καὶ τοὺς σπουδαγμένους...

***

Λίγα χρόνια πρὶν στὴν μεταπολεμικὴ Ἀθήνα... τὴν Ἀθήνα τὴν ἀνήσυχη, τὴν πολυάνθρωπη, τὴν μισογκρεμισμένη, ποὺ μὲ γοργὸ ρυθμὸ ἔδινε τὴ μάχη τῆς ἀνασυγκροτήσεως...

Κουρασμένοι ἀπ' τὰ πρόσφατα δεινὰ τῆς φοβερῆς πολεμικῆς λαίλαπας οἱ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φοβισμένοι ἀπ' τὰ πελώρια σύννεφα ποὺ κάπου-κάπου σκέπαζαν τὸν διεθνῆ ὁρίζοντα, ἀποκαμωμένοι ἀπ' τοῦ κομμουνισμοῦ τὶς ἀλλεπάλληλες δολοφονικὲς ἐπιθέσεις, ἔτρωγαν τὸ ψωμάκι τους μὲ ἱδρώτα καὶ αἷμα...

Ὅμως δὲν τὄβαζαν κάτω... Πίστευαν... Πίστευαν σὲ κάτι καλύτερο, πίστευαν στὸ Θεὸ καὶ στὸ μέλλον τους καὶ συνέχιζαν ν' ἀγωνίζωνται γιὰ νὰ οἰκοδομήσουν τὸν καινούργιο πολιτισμό τους, κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν χρυσῶν αἰώνων τῆς ἱστορίας τους...

Περίοδος συμμοριτοπολέμου... περίοδος ἀνησυχίας, ἀβεβαιότητος, καὶ φόβων... καθὼς Ἐκεῖνος, ὁ θρυλικὸς Ἑλληνικὸς Στρατός, συνέχιζε τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία «πάνω 'κεῖ στὶς Πίνδου μας τὶς κορφές...».

Μέσα στὴν ἀνυπόμονη καρδιὰ τῆς πρωτεύουσας οἱ ἁπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ μόχθου ἐξακολουθοῦσαν, ἀνώνυμοι καὶ ἀθέατοι, τὸν ἀγώνα τῆς ὑπάρξεως, προσπαθῶντας νὰ κρατήσουν ὄρθια τὰ σπίτια τους, τὶς γειτονιές τους, τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά τους...

Ἂς ἀντιπαρέλθουμε λοιπὸν μὲ σεβασμὸ τὴν γιγάντια πορεία τοῦ Ἔθνους

μας ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, κι' ἂς σταθοῦμε κοντὰ στοὺς ἁπλοὺς ἀνθρώπους, μέσα στοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσουμε τὸν Γιάννη τῆς ἱστορίας μας...

***

Ὑπηρετοῦσα τότες σ' ἕνα συνοικιακὸ Τμῆμα τῆς Ἀθήνας... σὲ μιὰ γειτονιὰ φτωχική, σιωπηλὴ καὶ πολυάνθρωπη, ποὺ τὴν κατοικοῦσαν ἐργατικοὶ φαμελιάρηδες, νοικοκυράδες τίμιες κι' ἀνήσυχα παιδάκια...

Σ' ἐτούτη τὴ γειτονιὰ δὲν ξεσποῦσαν σκάνδαλα, δὲν γινότανε καυγάδες, δὲν ἀντηχοῦσαν φωνὲς καὶ τρικούβερτα γλέντια... Κυλοῦσαν ὅλα ἀργὰ-ἀργά, στὸν ἴδιο πάντα σιωπηλὸ ρυθμό... Μονάχη εὔθυμη νότα τῆς συνοικίας ἦταν ὁ Γιάννης... ἕνας ἀθῶος ἀνθρωπάκος, ἀδικημένος ἀπ' τὴ φύση...

Ἦταν παντέρημος στὴ ζωὴ ὁ Γιάννης...δὲν ἤξερε καθόλου γράμματα... ἔκανε θελήματα καὶ τὰ κατάφερνε νὰ ζῇ... Καὶ κάθε δειλινὸ μπερδεύονταν μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς κι' ἔπαιζε μαζί τους... Ὅμως ἐκεῖνα τὸν πείραζαν, τὸν κοροϊδεύανε, ἔπαιζαν μὲ τὴν ἀθῳότητά του... Τριαντάρης ἦταν ὁ Γιάννης... κι' ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ μιλήσῃ καλά... Μπερδεύονταν ἡ γλῶσσα του κι' ἔκανε κωμικὲς γκριμάτσες... Κακία δὲν εἶχε μέσα του... χρυσῆ ἦτανε ἡ καρδιά του, κι' ἀγαποῦσε πολὺ-πολὺ τὴ γειτονιά του, σέβονταν τοὺς γερόντους καὶ τοὺς σπουδαγμένους, ἀγάπαγε τὰ παιδιὰ τῆς συνοικίας του... Μὰ τ' ἀγαποῦσε μὲ τὸν τρόπο τὸ δικό του...

«Κύλ-ἀτυφύλακα, πέ τους νὰ μὲ παίτσουνε καὶ μένανε. Ἀγὼ τ' ἀγαπάω... Ἀτά, γιατί μὲ πειάζουνε;....».

Ἄ! τὸν Γιάννη τὸν καημένο!!! Καλή του ὥρα ὅπου καὶ νἄναι!!! Ἦτανε φίλος μου... Σὲ μένα εἶχε τυφλὴ ἐμπιστοσύνη, μοῦ ἐξωμολογεῖτο ὅλα του τὰ μυστικά, τὰ ὄνειρα καὶ τὰ παράπονά του...

Πόσες φορὲς εἶχεν ἔρθει κοντά μου κλαμμένος καὶ μοῦχε πῆ μὲ παράπονο :

«Κύλ-ἀτυφύλακα, πὲ τἄλλα τὰ παιγιὰ νὰ μὲ παίτσουνε καὶ μένανε. Δὲ μὲ θέλουνε λέει, γιατὶ εἶμαι μαντάχαλος καὶ χαζός... μὲ βίζουνε... μὲ πειάζουνε...ἔλα καλὲ κύλ-ἀτυφύλακα, πέ τους νὰ μὲ παίτσουνε καὶ μένανε. Ἐγὼ τ' ἀγαπάω... Ἀτὰ γιατὶ μὲ πειάζουνε;...»

Ἐπενέβαινα τότες ἐγὼ καὶ ξαναγινότανε δεκτὸς ὁ Γιάννης στὴν παρέα του... Κι' ἔπαιζαν ἥσυχα... Μὰ γιὰ λίγο μονάχα... Μόλις ἐγὼ ἀπομακρυνόμουνα πάλι τὰ ἴδια... Κι' ὁ Γιάννης ὅλο ἔτρεχε κλαμμένος νὰ μοῦ παραπονεθῇ...

Ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ ποὺ τὸν πείραζαν, πρῶτος καὶ καλύτερος, ἦταν ὁ Κώστας, ὁ γιὸς τῆς κυρὰ Μαρίας, τῆς πρώτης νοικοκυρᾶς τῆς γειτονιᾶς...

Σωστὸ ζιζάνιο ὁ Κώστας δὲν ἄφινε σὲ χλωρὸ κλαρὶ τὸν καημένο τὸν Γιάννη... Κι' ἐκεῖνος (πρᾶγμα περίεργο), παρ' ὅλα τὰ πειράγματα καὶ τοὺς ξυλοδαρμούς, τὸν Κώστα ἀγαποῦσε περισσότερο... Ὅλο κοντά του βρισκότανε... Ὁ Κώστας εἶχε ἕνα ἀδελφάκι ἑνὸς ἔτους, ἕνα ξανθό, ὄμορφο μωρούλη, ποὺ τὸ καμάρωνε ὅλη ἡ γειτονιά. Ὅποτε λοιπὸν ἔλειπεν ὁ Κώστας στὸ σχολεῖο του, πήγαινε ὁ Γιάννης στὸ σπίτι τῆς κυρὰ-Μαρίας καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ τοῦ δώσῃ τὸ μωρό, νὰ τὸ κρατήσῃ λιγάκι στὰ χέρια του καὶ νὰ τὸ βγάλῃ βόλτα... Κι' πειδὴ ἐκείνη ἀρνιότανε ἐρχότανε ὁ Γιάννης σὲ μένα παραπονεμένος.

«...Καλὲ κυλ-άστυφύλακα, πὲ τὴ κυλὰ Μαλία νὰ μοῦ γιώχῃ καὶ μένα λιγάκι τὸ μωλὸ νὰ τὸ κατήσω στὰ χέγια μου.... Μ' ἀλέσει, κὺλ-άτυφύλακα... Δὲν θέλω νὰ τοῦ κάνω κακό».

Κι' ὅταν ἐπήγαινα στὴν κυρὰ Μαρία καὶ τὴν παρακαλοῦσα, ἐκείνη μὲ κύτταγε εἰρωνικά:

«Καλὲ τὸ χαζογιάννη κάθεσαι τώρα κι' ἀκοῦς, κὺρ-άστυφύλακα; Δὲν εἴμαστε καλά!!!»

Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα ὅταν μιὰ μεγάλη στιγμὴ τῆς γειτονιᾶς ἦρθε ν' ἁρπάξῃ στὴ χρυσῆ της ἀγγαλιὰ τὸν... χαζὸ-Γιάννη, καὶ νὰ τὸν μεταβάλῃ σὲ ἥρωα... Καὶ νὰ τὸν ἐπιβάλῃ στοὺς συνανθρώπους του σὰν πρόσωπο σεβαστὸ καὶ διάσημο...

Ἦτανε παραμονὴ τῆς Παναγιᾶς... Κι' ἦτανε δειλινό... ἕνα ἥσυχο γαληνεμένο Αὐγουστιάτικο δειλινό, γιομᾶτο χρώματα καὶ κελαδήματα πουλιῶν... Ἡ κάτασπρη ἐκκλησούλα τῆς γειτονιᾶς ἤτανε γεμάτη κόσμο, ἕνα λαὸ ἀνεμοδαρμένο κι' εὐλαβικὸ ποὺ ἦρθε νὰ γονατίσῃ μπροστὰ στὴν ἄγια χάρη Της καὶ ν' ἀποθέσῃ στὰ πόδια της τὴν «πᾶσαν ἐλπίδα του»... Μιὰ κατάνυξη ἁπλώνονταν σ' ὅλο τὸ ἐκκλησίασμα ποὺ μὲ δακρυσμένα μάτια ἱκέτευε τὴν Ἀειπάρθενη Κόρη, ἐνῷ ὄξω ἀπ' τὴν ἐκκλησία ἕνα σωρὸ μικροπωλητές, μὲ παγωτά, μὲ κουλούρια, μὲ κεράκια, μὲ λιβάνι καὶ μὲ παιχνίδια περίμεναν τοὺς προσκυνητὲς γιὰ νὰ πουλήσουν τὸ φτωχικό τους ἐμπόρευμα...

Ἕνα χαριτωμένο τοπικὸ χρῶμα εἶχε πάρει αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς συνοικίας, ὅπου βρίσκονταν ὁ Ναός, κι' ὅλα εἶχαν ἀφοσιωθῆ στὴν Μεγαλόχαρη. Τὴν ἴδια ὅμως στιγμὴ στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς γειτονιᾶς, ἐξέσπασε ξαφνικὰ τὸ μεγάλο κακό... Τὸ σπίτι τῆς κύρα-Μαρίας εἶχε πιάσει φωτιά... Φλόγες πύρινες τὸ περιέζωναν... Κι' ἀπειλοῦσαν νὰ δολοφονήσουν στὴν πύρινη ἀγκαλιά τους τὸν Κώστα ποὺ εἶχεν ἀποκοιμηθῆ στὴν καρέκλα... καὶ τὸ μωρὸ ποὺ σουρνῶνταν στὸ πάτωμα, παίζοντας ἀμέριμνο. Φλόγες λογιῶν-λογιῶν, ἄγριες, διψασμένες γιὰ σάρκα, εἶχαν πιαστῆ γύρω ἀπ' τὸ ἥσυχο σπιτικὸ ἀγγαλιασμένες... χορεύοντας τὸ μακάβριο χορὸ τοῦ Θανάτου...

Ἔρημοι ἦταν οἱ δρόμοι... Τὰ σπίτια κλειστά... Μὰ σιγὰ-σιγὰ τὸ κακὸ μαντᾶτο διαδόθηκε... Σὲ λίγο ἕνα σωρὸ κόσμος, φοβισμένος, τρομαγμένος, κυριευμένος ἀπὸ πανικό, ἐκύκλωσε τὸ φλογισμένο σπίτι φωνάζοντας ἄγρια... σὰν νὰ χειροκροτοῦσε τὸν μακάβριο χορό... Μερικοὶ ἔτρεξαν στὸ τηλέφωνο, γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸ Τμῆμα καὶ τὴν Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία... κι' ἄλλοι, σὰν ντελάληδες συμφορᾶς, διέτρεχαν τοὺς δρόμους, φωνάζοντας: «Τὸ σπίτι τῆς κυρὰ-Μαρίας καίγεται... Τρέχτε ὅλοι...».

Ὅμως τὰ λεπτὰ κυλοῦσαν... Κι' ἔφερναν μαζί τους τὴ Μοῖρα, ἐτούτη τὴ σκληρὴ μάγισσα, ποὺ ἀπειλοῦσε νὰ ξεθεμελιώσῃ ἕνα εὐτυχισμένο σπιτικὸ καὶ στὴ θέση του ν' ἀνοίξῃ δυὸ τάφους...

Λεπτὰ μοιραῖα, ἀποφασιστικά, μέσα στὰ ὁποῖα κρίνονται ἡ ζωὴ δυὸ παιδιῶν... Τότες, ἀνάμεσα στοὺς διστακτικοὺς καὶ τοὺς φοβισμένους, τοὺς τρομαγμένους καὶ τοὺς χαζούς, ξεπετάγεται ὁ Γιάννης ξυπόλητος, κουρελιασμένος, μὲ τὶς τρίχες τῆς κεφαλῆς του ὀρθωμένες... Ξεπετάγεται σὰν ξωτικὸ ἀδυσώπητο, ἀποφασισμένο νὰ μετρηθῆ μὲ τὶς φλόγες καὶ νὰ τὶς συντρίψῃ... Σπρώχνει τοὺς περιέργους καὶ ὁρμᾷ μέσα στὸ φλογισμένο σπίτι, ἀδιάφορος γιὰ τὴ ζωή του, ἀποφασισμένος νὰ φέρῃ σὲ πέρας τὴν παράξενη ἀποστολή του....

Νεκρικὴ σιγὴ ἁπλώνεται ὁλόγυρα... Ὅλοι σιωποῦν... Μερικοὶ γονατίζουν καὶ σταυροκοπιοῦνται, ἐνῷ τὰ φοβερὰ δευτερόλεπτα κυλοῦν στὸν ἴδιο ρυθμό, ἀδιάφορα γιὰ τὴν τραγωδία.

«Ποῦ πᾷς Γιάννη φίλε μου, μέσα στὶς φλόγες; Δὲν φοβᾶσαι;».

Ὅμως ὁ Γιάννης δὲν φοβᾶται, δὲν λυγίζει καὶ σὲ λίγο ξαναβγαίνει ἀπ' τὸ σπίτι κρατῶντας διπλωμένο σὲ μιὰ κουβέρτα τὸ μωρό, ἐνῷ τὰ ροῦχα του καίγονται, κι' οἱ τρίχες του ἔχουν ἁρπάξει κι' αὐτὲς φωτιά...

«Πᾶτε τὸ μωὸ.... Τὸ νοσοκομεῖο νὰ τό πᾶτε!!!» φωνάζει σὰν δυνατὸς Ἀρχη-

γός, σὰν ἐπιδέξιος καπετάνιος, σὰν σωστὸς ἥρωας. Καὶ πρὶν συνέλθῃ ὁ κόσμος ἀπ' τὴ συγκίνησή του ὁ Γιάννης ξαναορμᾶ στὸ σπίτι, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὰ ροῦχα του ποὺ καίγονται, γιὰ τὸ σῶμα του ποὺ τσουρουφλίζεται, γιὰ τὰ ἐγκαύματα, γιὰ τὸν κίνδυνο ποὺ διατρέχει... Μπαίνει μέσα στὸ σπίτι, σὰν ἡμίθεος παληῶν θρύλων, σὰν τὸ Βασιλόπουλο ἑνὸς παράξενου παραμυθιοῦ, καὶ σὲ λίγο ξαναβγαίνει κρατῶντας στὰ χέρια του τὸν Κώστα, τυλιγμένον κι' αὐτὸν σὲ μιὰ κουβέρτα... Τὸν παραδίνει, καὶ πέφτει λιπόθυμος στὸ χῶμα, ἐνῷ ἕνα σωρὸ μάτια βουρκώνουν καὶ μιὰ εὐλάβεια ἁπλώνεται γιὰ τὸν τραυματισμένο ἥρωα τῆς γειτονιᾶς...

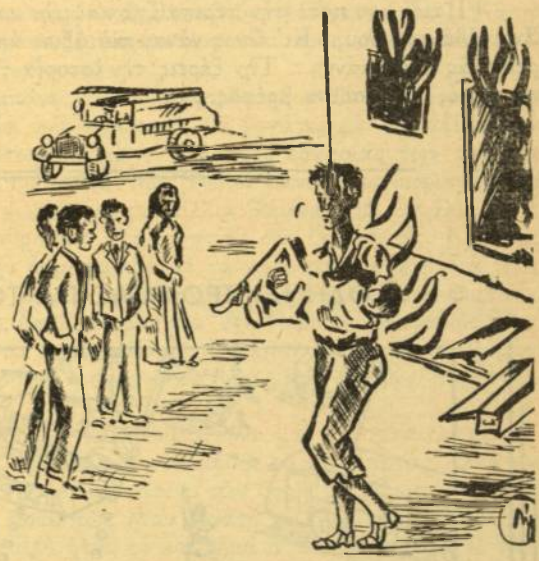
Εἶχαν γίνει ὅλα μὲ κινηματογραφικὴ ταχύτητα... Μέσα σὲ λίγα, σὲ ἐλάχιστα λεπτά... Κι' ὅταν ἀμέσως ἔφτασεν ἡ Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία καὶ ἀστυφύλακες ἀπὸ τὸ Τμῆμα καὶ κατάφεραν νὰ σβήσουν τὴν πυρκαγιά, ὁ Γιάννης δὲν ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ χαρῇ τὴ μεγάλη στιγμὴ τῆς Νίκης του... Ἀναίσθητος εἶχε μεταφερθῆ στὸ Νοσοκομεῖο...

Πόσο γρήγορα, ἀλήθεια, ἀλλάζει ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου!!!!

Ὅλα εἶναι μάταια κι ἐφήμερα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο...

Πλούσιοι πτωχεύουν καὶ πεινοῦν... πεινασμένοι χορταίνουν... μεγάλοι πέφτουν... μικροὶ ἀνεβαίνουν ψηλά...

Μέχρι πρὶν λίγες ὧρες ὁ Γιάννης ἦταν ὁ ξυπόλητος ἀνθρωπάκος τῆς γειτονιᾶς, ὁ χαζούλης τοῦ κεφιοῦ... Ὅμως τώρα, ἄξαφνα, ἀπότομα, ἀναπάντεχα εἶχε μεταβληθῆ σὲ ἥρωα... Οἱ μανιασμένες φλόγες εἶχαν φωτίσει μιὰ ἄγνωστη πτυχὴ τῆς καρδιᾶς του... Εἶχανε κάψει τὰ παληόρρουχά του καὶ τὸν εἶχαν ντύσει μὲ τὴ λάμψη τους... Ἔτσι ἔξω ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο συγκινητικὲς σκηνὲς λάβαιναν χώρα, καθὼς ὁλόκληρη ἡ γειτονιὰ σ' ἕνα ἐπιβλητικὸ συναγερμὸ εἶχε συναχθῆ γιὰ νὰ σφίξῃ τό χέρι τοῦ σωτῆρα...

Ὁ Γιάννης ξαναορμᾷ στὸ σπίτι, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὰ ροῦχα του ποὺ καίγονται, γιὰ τὸ σῶμα του ποὺ τσουρουφλίζεται... καὶ σὲ λίγο ξαναβγαίνει κρατῶντας στὰ χέρια του τὸν Κώστα...

«Ἄσε με νὰ μπῶ μέσα» ἔλεγε μιὰ κυρτωμένη γρηούλα στὸ φύλακα τοῦ Νοσοκομείου «θέλω νὰ φιλήσω τὸ χέρι του...».

Ὅλοι ἐτοῦτοι οἱ ἁπλοὶ συνάνθρωποί του, ποὺ μέχρι χθὲς τὸν περιέπαιζαν, ποὺ τὸν περιφρονοῦσαν, ποὺ ἀπὸ ἐλεημοσύνη τοῦ πετοῦσαν ἕνα ξεροκόμματο κάθε γιόμα καὶ δεῖπνο, συγκινημένοι τώρα, μετανοιωμένοι, δακρυσμένοι ἦρθαν ν' ἀποθέσουν στὰ στήθη του τὸ μετάλλιο τῆς εὐγνωμοσύνης τους...

Κι' ὁ Γιάννης, ἀνάμεσα σὲ φριχτοὺς πόνους, ἀγωνιζότανε τώρα μὲ τὸν θάνατο, ποὺ τὸν εἶχε ἀψηφήσει σὰν ὥρμησε στὶς φλόγες... Ὅλοι οἱ γιατροί, πάνω στὸ προσκέφαλό του, προσπαθοῦσαν νὰ τὸν κρατήσουν στὴ ζωή, μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἐπιστήμης...

Ὅμως πάνω ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη σοφία ὑπάρχει ἡ πίστη, ὁ Θεός, ἡ Παναγιὰ ποὺ ἐώρταζε...

Κι' ἡ Μεγαλόχαρη, ἡ στοργικὴ μάννα τῶν πονεμένων ἔκανε τὸ θάμα της...

Ὁ Γιάννης ἔζησε... ἔγινε καλά, καὶ κάποτε ξαναγύρισε στὴ γειτονιά του, ἀνάμεσα σὲ τιμὲς καὶ χειροκροτήματα. Ξαναγύρισε κυκλωμένος ἀπὸ τὴ δόξα τῆς θυσίας του...

Ὁ Γιάννης ἔζησε... Ὅμως τὸ πρόσωπό του ἦταν παραμορφωμένο ἀπ' τὰ ἐγκαύματα... Κάποια φριχτὰ σημάδια εἶχαν ἀφίσει ἐπάνω του οἱ μανιασμένες φλόγες, ποὺ θέλησαν νὰ τὸν κατασπαράξουν... Μερικὰ φρικτὰ σημάδια... Ἴσως γιὰ νὰ θυμίζουν γιὰ πάντα στοὺς συνανθρώπους του ὅτι δὲν ὑπάρχουν ταπεινοὶ καὶ καταφρονεμένοι... Γιατὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀξία δὲν τὴν ὁρίζει ἡ ἐξυπνάδα, τὸ χρῆμα, ἢ ἡ καταγωγή, ἀλλὰ ἡ καρδιὰ ποὺ πιστεύει σ' Ἐκεῖνον ποὺ ἐμακάρισε τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι...

Μερικὰ φρικτὰ σημάδια... Τὸ παράσημο δηλαδὴ τῆς μοῖρας στὸν ἐκλεκτό της...

Τώρα πιὰ ἡ γειτονιὰ δὲν πειράζει τὸν σημαδεμένο Γιάννη... Τὸν σέβεται... Τὰ παιδιά, ὅλα τὰ παιδιά, τὸν θέλουν στὴ συντροφιά τους... Σκοτώνονται ποιὸ θὰ πρωτοπαίξῃ μαζί του... Ἀποζητοῦν τὴν παρέα του... καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Κώστας...

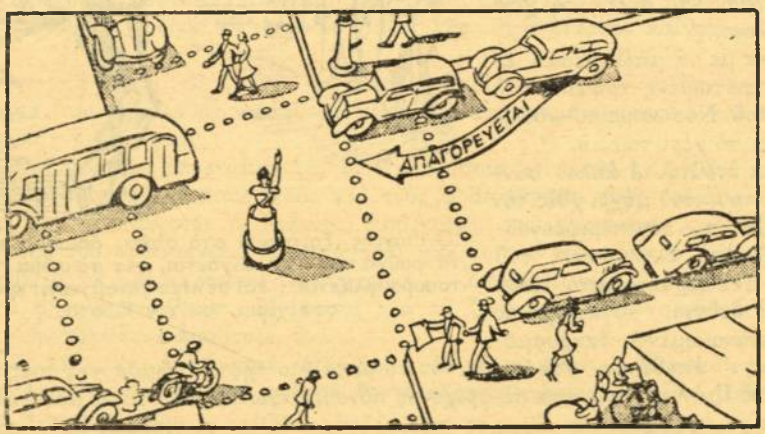
Κι' ἡ κυρὰ-Μαρία, ἡ πρώτη νοικοκυρὰ τῆς γειτονιᾶς, τὸν πῆρε σπίτι της, σὰν μεγάλο παιδί της, τὸν ἐμπιστεύεται, τοῦ χάρισε τὴν εὐτυχία νὰ φροντίζῃ τὸ μωρό της, νὰ τὸ προσέχῃ, νὰ τὸ παίρνῃ στὴν ἀγγαλιά του.

Κι' ἴσως σὰν μεγαλώσῃ τὸ μωρό, σὰν γίνῃ ἄντρας, ὁ γέρος πιὰ πατέρας του νὰ τοῦ πῇ:

«Παιδί μου ποτὲ μὴν περιπαίζῃς καὶ μὴν καταφρονῇς τοὺς συνανθρώπους σου... Εἶναι ἀδέλφια σου... Κι' ἴσως νἄναι πιὸ ἄξιοι ἀπὸ σένα... Ἂν ζῇς σήμερα, αὐτὸ τὸ χρεωστᾶς στὸ Γιάννη... Τὴν ξέρεις τὴν ἱστορία του;... Ἄκου λοιπόν: «Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρό, σὰν ἤσουνα βρέφος...».

Σ. ΠΗΛΟΣ

ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ

Μὴ προσπερνᾶτε ποτὲ ἄλλο αὐτοκίνητο κοντὰ εἰς διασταύρωσι, εἰς διαβάσεις πεζῶν, εἰς καμπές, εἰς γωνίες ὁδῶν ἢ ὅταν φθάσετε εἰς τὸ τέρμα ἑνὸς ἀνηφορικοῦ δρόμου. Ὁ ὁδηγὸς ποὺ προσπερνᾷ χωρὶς νὰ βλέπῃ ἀκριβῶς τί γίνεται ἐμπρός του ἀποτελεῖ ἀληθινὸ κίνδυνο γιὰ τὴν τροχαία.

Ὑπὸ Ὑπαστυνόμου Β' κ. **Ι. ΡΑ·Ι·ΚΟΥ**

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ ὥρα ἦταν περασμένες 6 τὸ ἀπόγευμα. Ὁ ἥλιος γέρνει πρὸς τὴν δύση του. Ἀριστερὰ στὸν ὁρίζοντα λίγα σύννεφα ἔχουν πάρει ἕνα χρυσαφένιο χρῶμα, βουτηγμένα καθὼς εἶναι στὶς ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου ποὺ δύει. Βρισκόμαστε σὲ κάποια ἐξοχικὴ τοποθεσία, κοντὰ στὴ θάλασσα. Ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων ἀκούγεται ρυθμικὰ καθὼς αὐτὰ ἀγκαλιάζουν στοργικὰ τὰ χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Πάνω ἀπ' τὴ πόλη, ἕνα παληὸ ἱστορικὸ Ἐνετικὸ Κάστρο δίδει σ' αὐτὴ μιὰ ξεχωριστὴ ὁμορφιά, μὲ τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἅλη - Λιᾶ στὴν κορφή. Ἐδῶ κοντά μας μερικοὶ περιπατηταὶ προχωρῶντας ἄκρη-ἄκρη στὴν ἀμμουδιὰ θαυμάζουν τὸ ἡλιοβασίλεμα καὶ τὴν ὑπέροχη ὁμορφιὰ ποὺ παρουσιάζει ἡ θάλασσα, καθὼς οἱ τελευταῖες ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου θωπεύουν τὴν τόσο γαληνεμένη ἐπιφάνειά της. Μερικοὶ ψαράδες τραβοῦν τὰ δίχτυα τους... Κάπου μακρυὰ σ' ἕνα παγκάκι ἕνα ἐρωτευμένο ζευγαράκι κυττάζει πρὸς τὸ ἄπειρο. Ποιὸς ξέρει τι ὄνειρα πλάθοντας γιὰ τὴν ζωή του.

Εἶναι Σαββατόβραδο. Οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν κτυποῦν χαρμόσυνα, καλώντας τοὺς πιστοὺς στὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ. Οἱ ἐργάτες μὲ τὶς ἀξίνες των στὸν ὦμο καὶ μὲ τὰ ζῶα τους φορτωμένα μὲ τ' ἄλλα τῆς ἐργασίας των σύνεργα, ἐπιστρέφουν στὰ σπίτια των. Στὰ πρόσωπά των βλέπει κανεὶς ζωγραφισμένη τὴ κούραση. Μερικὲς κοπέλες, μὲ τὰ χωριάτικα μαντίλλια δεμένα στὰ κεφάλια τους, ξεχωρίζουν στὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐργατιᾶς σὰν ζωγραφιές. Κεφάτες, μὲ χάρη καὶ ζωντάνια, ταράζουν τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τὰ χαρούμενα τραγούδια τους. Πιὸ κεῖ μιὰ γρηοῦλα, ντυμένη στὰ μαῦρα, κρατῶντας στὰ χέρια της ἕνα δεματάκι τυλιγμένο σὲ μιὰ ὁλόασπρη πετσέτα, βαδίζει πρὸς τὸν Ἅη Γιώργη. Ἀσφαλῶς θἄναι ἕνα πρόσφορο καὶ λίγα κόλυβα γιὰ τὶς ψυχὲς τῶν ἀποθαμένων της... Λίγο πιὸ πέρα μερικὰ παιδάκια, ξέγνιαστα καὶ ἀμέριμνα, χωρὶς κακίες καὶ μίση, παίζουν βγάζοντας χαρούμενα ξεφωνήματα...

Ὕστερα ἀπ' τὴ συμπεριφορὰ ἐκείνη τοῦ Κώστα, ὅλοι μας γιὰ λίγα λεπτὰ μείναμε ἄφωνοι. Λὲς καὶ βουβαθήκαμε. Κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ πῇ τίποτε. Ἀλλὰ καὶ τὶ μπορούσαμε νὰ ποῦμε μετὰ ἀπ' τὸ χείμαρρο ἐκεῖνο τῶν ὅσων μᾶς ἐξομολογήθηκε; Ἀληθινά, κανένας δὲν φανταζόταν ποτὲ πῶς ἦταν δυνατὸ τὸ ἀθῶο κεῖνο παιδὶ τῶν 18 χρονῶν, τὸ παιδὶ ποὺ πρὶν λίγο καιρὸ ἦταν τὸ καύχημα σ' ὅλους μας γιὰ τὸ ἦθος του καὶ τὴ χρηστότητά του, μποροῦσε νὰ φθάσῃ σὲ τέτοιο παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ. Στὴ συνείδησή μας, δὲν μπορούσαμε νὰ παραδεχθοῦμε πὼς ὁ Κώστας μιλοῦσε σοβαρά. Κι' ὅμως μέσα σ' αὐτὴ τὴ δίνη τῶν παράξενων αἰσθημάτων μας, κανένας δὲ θέλησε νὰ πῇ κάτι ἐναντίον του. Δὲ θέλαμε νὰ ταράξουμε τὸ κόσμο τῶν ἐρωτημάτων ποὺ κατέκλυσαν τὶς ψυχές μας. Μήπως ἄρά γε εἶχε δίκηο; Μήπως ἦταν καιρὸς καὶ μεῖς νὰ ἐγκαταλείψουμε τὰ παληά μας ὄνειρα, νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τῆς «παληὲς σκουριασμένες ἰδέες καὶ ἀρχὲς τῶν γονιῶν μας;». Ἀλλὰ μήπως ἕνα τέτοιο τόλμημα θάχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ὁλοκληρωτική μας καταστροφή; Πῶς ὅμως ὁ Κώστας ποὺ ἦταν ἐξυπνότερος ἀπ' ὅλους μας καὶ βράχος στὶς οἰκογενειακὲς παραδόσεις, ἔφθασε σὲ κεῖνο τὸ σημεῖο; Εἶναι στ' ἀλήθεια τόσο δυνατὴ ἡ ἀγάπη μιᾶς γυναίκας, ὥστε νὰ κάνῃ τὸν χθεσινὸ ἥρεμο καὶ καλόβουλο ἄνθρωπο, τόσο ἐκρητικὸ καὶ παράξενο;

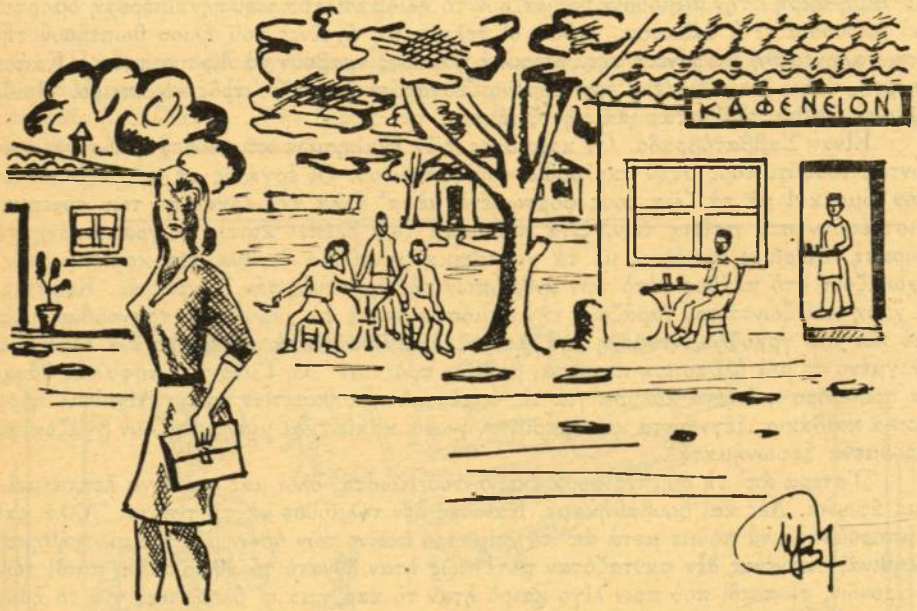
Ποιὰ νάναι ἡ γυναίκα ποὺ τόσο ἀνεστάτωσε τὸν φίλο μας; ἄρά γε τὸν ἀγαπάει

εἰλικρινὰ ἢ μήπως εἶναι καμμιὰ ἀπὸ κεῖνες ποὺ ἀρέσκονται νὰ δημιουργοῦν γύρω τους θύματα, ἱκανοποιῶντας ἔτσι τὴ γυναικεία φιλαρέσκειά τους;

*

Οἱ σκέψεις ὅλων μας, τούτη τὴ στιγμή, ταυτίστηκαν πάνω στὸ ἴδιο πρόσωπο. Δὲν μποροῦσε νἆναι καμμιὰ ἄλλη παρά, ἡ σ' ὅλους μας γνωστὴ Ρένα Κ... Τὴ ξέραμε ὅλοι ἀρκετὰ καλὰ γιατὶ ἦταν μοναχοκόρη ἑνὸς πλούσιου γαιοκτήμονα. Φοιτοῦσε στὴ πιὸ κάτω ἀπὸ μᾶς τάξη. Ἀληθινὰ ἦταν ἐξαιρετικὰ ὄμορφη. Ἀνάστημα κανονικό, σῶμα εὐθυτενές, πρόσωπο μ' ἀγγελικὴ γλυκύτητα, γενικῶς σύνολο μιᾶς ἀπόλυτα σχηματισμένης γυναίκας. Ἡ οἰκονομική της ἄνεση τῆς ἐπέτρεπε νὰ ντύνεται καλλίτερα ἀπ' ὅλες τὶς συνομήλικές της. Ἦταν γνωστὴ σὰν ὑπεροπτικὴ καὶ παράξενη κοπέλλα. Ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς θεωροῦσε σὰν ἀσήμαντα ὄντα, σὰν ἄτομα ποὺ ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ ἐκτελοῦν τὸ κάθε της καπρίσιο. Στὸ κύκλο τῶν φιλενάδων της, δὲν εἶχε καὶ μεγάλη ἐκτίμηση.

Ὁ πατέρας της, τὴ λάτρευε κυριολεκτικά. Ἱκανοποιοῦσε κάθε ἐπιθυμία της κι' ἦταν πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα γιὰ χάρη τη. Τούτη τὴν ἀδυναμία τοῦ πα-

Στὸ πέρασμά της, ξυπνοῦσε πόθους κοιμισμένους...

.έρα της, ἀρκετὲς φορὲς εἶχε χρησιμοποιήσει γιὰ νὰ καλύψῃ τῆς ἀταξίες της. Ἂν θελήσουμε νὰ σύρουμε τὴν αὐλαία τῆς ἠθικῆς ζωῆς, πολλὰ θὰ εἴχαμε νὰ ποῦμε. Ζωηρὴ ἐξ ἰδιοσυγκρασίας, ἐλεύθερη στὶς κινήσεις της, ἔχοντας πρὸς τοῦτο τὴν προστασία τοῦ πατέρα της, εἶχε δημιουργήσει γύρω της μιὰ ἀτμόσφαιρα γεμάτη ἀπὸ ἐρωτηματικά. Ἦταν 17 χρονῶν κι' ὅμως φάνταζε σὰν εἰκοσάχρονη ἀπόλυτα μεστωμένη κοπέλλα. Ἀνεπτυγμένη καθ' ὅλα στὸ πέρασμά της, ξυπνοῦσε πόθους κοιμισμένους σὲ μικροὺς καὶ μεγάλους. Σὰν σίφουνας περνοῦσε, καμαρωτὴ ἀεράτη ὅλο μπρίο καὶ σεξ ἀπήλ.

Αὐτή, σὲ λίγες γραμμὲς ἦταν ἡ «ἀγάπη» τοῦ Κώστα. Ἡ ἐξαιρετικὴ ἐξυπνάδα

του, ἡ γερή του κράση, τὸ ἀρρενωπὸ παράστημά του, εἶχαν κάνει ἐντύπωση στὴ Ρένα. Γνώριζε αὐτὴ πὼς ὁ φίλος μας ἦταν πτωχόπαιδο καὶ αὐτὸ ὑπῆρξε γι' αὐτὴ τὸ μεγαλύτερο ὅπλο γιὰ τὴν ἐπιτυχία της. Μπορεῖ κι' αὐτὴ νὰ εἶχε αἰσθανθῆ κάποια βαθύτερη συμπάθεια. Παρακολούθησε ἀπὸ κοντὰ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις του. Ἐκεῖνο ποὺ περισσότερο τῆς ἔκανε ἐντύπωση ἦταν ἡ σοβαρότητα καὶ ἡ εὐγένεια τοῦ Κώστα καθὼς καὶ τὸ συνεσταλμένο του ὕφος, ὅταν κάποια μέρα ἀποφάσισε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ἐνῷ αὐτή, ἀπόλυτα κυρία τοῦ ἑαυτοῦ της μιλοῦσε, ὁ Κώστας ξαφνικὰ κοκκίνησε ὁλάκερος, ἄρχισε νὰ τραυλίζῃ, τὰ πόδια του ἄρχισαν νὰ τρέμουν. Πρώτη φορὰ στὴ ζωή του κουβέντιαζε μὲ μιὰ κοπέλλα καὶ μάλιστα τῆς σειρᾶς τῆς Ρένας. Τοῦτο τὸ θεώρησε σὰν ξεχωριστὴ ἐκτίμηση καὶ ἀπ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀναστατώθηκε κυριολεκτικά.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς γνωριμίας του ἐκείνης, ἄρχισε νὰ φροντίζῃ τὸν ἑαυτό του. Ἀγόρασε κάποιο κοστοῦμι (ποὺ εἶχε βρῆ ἄρά γε τὰ χρήματα;) καὶ συχνὰ τὸν βλέπαμε νὰ γυρίζῃ ἔξω στὴ πόλη. Ἡ Ρένα εἶχε γίνει τὸ εἰδωλό του... Μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα, οἱ μέρες κυλοῦσαν γρήγορα. Ὁ Κώστας ἐξακολουθοῦσε νάρχεται παρέα μας, μὰ ποτέ του δὲν ἔκανε ξανὰ λόγο γιὰ τὴν «ἀγαπημένη του». Ἐγὼ ὅμως εἶχα ἕνα παράπονο ἀπὸ τὸν Κώστα. Δυὸ χρόνια τώρα περνούσαμε ἀντάμα τῆς περισσότερες ὧρες. Γιατὶ δὲν μοῦ εἶπε τὸ μυστικό του πιὸ πρίν;

Μιὰ μέρα τοῦ ζήτησα νὰ βγοῦμε ἔξω καὶ προχωρήσαμε πέρα ἀπὸ τὴ πόλη. Βαδίζαμε κοντὰ στὴ παραλία. Ξαπλώνοντας στὴν ἀμμουδιά, ἀρχίσαμε νὰ κουβεντιάζουμε. Σὲ κάποια στιγμή, ἐντελῶς ξαφνικά, τὸν ρώτησα ἂν μὲ θεωροῦσε ἀκόμη πιστό του φίλο. Διστακτικά, θέλοντας φαίνεται νὰ ξεσπάσῃ, μοῦ ἀπήντησε.

«Ποτὲ δὲν θὰ παύσω νὰ σὲ θεωρῶ σὰν τὸ καλλίτερο φίλο μου. Ἴσως ἔπρεπε νωρίτερα, σὲ σένα τοὐλάχιστο, νὰ εἶχα πῆ ὅ,τι μοῦ συνέβη. Μὴ μὲ παραξηγήσης ὅμως. Εἶναι μερικὰ πράγματα ποὺ σὲ κανένα δὲν πρέπει ν' ἀνοίγουμε τὴ καρδιά μας. Μὴ μοῦ κρατᾶς κακία. Ποτέ σου, φίλε μου, μὴν ἀνοίγῃς ὁλοκληρωτικὰ τὴ καρδιά σου γιὰ ὁποιοδήποτε ζήτημα, σὲ κανένα. Εἶναι ἀμφίβολο ἂν βρεθῆ κανένας, νὰ σὲ νοιώσῃ, νὰ συμμερισθῆ τὸ πόνο σου καὶ μάλιστα σὲ ζητήματα σὰν τὸ δικό μου. Δὲν μετάνοιωσα ποὺ σοῦ ἔκρυψα ὅ,τι ἔγινε. Μετάνοιωσα ὅμως ποὺ θέλησα μπροστὰ σ' ὅλους σας νὰ ἐξομολογηθῶ τὸ κρυφό μου καϋμό.

Ἐκεῖνα ὅμως πέρασαν. Σὲ λίγο καιρὸ τελειώνουμε τὸ σχολεῖο καὶ ὁ καθένας μας θὰ πάρῃ διαφορετικὸ δρόμο. Σὲ ξέρω γιὰ καλὸ παιδὶ καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς. Ὅσο γιὰ μένα, θέλω νὰ ἐλπίζω πὼς δὲν θὰ μετανοιώσω ποτέ. Ὅ,τι ὅμως κι' ἂν γίνῃ, θἄμαι ὁ μόνος ὑπεύθυνος. Θὰ προχωρήσω στὸ δρόμο ποὺ τώρα χάραξα, μὲ τὴν ἀγάπη τῆς Ρένας σὰν φωτεινὸ ὁδηγό. Ἴσως δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὅ,τι ἔγινε. Τώρα ὅμως τὸ πῆρα ἀπόφαση. Δὲν πρόκειται νὰ σταματήσω, παρὰ μόνο σὰν πεθάνω».

(Συνεχίζεται)

Ὑπὸ QIL. CESBRON, κατὰ μετάφρασιν «Ἀστυνομικῶν Χρονικῶν»

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

.....

.....

Μισοκαθισμένος, ὁ Ὀλάφ, ξαπλώνει πάλι πάνω στὸ κρεβάτι τοὺς θησαυρούς του... τὴν συλλογὴ δηλαδὴ τῶν παληῶν εἰσιτηρίων, τοὺς εἰκονογραφημένους Ταρζὰν ποὺ τοῦ ἔχει χαρίσει ὁ Ἀλλὲν Ρομπέρ, καὶ τὴν μικρὴ φιάλη τοῦ νεροῦ, ποὺναι πάντοτε γεμάτη, χωρὶς νὰ ξέρῃ κανεὶς ποτὲ γιατί...

...Σὲ λίγο ὁλόκληρος ὁ κοιτώνας ἔχει ξυπνήσει.... Μὰ δὲν ἀκούγεται οὔτε μιὰ φωνή, οὔτε ἕνα τραγούδι, δὲν ταράζει τὴ σιωπή του, οὔτε ἕνας καυγάς...

Ὅλα τὰ μάτια εἶναι καρφωμένα στὴ μικρὴ πόρτα τῆς Ἀρχηγοῦ Φρανσουάζ... Τὴν προστατεύουν πατρικὰ τόσα καὶ τόσα βλέμματα... Τὴν κλωσσοῦν μὲ τὴν ἀγάπη τους, μὲ τὴν ἀνυπομονησία τους... Σιωπή...

Τὸ πρωϊνὸ ἀλλάζει ξαφνικὰ ἔννοιαν... Γίνεται πολυθόρυβο, ζεστό, εὐτυχισμένο... καθὼς ἡ μικρὴ πόρτα ἀνοίγει καὶ ἡ Φρανσουάζ, μὲ τὰ μάτια στενά, συμμαζεμένα ἀπὸ τὸν ὕπνο, καὶ τὰ μαλλιὰ ἀναστατωμένα, διασχίζει τὸ δωμάτιο:

—«Καλὴν ἡμέραν παιδιά μου» λέει χαμογελῶντας γλυκά... Ἕνας χορὸς ἀπὸ φωνὲς βραχνὲς ἀπὸ τὸν ὕπνο τῆς ἀπαντᾷ ἕνα: «Καλὴ μέρα, Ἀρχηγὲ» ἀνακατωμένο μὲ μερικά: «Καλὴ ἀδελφούλα» γιατὶ ὁ Πὰρκ ἔχει μυήσει καὶ ἄλλους στὸ μεγάλο του μυστικό...

Ὕστερα, ἐνῶ ἡ Φρανσουὰζ κάνει τὴν τουαλέττα της καὶ ντύνεται πρώτη, ὁ κοιτώνας γίνεται ἕνα ἥσυχο λιμάνι, ὅπου καθένας σὰν καπετάνιος καταγίνεται πάνω στὸ κρεββάτι του, ποὺ μοιάζει μὲ μικρὸ πλοῖο...

Ὁ Ραντὰρ καθαρίζει τὰ νύχια του μ' ἕνα βιολετὶ μολύβι... Ὁ Σελεστὲν στρίβει ἀτέλειωτα ἀνάμεσα στὰ δυό του δάκτυλα ἕνα κάκαδο τῆς μύτης, ποὺ τοῦ κρατάει συντροφιὰ ἐδῶ καὶ δέκα λεπτά... Ὁ «Παρὰ-νά», μασσῶντας τὴν πρώτη τσίχλα τῆς ἡμέρας, συνθέτει ἕνα ἐδεσματολογόγιο: «καραβίδες βραστές, κοτόπουλο κρύο μὲ σταφίδες, μυαλὰ πανέ, κρασὶ Σαμπερτέν...». Κι' ὅσο συγκεντρώνει τέτοιες μαγικὲς λέξεις, τόσο τρέχουν τὰ σάλια του... Σὲ λίγο θ' ἀντιγράψῃ αὐτὸ τὸ καινούργιο μενού, μὲ γοτθικὰ γράμματα, ὕστερα ἀπὸ τὰ προηγούμενα, στὸ «καρνὲ τῶν συμποσίων» ἕνα μικρό, κομψὸ σημειωματάριο, ποὺ τὸ διαβάζει λαίμαργα σχεδὸν κάθε βράδυ... Ὁ Ἀλλὲν Ρομπὲρ ὀνειροπολεῖ... Καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν κάρτ-ποστάλ ποὺ μαζεύει, ταξειδεύει μὲ τὴν φαντασία του σὲ μέρη ἀγαπημένα ἀναστενάζοντας: τὸ ἀρτοποιεῖον τοῦ Ντυβὰλ στὸ Ἐρκινύ... Τὸ Μνημεῖο τῶν Πεσόντων τοῦ 70ου στὸ Ποζὲ-λέ... Ἡ Βρεττάνη...

Ὁ Ὀλὰφ φτειάχνει καινούργιους κόμπους πάνω στὸ λυγδιασμένο σπάγγο του... Ὁ Βελοῦδος, μὲ τὰ χέρια ἑνωμένα πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του, ἀναπνέει ἀμέριμνος τὴν ἴδια τὴν ἐκπνοή του... Γιατὶ ὁ Βελοῦδος ἀγαπᾶ τὸ κρεββάτι του, τὴ ζεστασιά του, τὴ μυρουδιά του... Ἐδῶ ἔχει τοποθετήσει τὴ δική του εὐτυχία... Ὁ Μάρκ, μπροστὰ σ' ἕνα σπασμένο καθρεφτάκι, κάνει δοκιμὲς κτενίσματος... Ρίχνει τὴ χωρίστρα πρὸς

τὰ ἀριστερά, μὰ δὲν τοῦ ἀρέσει... τοῦ κάνει μυτερὸ τὸ κεφάλι του. Τὴν φέρνει δεξιά... Μὰ καὶ πάλι δὲν μένει εὐχαριστημένος... Κι' ὅλο ἀγωνίζεται νὰ βρῇ μιὰ λύση. Μερικὰ κρεββάτια πιὸ κάτω ὁ μικρὸς Μισὲλ προσπαθεῖ νὰ κολλήσῃ τὰ μαλλιά του μὲ λάδι ἀπὸ σαρδέλλες... 'Ενῶ λίγο πιὸ 'κεῖ ὁ Πάουλο σχεδιάζει γυμνὲς γυναῖκες, σύμφωνα μ' ἕνα πρότυπο ποὺ εἶχε δῆ κάποτε στοὺς τοίχους ἑνὸς οὐρητηρίου τῆς Μελούν... μὰ ἀναπηδᾷ φοβισμένος ξαφνικά, καθὼς ἀκούει τὴν ἤρεμη φωνὴ τῆς 'Αρχηγοῦ δίπλα του, νὰ τὸν παρατηρῇ:

«...Δὲν εἶναι καθόλου ὡραῖο, Πάουλο αὐτὸ ποὺ κάνεις!.. Εἶναι ἄσχημο καὶ κακό!!! Ἂν σ' ἀρέσῃ ἡ ζωγραφικὴ ἢ τὸ σχέδιο θὰ σοῦ βρῶ ἐγὼ πρότυπα... Περίμενε μιὰ στιγμή...».

'Η 'Αρχηγὸς ἀπομακρύνεται βιαστική, κι' ὁ Πάουλο στέκει ἀκίνητος καὶ περιμένει... Τί περιμένει τάχα;.. Κάτι κακὸ πάντως... Στὴ σκέψη αὐτὴ ὁ «'Ανίκητος» συμμαζεύεται... Χώνει τὸ κεφάλι του μέσα στοὺς ὤμους του καμπουριάζοντας... Σὲ λίγο ἡ Φρανσουὰζ ξαναγυρίζει κρατῶντας φωτογραφίες στὸ χέρι... Καὶ στὸν ἴδιο πάντα ἤρεμο τόνο τοῦ ξαναλέει:

—«'Αφοῦ λοιπὸν σ' ἀρέσει νὰ σχεδιάζῃς γυμνά, νά, πάρε ὡραῖα πρότυπα: τὴν 'Αφροδίτη τῆς Μήλου, τὴν 'Ολυμπία τοῦ Μανέ, τὴν Πηγὴ τοῦ Ἴγκρ... Δοκίμασε νὰ τὶς ἀντιγράψῃς Πάουλο... Τί λές; Θὰ μοῦ δείξῃς ἀπόψε, ὅ,τι προφτάσῃς νὰ ἑτοιμάσῃς;..».

'Ο Πάουλο συγκρίνει τὰ τέλεια αὐτὰ σώματα μὲ τὸ ζῶο ποὺ σχεδίαζε καὶ ντροπιασμένος τὸ σβήνει ὅλο... Ὕστερα σκουπίζει τὶς σκόνες μὲ τὸ χέρι του καὶ ρίχνεται στὴ δουλειὰ βγάζοντας τὴ γλῶσσα καὶ ζαρώνοντας τὰ φρύδια του...

—«'Εκεῖνοι ποὺ θὰ ἔλθουν μαζί μου στὴ λειτουργία» φωνάζει ἡ 'Αρχηγὸς «εἶναι ὥρα νὰ σηκωθοῦν...».

—«Ὄρθιοι οἱ παπαδάκηδες!!!» φωνάζουν ὅσοι μένουν στὸν κοιτώνα, ποὺ περιγελοῦν τοὺς ἄλλους χωρὶς κακία...

Ὅλα τὰ ἀγόρια σηκώνονται μὲ χαρά... Εἶναι λοιπὸν ὅλα «παπαδάκηδες;»... Μπά! ὄχι!!! Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ὑποκρίνονται ὅτι τοὺς ἀρέσει ἡ ἐκκλησία ἐνῶ πηγαίνουν γιὰ κάποιον ἄλλο λόγο... Νά, παραδείγματος χάριν, ὁ 'Ιππότης Μὰρκ πηγαίνει στὴ λειτουργία γιὰ νὰ μείνῃ μὲ τὴν «ἀδελφούλα»... Γιὰ σκεφθῆτε νὰ ἦταν ἀκόμα ὁ χριστιανισμὸς ὑπὸ διωγμὸν καὶ νὰ ρίχνανε τοὺς χριστιανοὺς στὰ λεοντάρια!!! Τί θἄκανε τότες ὁ Μάρκ; Θὰ πήγαινε;... Μὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὸς ποὺ ὑποκρίνεται... Εἶναι κι' ἄλλοι, ὅπως ὁ 'Αλὲν Ρομπὲρ ποὺ πηγαίνει στὴ λειτουργία γιὰ νὰ συνοδεύῃ τὴν 'Αρχηγὸ Φρανσουὰζ ἢ κι' ὁ 'Ολὰφ ποὺ πηγαίνει συνοδεύοντας ἁπλῶς τὸν Ρομπέρ.

—«Γιατὶ μπουκώνεσαι ἔτσι, 'Ολάφ;..» τὸν ρωτᾷ ὁ 'Αλὲν Ρομπὲρ ἀπορημένος, καθὼς τὸν βλέπει νὰ καταπίνῃ σχεδὸν ἀμάσητο ἕνα κομμάτι σκληροῦ ψωμιοῦ... Παρακολουθεῖ συγχρόνως μὲ βλέμμα γεμᾶτο ἀγωνία αὐτὴ τὴν σκληρὴ μπουκιὰ νὰ κατεβαίνῃ κατὰ μῆκος τοῦ γκρίζου καὶ λαίμαργου λαιμοῦ τοῦ 'Ολάφ... Αὐτὸς ὁ λαιμός!!! Μοιάζει ἐτούτη τὴ στιγμὴ σὰν μιὰ χελώνα ποὺ καταπίνει ἕνα αὐγό...

Ὅμως σὲ λίγο ἡ μπουκιὰ χάνεται στὰ βάθη τῆς κοιλιᾶς κι' ὁ 'Αλλὲν Ρομπὲρ ἡσυχάζει καὶ συνεχίζει τὶς προετοιμασίες του γιὰ τὸ πρωϊνὸ ἐκκλησίασμα... Ὅμως σὲ μιὰ στιγμὴ σταματᾷ καὶ λέει στὸν 'Ολάφ μὲ παράπονο:

«...Πῶς ἀδυνάτισα ἔτσι; Πρέπει ν' ἀνοίξω κι' ἄλλες τρύπες στὴ ζώνη μου...»

«...Θὰ σοῦ δίνω τὸ ψωμί μου ἀπὸ σήμερα» τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος ξερά...

Μὰ ὁ Ρομπὲρ δὲν προσέχει τὰ λόγια του... Ρίχνει ἕνα κλέφτικο βλέμμα στὰ γειτονικὰ κρεββάτια, κι' ὅταν βεβαιώνεται ὅτι δὲν τὸν βλέπει κανένας, τρίβει τοὺς κροτάφους του μὲ λίγο ἄρωμα, ποὺ ἔχει κρυμμένο μέσα σ' ἕνα μπουκαλάκι... Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ νοιώθει ντροπὴ καὶ ταπείνωση, καθὼς ἀκούει τὴν 'Αρχηγὸ νὰ τοῦ φωνάζῃ:

—«Ἔτοιμος κι' ὅλας;.. Δὲν πιστεύω νἄχῃς πληθῇ ἀγόρι μου. Σκύβει ὁ Ρομπὲρ τὸ κεφάλι καὶ τραυλίζει:

—«Μάλιστα, Ἀρχηγέ, πλύθηκα... Τί; Δὲν τὸ πιστεύετε; Κυττᾶξτε!!!...»

Τὴν πλησιάζει καὶ πιέζει τὰ φρύδια του... Τότες ξεπετάγονται ἀπὸ κεῖ μερικὲς σταγόνες καθαροῦ νεροῦ... Ἡ Ἀρχηγὸς κρατεῖ τὰ γέλια της, καὶ λέει μὲ προσποιητὴ σοβαρότητα:

—«Ἔχεις δίκηο... Συγνώμη...».

Τὴν ἴδια ὥρα, λίγο πιὸ 'κεῖ, ἕνα χαριτωμένο δράμα λαβαίνει χώραν...

Ὁ «Παρὰ-νὰ» βγάζει τὰ γυαλιά του καὶ τ' ἀφήνει δίπλα του, πάνω στὸ τραπέζι... Μένει ἔτσι ἀδύναμος καὶ φοβισμένος μέσα στὸ θαμπὸ βασίλειο τῆς μυωπίας του, ὅπου ὅλα γύρω μπερδεύονται σ' ἕνα σκοῦρο σύννεφο... Μὰ ὁ 'Ολάφ, ποὺ τόσον καιρὸ ὀνειρεύεται νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα ζευγάρι γυαλιά, μόλις τὰ βλέπει τ' ἁρπάζει καὶ τὰ φορεῖ γιὰ νὰ βρεθῇ μὲ τὴ σειρά του σ' ἕνα ἄλλο ἀκαθόριστο βασίλειο, ποὺ μοιάζει μὲ τὴν ὁμίχλη καλοκαιριάτικου δειλινοῦ... Ἐπὶ τέλους!!! Τὸ μεγάλο ὄνειρο τῆς ζωῆς του πραγματοποιεῖται... Ἀπέκτησε γυαλιά!!! Ἀπέκτησε σοβαρότητα!!! Ἀπέκτησε κάτι δικό του, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ παραμορφωθῇ, νὰ τρυπήσῃ, νὰ λερωθῇ... κάτι τί, πρὸ πάντων, ποὺ τὸν μεταμορφώνει... πόσο καιρὸ τώρα λαχταροῦσε αὐτὴ τὴν μεταμόρφωση!!!

—«Τὰ γυαλιά μου!!! Τὰ γυαλιά μου!!! Ποιὸς βρωμιάρης μοῦ τὰ πῆρε;...» φωνάζει ξαφνικὰ ὁ «Παρὰ-νὰ» προχωρῶντας μὲ γυμνὰ μάτια, μ' ἀφωπλισμένο πρόσωπο, μὲ τὰ χέρια ἁπλωμένα στὸ κενό, ἐνῷ μ' ἕνα δυνατὸ γέλιο περιπαίζει ὁλόκληρος ὁ κοιτώνας αὐτὸν τὸν παθητικὸ τυφλό, ποὺ ἡ καρδιά του κτυπᾷ τόσο δυνατά!!!

Ὁ «Παρὰ-νά», μὲ τὸν ἀπελπισμένο σπαραγμό του, ὑπογραμμίζει τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχει στὰ γυαλιά του ἕνας μύωψ... Ὅλος ὁ κόσμος ἔχει ἀλλάξει ξαφνικὰ μπροστά του... Ἔχει ξεμακρύνει, ἔχει μουτζουρωθῇ... Χάθηκαν πιὰ ἀπ' τὰ μάτια του οἱ ἀναλογίες τῶν ὄντων, τὰ σημεῖα ἀναγνωρίσεώς τους...

Στὴ σκέψη ὅτι μπορεῖ νὰ περάσῃ τὴν ὑπόλοιπη ζωή του, ἔτσι, χωρὶς γυαλιά, ἀναστατώνεται, τρέμει, γίνεται κάτωχρος. «Παρὰ-νὰ!!! Παρὰ-νά!!! γέρο Παρὰ-νά!!!, ἀκούγεται ξαφνικὰ δίπλα μιὰ κοροϊδευτικὴ φωνὴ κάπου δίπλα του...

«Ποιὸ εἶναι αὐτὸ τὸ βρωμόπαιδο ποὺ παίζει μὲ τὸν πόνο μου;» φωνάζει ἀπελπισμένος ὁ «Παρὰ-νὰ» καὶ ρίχνεται κατὰ τὸ μέρος τῆς φωνῆς...

Ὁ Τοτὸ προβλέπει ξυλοκόπημα καὶ τρομαγμένος προσπαθεῖ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' τὸ φάντασμα μὲ τὶς πυζάμες ποὺ τὸν κυνηγᾷ... Κάνει νὰ τρέξῃ... Μά, πῶς νὰ τρέξῃ μὲ γυαλιά!!! Δὲν βλέπει τίποτε μπροστά του... Ὁ 'Ολὰφ καὶ ὁ «Παρὰ-νὰ» σὰν δύο τυφλοὶ χορευταὶ τραγωδίας, ἀναζητοῦνται, φεύγουν, συμπλέκονται μέσα σ' ἕνα φανταστικὸ κόσμο, χωρὶς νὰ ξέρουν ποιὸν ἁρπάζουν καὶ πάνω σὲ τί κτυποῦν...

Εὐτυχῶς κάποτε ὁ 'Ολὰφ χάνει τὰ γυαλιά, ξαναβρίσκει τὴν ὅρασή του καὶ φεύγει... ἐνῷ ὁ «Παρὰ-νὰ» ἀκούγοντας μέσα στὰ σκοτάδια του, τὰ γυαλιά του νὰ πέφτουν ἀναπηδᾷ σὰν τὸν λῃστὴ ποὺ ἀκούει τὸν θόρυβο χρυσοῦ ποὺ κάποιος τὸν μεταφέρει... Ὥσπου νὰ σκύψῃ ὅμως, νὰ ψάξῃ, νὰ τὰ βρῇ, νὰ τὰ ξαναβάλῃ καὶ νὰ ἀνασηκωθῇ, ὁ κλέφτης ἔχει χαθῇ...

Ἔτσι ὁ «Παρὰ-νὰ» δὲν θὰ μάθῃ ποτές του ποιὸς τοῦ πῆρε μιὰ Κυριακὴ πρωΐ, τὸ πολυτιμώτερο ἀγαθό του...

Ἡ μικρὴ ὁμάδα φτάνει στὴν ἐκκλησιά, ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ φράκτες πασπαλισμένους μὲ πάχνη... Τὸ χῶμα καπνίζει μέσα στὸν παγωμένο ἀγέρα... τὰ χέρια κοκκινίζουν μέσα στὶς τσέπες... «Πόσο καλύτερα θᾶταν στὸ κρεββάτι!!!» συλλογίζονται μερικὰ παιδιά.... Ὕστερα μεγάλες μεταφυσικὲς ἀμφιβολίες πλημμυρίζουν τοὺς «παπαδάκηδες»... Ἀπορίες γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, γιὰ τὴν Μητέρα του, γιὰ τὴν Ἀθανασία, γιὰ τὴ ζωή, γιὰ τὸν Κόσμο, γιὰ τὴν Αἰωνιότητα!!!

(Συνεχίζεται)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

—Διὰ Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως προήχθησαν οἱ κάτωθι ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι: Εἰς Ἀστυκτηνίατρον Ἀστυνόμον Α΄ τάξεως κατ' ἀρχαιότητα ὁ μέχρι τοῦδε Ἀστυκτηνίατρον Ἀστυνόμος Β΄ τάξεως κ. Μπαλωμένος Πέτρος. Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀνθυπαστυνόμου οἱ Ἀρχιφύλακες: κ.κ. Ἀδαμόπουλος Εὐθύμιος καὶ Παπαϊωάννου Χρῆστος, κατ' ἐκλογήν, Στεφανάκος Γεώργιος καὶ Βούλγαρης Σωτήριος κατ' ἀρχαιότητα.

—Παρητήθησαν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ὁ ἀρχιφύλαξ Πετρούσκας Γρηγόριος καὶ ὁ ἀστυφύλαξ Σκάρπας Κυριάκος.

—Ἀπηλλάγησαν τῶν καθηκόντων των διὰ λόγους ὑγείας ὁ Ἀνθυπαστυνόμος κ. Ἀρβανίτης Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Ὑπαρχιφύλαξ Σκαλτσᾶς Ἰωάννης.

—Διεγράφη τοῦ Ἀστυν. Σώματος ὁ Ἀστυν. Β΄ Τσάκωνας Κων. ἀποβιώσας.

***

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΝΕΩΝ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ

Τὴν 31ην Αὐγούστου 1958 ὡρκίσθησαν εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Σχολὴν 196 νέοι ἀστυφύλακες τῆς 189ης ἐκπαιδευτικῆς περιόδου.

Μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν ἀπεχαιρέτησε τοὺς νεοεξελθόντας τῆς Σχολῆς ὁ Διοικητὴς τῆς Ἀστυνομικῆς Σχολῶν Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Α΄ κ. Νικόλαος Ἀρχιμανδρίτης, ὁ ὁποῖος τοὺς εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Νέοι ἀστυφύλακες,

«Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτὴ ποὺ ἐδώσατε τὸν ὅρκο πίστεως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ « Πατρίδα, ἐγίνατε μέλος μιᾶς ἀπὸ τὶς λεπτότερες δημόσιες ὑπηρεσίες.

«Ὡς ἀστυνομικοὶ πλέον τῶν Πόλεων θὰ εἶστε παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ ἐκπρό» σωποι τοῦ Κράτους, γιὰ τὴν προστασία τῶν πολυτιμωτέρων ἀγαθῶν, ἤτοι τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας των.

«Καὶ οἱ πολῖται θὰ συμπαρίστανται στὸν ἀγῶνα σας αὐτὸν μὲ ἐμπιστοσύνη » καὶ ἀγάπη, πιστεύοντες ὅτι σεῖς ἀποτελεῖτε τὴν ἐγγύησι τῆς ἀσφαλείας των καὶ » τῆς τάξεως τῆς κοινωνίας μας.

«Ἀρχίζοντας ἀπὸ αὔριο τὴν ἐκτέλεσι τῶν καθηκόντων σας καὶ γνωρίζοντας » πλέον καλῶς τὶς ὑποχρεώσεις σας, ὡς ἀτόμων καὶ ὡς ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους » φροντῆστε νὰ μὴ διαψεύσετε μήτε τὸ λαό μας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅλοι προέρχεσθε, » μήτε ἐμᾶς ποὺ σᾶς ἐπιλέξαμε, μήτε καὶ τὸν ἑαυτόν σας.

«Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι σεῖς ἀποτελεῖτε τὸ μέτρο τοῦ πολιτισμοῦ μας ὡς » συγχρόνων Ἑλλήνων στὰ μάτια τῶν ξένων.

«Ἐὰν σεῖς κατορθώσετε νὰ σταθῆτε ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἀστυνομιάκοὶ ὑψηλά, » τότε καὶ οἱ ξένοι ποὺ κατὰ χιλιάδας ἐπισκέπτονται τὴ χώρα μας, ἀναζητῶντας στὸ » σημερινὸν Ἕλληνα τὸ πρότυπο τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, θὰ μορφώσουν τὴ γνώ» μη ὅτι τίποτε δὲν ἄλλαξε στὴν ἀγαπημένη αὐτὴ χώρα τῶν θεῶν ἀπὸ 3.000 χρόνια.

«Ἐὰν λοιπὸν ὅσα ἐδιδάχθητε στὴν Ἀστυνομικὴ Σχολὴ τὰ ἐφαρμόζετε πι» στὰ καὶ ἐὰν βελτιώνετε συνεχῶς τὸ χαρακτῆρα σας καὶ τὴ συμπεριφορά σας, θὰ » ἐπιτύχετε ὥστε ὅλοι νὰ σᾶς ἀγαποῦν καὶ θὰ προσθέσετε γαὶ σεῖς κάτι στὸ οἰκοδό» ημα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ποὺ λέγεται «ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΠΟΛΕΩΝ».

«Μὲ αὐτὲς τὶς ἀντιλήψεις καὶ μὲ τὶς ἐγκάρδιες εὐχὲς ὅλων μας, σᾶς προπέμπου» με καὶ σᾶς εὐχόμεθα κ α λ ὴ σ τ α δ ι ο δ ρ ο μ ί α ν».

Οἱ ἐξελθόντες νέοι ἀστυφύλακες εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ἀγγέλης Στέφανος, Ἀγγελόπουλος Γεώργιος, Ἀθανασίου Στέφανος, Ἀμπαζίδης Ἰωάννης, Ἀναγνωσταρᾶς Δημήτριος, Ἀναγνώστου Γεώργιος, Ἀνδρικόπουλος Ἰωάννης, Ἀνδρόγλου Ἀλέξανδρος, Ἀποστολόπουλος Σπυρίδων, Ἀργύρης Νικόλαος, Ἀργυρόπουλος Χρῖστος, Γερογιάννης Ἰωάννης, Γεωργακόπουλος Νικό-

λαος, Γεωργιάδης Κων/νος, Γιαννουλάκος Ἰωάννης, Γιατάκης Κων/νος, Γκάσιος Δημήτριος, Γκιούσας Χρῖστος, Γριβέας Δημήτριος, Δεδεμάδης Κων/νος, Δημάκης Κων/νος, Ζαχαρῆς Χρῖστος, Ζέρβας Ἰωάννης, Ζουγλάκης Ἰωάννης, Ἡλιάδης Φιλήμων, Κάγκουρας Παναγιώτης, Καλιακάτσος Δημήτριος, Καλύβας Δημήτριος, Κανελλόπουλος Βασίλειος, Καπράλος Ἀθανάσιος, Καραβέλας Ἰωάννης, Καρατζαφέρης Ἰωάννης, Κατσαγώνης Δημήτριος, Κατσανεβάκης Ἐμμανουήλ, Κουλούκης Σπυρίδων, Κουλούρης Ἰωάννης, Κούτης Δημήτριος, Λαλάκος Γεώργιος, Λίβας Λάσκαρης, Μάκος Ἐλευθέριος, Μασαούτης Νικόλαος, Ματζοράκης Ἀντώνιος, Μεταξᾶς Παναγιώτης, Μήτσιος Κων/νος, Μητσιώνης Θεμιστοκλῆς, Μπουραζάνης Κων/νος, Μπουρδάκος Μιχαήλ, Νικολόπουλος Νικόλαος, Ντρὲς Ἰωάννης, Ντρὲς Κων/νος, Ξανθάκης Γεώργιος, Ξενικάκης Κων/νος, Ὀρφανάκης Παναγιώτης, Παναγάκος Βασίλειος, Παπαγεωργίου Ἰωάννης, Παπαγιαννόπουλος Ἀναστάσιος, Παπαδημητρόπουλος Ἀνδρέας, Πατουχέας Ἡλίας, Παχῆς Ἰωάννης, Πελέκης Δημήτριος, Πετρονικολὸς Παναγιώτης, Πρεμέτης Ἰωάννης, Προεστάκης Ἰωσήφ, Ρέβης Ἰωάννης, Σάμιτας Γεώργιος, Σγοῦρος Παναγιώτης, Σκαραφίγκας Ἰωάννης, Σκουτέλας Σταῦρος, Σκρουμπάκος Δημήτριος, Σταματόπουλος Βασίλειος, Σταυριανάκος Σταῦρος, Στρατίκης Λάμπρος, Τάγιος Ἀπόστολος, Τζάνης Φώτιος, Τζιαβέλλας Φώτιος, Τόγιας Ἀθανάσιος, Τράσσης Βασίλειος, Τσακοπιάκος Γεώργιος, Τσαλγατίδης Γρηγόριος, Φρουδαράκης Ἐμμανουήλ, Χρονόπουλος Παναγιώτης, Ψῶϊνος Μιχαήλ, Χάρος Βάϊος, Ἀστερῆς Βασίλειος, Τσίμαρης Κων/νος, Μανωλάκος Θεόδωρος, Πανάγος Δημήτρ., Ἀλεξίου Ἰωάν., Ἀργείτης Εὐστράτιος, Αὐγερινὸς Χριστόδουλος, Αὐλωνίτης Σπυρίδων, Βάβουλης Ἀνδρέας, Βλαχοδῆμος Λάμπρος, Βλαχόπουλος Δημήτριος, Βλάχος Ἀλέξανδρος, Βογιατζῆς Ἰωάννης, Βουρβαχάκης Ἰωάννης, Γεωργίου Χρῖστος, Γεωργιτσανάκος Κυριάκος, Γεωργούλιας Κων/νος, Γιαννακόπουλος Θεόδωρος, Γιαννικόπουλος Εὐάγγελος, Γκάνος Γεώργιος, Γκιώνης Γεώργιος, Γκότσης Παναγιώτης, Γκούμας Ἰωάννης, Γκιτζάπης Νικόλαος, Δασκαλάκης Κων/νος, Δημητρίου Θωμᾶς, Ζιάννης Νικόλαος, Ἡλιόπουλος Παναγιώτης Θεοδωρογιώργης Σπυρίδων, Ἰωαννίδης Γεώργιος, Κακαβᾶς Διαμαντῆς, Κακαβούλης Παναγιώτης, Κακούνης Κωνσταντῖνος, Καραγιῶργος Μιχαήλ, Καρτελιᾶς Κωνσταντῖνος, Κασιμέρης Δημήτριος, Καστριτσέας Ἀριστοφάνης, Κατσαρὸς Ἰωάννης, Κατσέλης Νικόλαος, Κατσικάρος Γεώργιος, Κατσίφης Γεώργιος, Κατσιφῆς Νικόλαος, Κλουκίνας Χρῖστος, Κώης Ἰωάννης, Κοκμωτὸς Ἰωάννης, Κόλλιας Παῦλος, Κολοβέας Δημήτριος, Κονιδάρης Εὐστράτιος, Κοντέας Ἰωάννης, Κοντογεωργάκος Κων/νος, Κορτσαλὸς Δημήτριος, Κορύλλος Ἀνδρέας, Κοτίνης Ἰωάννης, Κοτσίρης Παναγιώτης, Κουτσογεωργόπουλος ἢ Κουτσὸς Θεοφάνης, Κωνσταντάτος Ἰωάννης, Κωνσταντάκος Πέτρος, Κωνσταντέλος Ἡλίας, Κωνσταντόπουλος Κων/νος, Κωστάκης Ἐμμανουήλ, Κωσταρᾶς Γεώργιος, Κωτσιόπουλος Ἀναστάσιος, Κωτσόπουλος Κων/νος, Λαμπρινίδης Δημήτριος, Λεκαράκος Παναγιώτης, Λιακόπουλος Χρῖστος, Λουζιώτης Χρῖστος, Λύσσαρης Ἡλίας, Μανωλίδης Νικόλαος, Μαρουδιᾶς Παναγιώτης, Μάσιας Δημήτριος, Μονόπωλης Κων/νος, Μοσχανδρέας Χρῖστος, Μούζουλας Γεώργιος, Μπαθρέλλος Κυριάκος, Μπαμπίλης Ἀθανάσιος, Μπαρούνης Ἀντώνιος, Μπλίκας Δημήτριος, Μπούρας Χρῖστος, Μπρακατσέλος Νικόλαος, Μυλωνᾶς Γεώργιος, Νάνος Ἀλέξανδρος, Ξεροβάσιλας Ἰωάννης, Παπαϊωάννου Ἰωάννης, Παπασάββας Ἰωάννης, Παπατσώρης Χρῖστος, Πισπιρῖγκος Ξενοφῶν, Πρωτοπαπᾶς Κων/νος, Σερέτης Ἀλέξιος, Σιδέρης Γεώργιος, Σκοπλάκης Δῆμος, Σπανὸς Διαμαντῆς, Σπυρόπουλος Δῆμος, Σταθόπουλος Βασίλειος, Σταθόπουλος Κων/νος, Σταυρόπουλος Σωτήριος, Τζημοράγκας Γεώργιος, Τζούβελης Κων/νος, Τουρκαντώνης Σπυρίδων, Τραφαλῆς Παναγιώτης, Τσαγκαράκης Δημήτριος, Τσιακαλάκης Δημήτρ., Τσιάμης Παναγιώτης, Τσιάπος Γεώργιος, Τσιμπίδης Ἰωάννης, Τσώτας Ἰωάννης, Φουνταλῆς Σπ., Φωτόπουλος Π., Χαμακιώτης Γ., Χειλάκης Κ., Χριστόπουλος Ν.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΡΟΧΑΙΑΣ

Περιῆλθεν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἐπιστολὴ τῆς κ. Μάτας Τσιμπούρη ὑπαλλήλου Γυναικείων Φυλακῶν Ἀβέρωφ, ἡ ὁποία ἐξαίρει τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον τῆς Τροχαίας Ἀθηνῶν καὶ συγχαίρει τοὺς ἐργασθέντας δι' αὐτό. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν κατωτέρω:

κ. Διευθυντά,

Ἐπεσκέφθην τὴν ἔκθεσι τῆς Τροχαίας.

Δὲν θέλω νὰ κολακεύσω τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα. Ἀρκοῦμαι ὅμως νὰ τονίσω πὼς ἀξίζουν ἄπειρα συγχαρητήρια σὲ ὅσους ἠργάσθησαν διὰ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν εἰς τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἐντύπωσιν :

1) Ἡ διακόσμησις τῆς αἰθούσης. Ἡ τοποθέτησις συμβουλῶν καὶ φωτογραφιῶν, μὲ διάφορα δυστυχήματα καὶ ἄλλας παραστάσεις κατὰ τρόπον ἐξαιρετικῶς ρεαλιστικόν.

2) Ἡ τάξις ποὺ ἐτηρεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀστυφύλακας ὅταν μπουλούκια, μπουλούκια, ἔμπαινε ὁ κόσμος. Δὲν ἄκουγε κανεὶς φωνὲς διαμαρτυρίας.

Δὲν ἔβλεπα σπρωξίματα, ἦταν τόση ἡ ἡσυχία, ποὺ νόμιζα ὅτι βρισκόμουν σὲ ἐκκλησία, ἢ ὅτι παρακολουθοῦσα κηδεία προσφιλοῦς μου προσώπου.

3) Ἡ προσοχὴ μὲ τὴν ὁποία διάβαζε ὁ καθένας τὶς συμβουλές. Ὁμολογῶ, ὅτι εἶχα τόσο ἀπορροφηθῆ ποὺ βγαίνοντας ἔξω ἕνα ἀπότομο φρενάρισμα μ' ἔκανε νὰ τιναχθῶ. «Μὰ χριστιανέ μου, τοῦ λέω, τώρα βγῆκα ἀπὸ τὴν ἔκθεσι τῆς Τροχαίας καὶ σὺ θέλεις νὰ μὲ σκοτώσῃς;».

Ὁ σωφὲρ χαμογελῶντας μ' ἀπαντάει «ὥστε πῆγες στὴν ἔκθεσι καὶ δὲν ἔμαθες νὰ προσέχῃς;».

Συνιστῶ εἰς ὅσους δὲν εἶδαν τὴν ἔκθεσι νὰ τὴν ἐπισκεφθοῦν, ἀξίζει τὸν κόπο.

Μετὰ τιμῆς

Μάτα Τσιμπούρη

***

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

—Εὐχάριστη, πλούσια, διδακτική, μὲ ἄψογη λογοτεχνικὴ πρόζα πλημμυρισμένη ἀνθρωπιὰ καὶ ἀγάπη, καὶ πλαισιωμένη ἀπὸ γλυκὲς μελῳδίες καὶ κεφᾶτα τραγούδια, ἡ Ἐκπομπὴ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ἐξακολουθεῖ νὰ σκορπίζῃ συγκίνηση καὶ ἐνθουσιασμὸ στὶς χιλιάδες τῶν φίλων της, ποὺ ὁλοένα πληθαίνουν.

*

—Στὸ πρόγραμμα τῆς 23/7/58 μετεδόθησαν περιγραφικὰ σκίτσα ἀπὸ ἕνα ταξίδι τῆς Σχολῆς Ὑπαστυνόμων στὴν Κέρκυρα, μὲ διαλεχτὴ κινηματογραφικὴ ὑπόκρουση καὶ δημοτικὰ τραγούδια.

*

—Ἡ ἐκπομπὴ τῆς 30/7/58 ἦταν ὁλόκληρη ἀφιερωμένη στὴν ἑβδομάδα τῆς Τροχαίας, μὲ ζωντανὲς καθοδηγητικὲς ὑποδείξεις πρὸς τοὺς ὁδηγοὺς καὶ τοὺς πεζούς, λογοτεχνικὰ στιγμιότυπα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωή, καὶ τραγούδια γιὰ κάθε γοῦστο, καντάδες, παληά, μοντέρνα, δημοτικά, νησιώτικα καὶ ξένες διεθνεῖς ἐπιτυχίες.

*

—Δεμένο, ἁπαλό, συγκινητικὸ τὸ πρόγραμμα τῆς 6/8/58 ἐνθουσίασε ξεχωριστὰ καὶ προκάλεσε τὸν θαυμασμὸ τοῦ κοινοῦ. Τὸ πρῶτο του μέρος ἦταν ἀφιερωμένο σὲ σκίτσα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ἑρμηνεία τῶν Δέκα Ἐντολῶν, ἐνῷ τὸ δεύτερο μέρος, μὲ συνθήματα γύρω ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος καὶ ὄμορφα τραγούδια, ἦταν ἀφιερωμένο στὸν ἁπλὸ ἀστυφύλακα.